

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

70'inci Birleşim 11 Mart 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	139
II.- GELEN KÂĞITLAR	140
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	147
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>147:151</i>
1.- Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser'in, iç cepheye ve bölgesel gelişmelere ilişkin gündem dışı konuşması	147:148
2.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van'ın yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	148:149
3.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	149:151
IV.- AÇIKLAMALAR	151,168,183,189,196,202, 230,243
1.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım'ın, İran'a yapılan saldırılara ve Müteba Hamaney'e ilişkin açıklaması	151
2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, esnafın borcu olduğu için krediye ulaşamamasına ilişkin açıklaması	151
	133

3.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Konya Büyükşehir Belediye Stadyumu'nda bu pazar oynanan futbol müsabakasına ilişkin açıklaması	152
4.- Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, güvenlik korucularına ilişkin açıklaması	152
5.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 12 Mart 1995'te Gazi Mahallesi'nde yaşananlara ilişkin açıklaması	152
6.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, İstiklal Marşı'na ve İstiklal Şairi Mehmet Akif Ersoy'a ilişkin açıklaması	152:153
7.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, İran'a yönelik saldırıların ülkede hissedilen etkilerine ilişkin açıklaması	153
8.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, Devlet Bahçeli'nin son grup toplantısında yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması	153
9.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, emekli bayram ikramiyelerine ve asgari ücrete ilişkin açıklaması	153:154
10.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, emekli maaşlarına ve bayram ikramiyelerine ilişkin açıklaması	154
11.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, son günlerde Azerbaycan aleyhine yürütülen propagandaya ilişkin açıklaması	154
12.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, Orta Doğu denkleminin Türkiyesiz kurulamayacağına ilişkin açıklaması	154
13.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, bayram sevincinin yerini geçim derdine bıraktığına ilişkin açıklaması	155
14.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, ülke topraklarında imha edilen füze parçalarına ilişkin açıklaması	155
15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Zeydan Karalar'a ilişkin açıklaması	155
16.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta yapılan uyuşturucu operasyonlarına ilişkin açıklaması	156
17.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İstiklal Marşı'nın kabul edilmesinin 105'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	156
18.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, modifiyeseverlerin taleplerine ilişkin açıklaması	156
19.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Ekrem İmamoğlu'nun yargılandığı davaya ilişkin açıklaması	157
20.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna bir çağrıda bulunmak istediğine ilişkin açıklaması	157
21.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Amerika Birleşik Devletleri'nin vatandaşlarına yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması	157
22.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, kayyum yönetimindeki Mardin'e ilişkin açıklaması	157:158
23.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, gençlerin öğrenci affı ve denklik beklentisine ilişkin açıklaması	158

- 24.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, TÜRKSAT Uydu Haberleşme Kablo TV il müdürlüklerinde işten çıkarılan özel güvenlik görevlilerine ilişkin açıklaması 158
- 25.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Zonguldak'ın ve madencilerin sesini dile getirmek istediğine ilişkin açıklaması 158
- 26.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir'deki Meslek Fabrikası binasına ilişkin açıklaması 159
- 27.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, çiftçinin maliyetlerindeki artışa ilişkin açıklaması 159
- 28.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Ekrem İmamoğlu'nun yargılandığı davaya ilişkin açıklaması 159
- 29.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van'da sağlık alanında yaşanan eksikliklere ilişkin açıklaması 159
- 30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkmenistan uyruklu Alisher Sahatov ile Abdyllo Orusov'a ilişkin açıklaması 160
- 31.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, geçen hafta Taksim'de yaşanan bir olaya ilişkin açıklaması 160
- 32.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, Yunus Emre Termik Santrali'nde çalışanların mağduriyetine ilişkin açıklaması 160:161
- 33.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Amerika Birleşik Devletleri ile İsrail'in İran'a yönelik saldırılarına, imza attıkları vicdan bildirgesine, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna bir çağrıda bulunmak istediğine, Türkiye Cumhuriyeti devletinin yapması gerekenlere ilişkin açıklaması 161:163
- 34.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Recep Tayyip Erdoğan'ın bugün yaptığı açıklamaya, ekonomik tabloya, TÜSİAD yöneticileriyle ilgili olarak verilen mahkeme kararına, Çorum'da "Murat Kırıcı" isimli esnaf hakkında başlatılan soruşturmaya, Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen yıl yaptığı Suriye'yle ilgili açıklamaya ve Suriye Hükümetinin atadığı Millî Savunma Bakan Yardımcısına ilişkin açıklaması 163:166
- 35.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, ülkede ilk kez Covid-19 vakasına rastlandığının Sağlık Bakanlığınca açıklandığı güne, ABD ve İsrail ortaklığının sürdürdüğü saldırılara, Yusuf Akçura'nın ebediyete irtihalinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 166:167
- 36.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İran ile ABD-İsrail arasındaki savaşa, Berkin Elvan'ın ölüm yıl dönümüne, yargı adaletine, hasta mahpuslara, sosyal adalete, kadın ve işçi cinayetlerine; siyasi, ekolojik ve ekonomik adaletsizliğe ilişkin açıklaması 168:170
- 37.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın emekli maaşı konusunda verdiği müjdeye, Silivri'de yaşananlara ve Adalet Bakanının açıklamasına, Ali Kaya'ya, bu sabah Mersin'de ve Antalya Döşemealtı'nda yaşananlara, Tanju

Özcan'a, eski Gümüşhane Belediye Başkanına, 4 siyasi parti grubunun aynı içerikteki önergelerine, Devlet Bahçeli'nin dün yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması	170:173
38.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İran'a karşı başlatılan savaşa, dün Genel Kurulda gerçekleştirilen kapalı oturuma, birlik ve beraberliğin önemine, uluslararası medyaya servis edilen iddialara ilişkin açıklaması	173:175
39.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Samandağ Devlet Hastanesi ek hizmet binasına ilişkin açıklaması	175
40.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Millî Savunma Bakanlığının NATO tedbirleri kapsamında Malatya'ya Patriot konuşlandırıldığını duyurmasına ilişkin açıklaması	175
41.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Finike'nin Boldağ Mahallesi'nde planlanan taş ve mermer ocağı projelerine ilişkin açıklaması	175:176
42.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, İskilip-Tosya, Oğuzlar, Çorum yollarına ve İskilip Organize Sanayi Bölgesi'ne ilişkin açıklaması	176
43.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ahlaki çöküşü gösteren tablolara ilişkin açıklaması	176
44.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, faiz giderlerine ilişkin açıklaması	176:177
45.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, üreticilerin kuzu desteğinden faydalanabilmeleri için bir aşılama takvimi belirlenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	177
46.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, vatandaşın 2/B arazileriyle ilgili düzenleme yapılması beklentisine ilişkin açıklaması	177
47.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	183
48.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Lüleburgaz'ın Eskibedir köyü mevkinde planlanan atık yakma tesisine ilişkin açıklaması	189
49.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de yaşanan sulama ve içme suyu sıkıntısına ilişkin açıklaması	189
50.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli'nin Buldan ilçesinde meydana gelen depremlere ilişkin açıklaması	189:190
51.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, deprem bölgesindeki vatandaşların beklentilerine ilişkin açıklaması	196
52.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	196
53.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hasta mahpus Fikri Tuğluk'a ilişkin açıklaması	202:203
54.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, yeni yasal düzenlemeyle kesilen trafik cezalarına ilişkin açıklaması	230

55.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Demokratik Birlik Partisi Eş Genel Başkanı Salih Müslim'e ilişkin açıklaması 243

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI 168,192,219

A) ÇEŞİTLİ İŞLER 168,192,219

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul'dan gelen genç misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi 168

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Bandırma Genç İş İnsanları Derneği üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi 192

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Muğla'dan gelen öğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi 219

VI.- ÖNERİLER 177,184,190,192,197

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ 177:183,184:189,190:192,

192:196,197:202

1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, Maden Kanunu ile 7554 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonrasında maden ruhsatlandırma süreçlerinde yaşanan hızlı artış, kamu arazilerinin tahsisine ilişkin karar mekanizmalarının şeffaflığı ve kamu yararı açısından ortaya çıkan soru işaretleri ile bu süreçlerin doğa, çevre ve yerel yaşam alanları üzerindeki kümülatif etkilerinin bütüncül biçimde değerlendirilmesi amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 177:183

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekili tarafından, Maden Kanunu ile 7554 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve ilgili mevzuat değişiklikleri sonrasında maden ruhsatlandırma süreçlerinin olağan dışı bir hızla artırılması, bu süreçlerin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerinin incelenmesi, yerel toplulukların sosyoekonomik koşullarının değerlendirilmesi, madencilik faaliyetlerinin ulusal kalkınma hedefleriyle uyumunun tespit edilmesi, kamu arazilerinin şeffaflıktan uzak yöntemlerle şirketlere devrinin yarattığı adaletsizliklerin ve çevresel yıkımların analiz edilmesi amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 184:189

3.- DEM PARTİ Grubunun, İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve arkadaşları tarafından, Maden Kanunu'yla olağanlaşan ruhsatsız devirlerin araştırılması amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 190:192,192:196

4.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu ve arkadaşları tarafından, madencilik ruhsatlarının ihale süreçlerinin ve MAPEG ile Taşınmaz Komisyonunun uygulamalarının araştırılması amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

197:202

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

203,219,231,243,249

A) KANUN TEKLİFLERİ

203:218,219:230,231:243,

243:248,249:262

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)

203:218,219:230,231:243,

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

243:248,249:262

248

3.- Hatay Milletvekili Adem Yeşıldal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

248

VIII.- OYLAMALAR

249

1.- (S. Sayısı: 230) Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

249:262

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

263

1.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, TBMM Yerleşkesi'ne vatandaşların girişlerine ve bazı güvenlik uygulamalarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/41408)

263:265

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.01'de açılarak dört oturum yaptı.

Birinci Oturum

TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, bölgeyi ve küresel siyaseti yakından ilgilendiren son derece kritik gelişmelere, Türkiye'nin son günlerde ortaya koyduğu yoğun diplomasi trafiğine ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin tutumuna ilişkin bir konuşma yaptı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 10/3/2026 tarihli 69'uncu Birleşiminde İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde yapılacak görüşmelerin kapalı oturumda yapılmasına dair Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu tarafından İç Tüzük'ün 70'inci maddesine göre verilmiş olan önerge okundu.

Yeminli stenografların ve yeminli görevlilerin salonda kalmaları oylandı ve kabul edildi.

Oturuma saat 15.21'de son verildi.

Numan KURTULMUŞ

Başkan

Nermin YILDIRIM KARA

Hatay

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

İkinci ve Üçüncü Oturumlar

(Kapalıdır)

Dördüncü Oturum

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 69'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumu Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Pervin Buldan tarafından 19.11'de açıldı.

Alınan karar gereğince, 11 Mart 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 19.12'de birleşime son verildi.

Pervin BULDAN

Başkan Vekili

Nermin YILDIRIM KARA

Hatay

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR**No: 109****11.03.2026 Çarşamba****Milletvekili Teklifleri**

1.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3580) (İnsan Haklarını İnceleme ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:5.03.2026)

2.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun; Eşit Değerde İşe Eşit Ücret ve Ücret Adaleti Denetim Kurumu Kanun Teklifi (2/3581) (Plan ve Bütçe; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:6.03.2026)

3.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın; Umumi Hıfzıssıhha Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3582) (Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:6.03.2026)

4.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın; İş Kanunu, İş Mahkemeleri Kanunu, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ve İcra İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3583) (Adalet; Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:6.03.2026)

5.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhul Karakoç'un; 657 Sayılı ve 14/7/1965 Tarihli Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3584) (İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:6.03.2026)

6.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun; Kadın Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (2/3585) (Plan ve Bütçe ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:6.03.2026)

7.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3586) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:6.03.2026)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri**(Milletlerarası Andlaşma)**

1.-Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Arasında OECD İstanbul Merkezi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Yenilenmesine İlişkin Protokole Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2026) (Gelen evrak numarası: 1815809)

2.-Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Meslekî Eğitim Alanında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2026) (Gelen evrak numarası: 1815810)

Yazılı Soru Önergesi

1.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, TBMM Yerleşkesi'ne vatandaşların girişlerine ve bazı güvenlik uygulamalarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/41408) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)**

1.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Milli Saraylar Başkanlığı tarafından yürütülen bir işçi alımı sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40223)

Adalet Bakanlığı

2.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Afyon 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40224)

3.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, son 5 yılda TİHEK'e yapılan insan hakları ihlali başvurularına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40225)

4.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülke genelindeki cezaevlerinde bulunan hasta mahkumlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40226)

5.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yargı mensuplarına verilen eğitime dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40227)

6.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kişisel verilerin güvenliğinin sağlanması için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40228)

7.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, 2014'ten bu yana Cumhurbaşkanına hakaret suçuyla ilgili açılan davalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40229)

8.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, suçları konu alan haberlerde fiillerin ayrıntılı şekilde anlatılmasının sakıncalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40230)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

9.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında konutu teslim edilmesine karşın konteyner kentlerde yaşayan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40231)

10.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, ABD'de devam etmekte olan bir çocuk istismarı davası ile ilgili Bakanlığın yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40232)

11.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, suçları konu alan haberlerde fiillerin ayrıntılı şekilde anlatılmasının sakıncalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40233)

12.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, son 10 yılda kayıp olarak bildirilen çocuk sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40234)

13.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde faaliyet gösteren kadın sığınma evlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40235)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

14.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında konutu teslim edilmesine karşın konteyner kentlerde yaşayan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40236)

15.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde inşa edilen TOKİ konutlarında yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40237)

16.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Malatya'nın Akçadağ ilçesinde inşa edilen TOKİ konutlarının tesliminde yaşanan gecikmeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/40238)

17.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da yapılması planlanan TOKİ projesi kapsamında gerçekleştirilen kuraya ilişkin yazılı soru önergesi (7/40239)

18.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde inşa edilen bazı konutlarda yapısal ve teknik sorunlar bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40240)

19.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'nde bulunan parkın akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40241)

Dışişleri Bakanlığı

20.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40242)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

21.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Zonguldak ilindeki TTK'ya bağlı müesseselerde nadir toprak elementlerini araştırmak amacıyla numune alımı yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40243)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

22.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, 2025 yılı içinde değer artış kazançlarından kaynaklanan vergi gelirleri ile tapu harçlarından elde edilen gelire ilişkin yazılı soru önergesi (7/40244)

23.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, kimlik kartı ve sürücü belgesi düzenlenmesi sırasında tahsil edilen harç ve hizmet bedellerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40245)

24.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, AB'nin MERCOSUR ülkeleri ve Hindistan'la imzaladığı ticaret anlaşmalarının ülkemize etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40247)

25.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'ne bankamatik kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40248)

İçişleri Bakanlığı

26.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, son on yılda ülkemizin kıyılarında cansız bedenleri bulunan ve kimliği tespit edilemeyen kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40249)

27.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Giresun Alucra Belediyesine ait asfalt üretim tesisinin gizli bir protokolle devredildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40250)

28.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, ABD'de devam etmekte olan bir çocuk istismarı davası ile ilgili Bakanlığın yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40251)

29.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, eğitim veya kurs programı gerekçesiyle ülkemize gelen yabancılarla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40252)

30.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, 2025 yılında gerçekleşen intihar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40253)

31.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, son 5 yılda Tirebolu-Torul karayolunda meydana gelen kazalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40254)

32.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Görele ilçesinde bulunan Çömlekçi grup köy yolunda trafik güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40255)

33.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40256)

34.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin ardından konteyner kentlerde yaşayan kadınların yaşadığı sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40257)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

35.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde Gaziantep'te zarar gören ve kapatılan camilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40258)

36.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, turizm işletmelerinde eğitim faaliyetleri yürütüldüğü iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40259)

Milli Eğitim Bakanlığı

- 37.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Elazığ ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40260)
- 38.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Edirne ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40261)
- 39.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çorum ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40262)
- 40.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bursa ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40263)
- 41.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ağrı ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40264)
- 42.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bingöl ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40265)
- 43.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Isparta ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40266)
- 44.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hatay ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40267)
- 45.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzurum ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40268)
- 46.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40269)
- 47.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Mersin ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40270)
- 48.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gümüşhane ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40271)
- 49.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gaziantep ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40272)
- 50.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çanakkale ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40273)
- 51.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Afyonkarahisar ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40274)
- 52.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Balıkesir ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40275)
- 53.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Antalya ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40276)
- 54.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Amasya ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40277)
- 55.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çankırı ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40278)
- 56.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bolu ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40279)
- 57.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bitlis ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40280)
- 58.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40281)

- 59.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hakkari ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40282)
- 60.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzincan ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40283)
- 61.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Giresun ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40284)
- 62.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Denizli ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40285)
- 63.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Adana ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40286)
- 64.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Burdur ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40287)
- 65.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Aydın ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40288)
- 66.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bilecik ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40289)
- 67.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Adıyaman ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40290)
- 68.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ankara ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40291)
- 69.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Artvin ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40292)
- 70.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yürütülen eğitim hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40293)
- 71.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, turizm işletmelerinde eğitim faaliyetleri yürütüldüğü iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40294)
- 72.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, akademik kadro ilanlarına karşı açılan davalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40295)
- 73.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'ndeki bir okulda uygulanan ikili eğitime ilişkin yazılı soru önergesi (7/40296)

Sağlık Bakanlığı

- 74.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, bazı turizm tesislerinde masaj terapisi adı altında verilen hizmete ilişkin yazılı soru önergesi (7/40298)
- 75.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Devlet Hastanesindeki çocuk yoğun bakım ünitesinde yaşanan uzman doktor eksikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40299)
- 76.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'nde bulunan sağlık ocağının fiziki koşullarının iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40300)
- 77.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir ilindeki hastane yatırımlarının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40301)
- 78.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin ardından Hatay'da konteyner kentlerde yaşayan kadınların yaşadığı sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40302)
- 79.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Betaş'ın, Erzurum ilinde kış aylarında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40303)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

80.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Serinhisar Kuruyemişçiler İhtisas KSS Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40308)

81.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Otomotivciler KSS Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40309)

Tarım ve Orman Bakanlığı

82.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Çankırı'nın Eldivan ilçesinde mera arazisi üzerinde kurulması planlanan sanayi bölgesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40312)

83.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, atmacacılık kültüründe önemli yeri olan kızıl sırtlı örümcek kuşuna yönelik yasak kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40313)

84.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir ilinde son beş yılda meydana gelen orman yangınlarına ve yanan alanların ağaçlandırılma oranına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40314)

85.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Çameli Yenimahalle Göleti ve Sulaması Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40315)

86.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Büyük Menderes-Cindere Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40316)

87.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesinde bulunan sulama birlikleri arasındaki fiyatlandırma farkına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40317)

88.- Balıkesir Milletvekili Serkan San'nın, Balıkesir ili genelinde tarımsal sulama projelerindeki gecikmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/40318)

89.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, hububat destek ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40319)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

90.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, PTT personeline verilen günlük yemek bedeline ilişkin yazılı soru önergesi (7/40320)

91.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında konut inşa edilen bölgelerde yürütülen ulaşım ve altyapı çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40321)

92.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, PTT personelinin yüksek maddi değeri olan gönderilerin dağıtım ve teslimatında güvenliğinin sağlanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40322)

93.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, ABD'de devam etmekte olan bir çocuk istismarı davası ile ilgili Bakanlığın yaptığı çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40323)

94.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın-Selçuk karayolunda yaşanan çökmeye ve yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40324)

95.- İzmir Milletvekili Deniz Yücel'in, İzmir'in Urla ilçesinde sökülmesine başlanan bir gemiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/40325)

96.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Tirebolu-Torul yolunda son beş yılda meydana gelen trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40326)

97.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Keşap ilçesine bağlı bazı köylerdeki internet ve telefon altyapısı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/40327)

98.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Çamoluk ilçesine bağlı Kutluca köyünde yaşanan mobil iletişim altyapısı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/40328)

99.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Yeni Trabzon Havalimanı Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/40329)

100.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Çivril Çevreyolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40330)

101.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli-Acıpayam 13. Bölge Hududu Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40331)

102.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Acıpayam Ayrımı Yeşilova Salda Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40332)

103.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Ulubey Güney Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40333)

104.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Acıpayam Antalya Ayrımı Çameli 13. Bölge Hududu Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40334)

105.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Çivril Işıklı 3. Bölge Hududu Dinar Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40335)

106.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Merkez İlçesinde Tarihi Akhan, Laodikeia Antik Kent, Çal İlçesinde Hançalar Köprüleri Onarımı Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40336)

107.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Nazilli-Horsunlu Ayrımı Karacasu-Tavas Yolu Bölünmüş Yol Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40337)

108.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Muğla-Kale-Tavas-Denizli-Serinhisar Bölünmüş Yol Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40338)

109.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40339)

110.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli Yüksek Standartlı Demiryolu Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/40340)

111.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'deki bazı yol projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/40341)

112.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi güzergahı ile ilgili bazı sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/40342)

11 Mart 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 70'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk olarak, iç cephemiz ve bölgesel gelişmeler hakkında söz isteyen Karaman Milletvekili Sayın Selman Oğuzhan Eser konuşacaktır.

Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser'in, iç cepheye ve bölgesel gelişmelere ilişkin gündem dışı konuşması

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu topraklar tarihin izleriyle birlikte bir milletin hafızasını da taşır ve biz bu çağda hem tarihin yükünü omuzlayan hem de geleceği inşa etme sorumluluğunu taşıyan nesilleriz. Bize bereketiyle vatan olan bu topraklarda ardı ardına gelen felaketleri de birlikte yaşadık. İstisnasız hepimiz, ailesinden birini veyahut bir yakınına afetlerde, felaketlerde ve huzur ikliminin ortadan kalktığı kargaşalarda kaybetti. Depremlerle yıkılan şehirleri, sellerle savrulan hayatları, yangınlarla küle dönen ormanlarımızı gördü gözlerimiz. Çaresizliği de beraber yaşadık, umudu da beraber yeşerttik yüreklerimizde. Pandeminin ve küresel krizlerin gölgesinde dimdik ayakta durduk. Bu aziz millet, sokakları karıştırmak isteyen kalkışmalardan darbe girişimlerine, vesayet odaklarının oyunlarından iç saldırılara kadar nice tehdidi aynı dirayetle bertaraf etti. Bütün bu sınamaların ortasında, birliğimize olan inancımızdan asla vazgeçmedik. Türkiye bugün geçmişteki yaralarını sararken aynı zamanda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde emperyalist odaklara karşı sözünü sakınmayan, kendi yönünü belirleyen, haktan yana iradesini ortaya koyan bir ülke olarak yoluna devam etmektedir. On yılı aşkın süredir sınırlarımızın hemen ötesinde yaşanan çatışmalarda kadın çocuk demeden insanlığın katledildiği, şehirlerin harabeye döndüğü bir coğrafyada adaletin ve insanlığın peşinde olduk. Büyük Türkiye olarak, terör koridorlarını dağıtıp güvenli bölgeler oluşturduk, umutla geri dönen insanların topraklarını, onurlarını ve hayatlarını koruduk. Bugün geline nokta Suriye'de yeni bir dönem başlamıştır. Temennimiz, ülkenin üniter yapısının korunması ve Suriye topraklarında yaşayan herkesin etnik kökeni ya da inancı ne olursa olsun eşit yurttaşlık temelinde bu sürecin bir parçası olmasıdır. Türkiye'nin savunduğu anlayış, bütünlük içinde halk iradesiyle oluşan demokratik meşruiyettir.

Değerli milletvekilleri, Gazze'de yaşanan soykırıma sessiz kalmadık; bir millet, bir şehir her gün yok edilirken Türkiye olarak susmadan hakikati haykırdık çünkü biz Gazze'yi insanlığın onur meselesi olarak gördük.

Değerli arkadaşlarım, bugün, ABD, İsrail ve İran arasında tırmanan gerilim bölgesel istikrarı ve güvenliği ciddi biçimde tehdit etmektedir. Türkiye olarak, tarih boyunca olduğu gibi bugün de coğrafyada

barışın ve istikrarın sağlanmasında kilit bir rol üstlenmekteyiz. Türkiye'nin dengeli ve yapıcı dış politika yaklaşımı, kendi ulusal güvenliğinin yanında bölgesel barışı ve istikrarı da hedeflemektedir.

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye'de ortak vicdana her zamankinden daha çok ihtiyacımız var. Dışarıda gösterdiğimiz hassasiyeti kendi devletimiz, bir ve bütün gördüğümüz halkımız için de göstermek zorundayız. Türkiye'de etnik, mezhebî ya da dinî ayrımcılığı besleyen her siyasi söylem kime yönelirse yönelsin bu milletin tamamına zarar verir. Bizim ihtiyacımız olan şey, kimlikler üzerinden kavga etmek yerine, insan onuru etrafında buluşmaktır. Bizler, insanca yaşamak için geldiğimiz dünyada partilerle, derneklerle, sendikalarla, cemaatlerle, tuttuğumuz takımlarla, yaşadığımız mahallelerle, şehirlerle, inançlarla, mezheplerle ve ırklarla ayrıldık ama ayrışamalıydık. Oysa biz, yalnızca birbirimizle tanışmak için milletlere ayrılmıştık. Üstün olanımız Allah katında takvaca en ileri olanımızdı. Hepimiz, âdemoğulları, yalnızca insan olarak değerli kılınmıştık. Sadece insan olabilmeyi yaratılış gayemiz, yarattığımız en güzel şekilde kalabilmeyi.

Sayın milletvekilleri, birlik ve toplumsal barış hepimizin ortak idealidir. Barış, hukuk devletinin gölgesinde, silahların susmasıyla, meşru siyasetin güçlenmesiyle gerçekleşir. Meşru siyaset ancak anayasal çerçevenin içinde anlam kazanır ve güçlenir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELMAN OĞUZHAN ESER (Devamla) - Devlet, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Bu hüküm, basit bir ideolojik tercihin ötesinde tarihsel bir varoluş kararıdır. Burada yerel demokrasiyi güçlendirmek elbette tartışılabilir, hakikat ve adalet arayışı elbette konuşulabilir, geçmişin ortak acıları elbette inkâr edilemez ama bu başlıklar Türkiye'yi zayıflatacak siyasal mühendisliğe, çoklu egemenlik arayışlarına ya da fiilî özerklik tartışmalarına zemin yapılırsa o zaman bu mesele barış olmaktan çıkar, barışın ve huzurun teminatı olan devletimizin bekası meselesine dönüşür.

Değerli milletvekilleri, bugün yanı başımızdaki çatışmaların bölgesel savaşa evrilebileceği dönemde Türkiye'nin iç siyasi tartışmalarını dış hesaplara malzeme edecek bir zemine sürüklenmesine izin veremeyiz. Toplumsal barış istiyorsak önce terörün her türlüsüne karşı ortak bir tavır, bir siyasal duruş göstermek zorundayız. Demokrasi istiyorsak hukukun üstünlüğünü savunduğumuz kadar milletin iradesine saygı duymalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELMAN OĞUZHAN ESER (Devamla) - Unutmayalım, devlet güçlü olursa millet güvende olur, millet güvende olursa millî dayanışma, demokrasi ve kardeşlik olur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İkinci olarak, Van'ın yerel sorunları hakkında söz isteyen Van Milletvekili Sayın Gülderen Varlı.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- *Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van'ın yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve bizi izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, bu kürsüde sadece Van'ın yerel sorunları değil sınır hattında yaşayan milyonlarca insanın geleceğini ilgilendiren önemli bir meseleyi de dile getirmek için söz aldım.

Van yalnızca bir sınır kenti değil Türkiye'nin Orta Doğu'ya açılan önemli bir kapıdır. Bugün bölgede artan savaş gerilimi, İran'a yönelik saldırılar ve Orta Doğu'da giderek büyüyen belirsizlik sınır

illeri açısından risk taşımaktadır. Böyle bir dönemde sınır illerinin altyapısının ve ekonomisinin güçlü olması gerekir ancak Van'ın gerçekliği bundan çok uzaktadır. Van yıllardır derin yoksulluk ve işsizlikle mücadele ederken istihdam yaratılmadığı için gençler batı illerinde güvencesiz iş yerlerinde çalışmak zorunda kalmakta ve yaşam mücadelesi vermektedir. Bakın, altyapı sorunları giderilmeyen, imar sorunları kısır döngüye dönüşen Van'da yol ve ulaşım problemleri büyüyerek devam etmektedir. Ve en acı olan şudur ki: Van'da 21'inci yüzyılda her gün yaşanan elektrik ve su kesintileri nedeniyle kent karanlıkta ve susuz bırakılmaktadır, yaşatılan bu sorunlar bu ülkenin utancıdır. Bilinmeli ki Van ülkenin kadim şehirlerinden biri ve yalnız değildir. Yıllardır direnen Van halkı bu ülkenin onurlu yurttaşlarıdır, bu nedenle Van'ın altyapı sorunları artık ertelenmemelidir. Elektrik, ulaşım ve imar problemleri kalıcı şekilde çözülmelidir ve Van'ın ekonomik olarak güçlendirilmesi için havaalanının uluslararası uçuşlara açılması bir tercih değil, zorunluluktur.

Değerli halkımız, bir yandan Van'ın yapısal sorunları diğer yandan yıllardır süren kayyum politikaları Van'ı âdeta yok saymaktadır. Van halkı yıllardır sürdürülen kayyumlara karşı net cevabı vermiştir 14'te 14 yaparak. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ama kayyum rejimiyle gasbedildi. Bugün yeniden barıştan, demokratik çözümden ve toplumsal huzurdan söz ediyorsak, halkın birlikteliğine dem vuruyorsak Kürt halkı yıllardır barış, demokrasi ve eşitlik olsun diye zaten mücadele ediyor ama konu Kürt halkı ve iradesi olunca ne hikmetse demokrasi yerine kayyum, eşitlik yerine ikili hukuk yer alıyor. Eğer toplumsal barış ve demokratik çözüm gerçekten isteniliyorsa yapılan yanlışlardan geri dönülmeli, kayyumlar geri çekilmeli ve Kürt halkının iradesine saygı duyulmalıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Kayyumlara beraber her türlü gasba ve zulme son verilmelidir çünkü demokrasi ancak halkın iradesine saygı duyularak var olur.

Değerli milletvekilleri, gelelim ramazan ayında Van sınırında yaşanan savaşa, bu savaşın kent ve bölgenin geleceği açısından doğurabileceği risklere. İran'a yönelik saldırılardan etkilenecek şehirlerden biri de Van'dır. Çünkü Van'ın İran'la sosyal ve ekonomik ilişkileri yoğun ve dinamiktir. Bugün Van'da binlerce İranlı yaşamaktadır. Van ekonomisi ise uzun yıllardır İran'dan gelen turistler ve sınır ticareti sayesinde bir nebze de olsa nefes alabilmektedir. İran'a açılan en önemli geçiş noktalarından biri olan Kapıköy Sınır Kapısı Van'dadır. Bu kapı yalnızca ticaret açısından değil olası göç hareketleri açısından da son derece kritik bir noktadadır. İran'da yaşam alanlarının tehdit edildiği bir noktada yaşanacak göç hareketinin ilk duraklarından biri Van olacaktır. Bugün Van böyle bir tabloya da hazır değildir. Van, yetersiz altyapısı, çöken sağlık sistemi ve derin yoksulluk yaşayan bir şehir; böylesi bir krizi asla taşıyamaz. Bu nedenle sınır kentleri için acil, gerçekçi eylem planları hazırlanmalıdır. Kapıköy Sınır Kapısı'nın altyapısı güçlendirilmeli ve sorunlar giderilmelidir. Olası bir göç durumunda yerel kurumlarla koordineli bir kriz yönetim planı oluşturulmalıdır. Çünkü sınır şehirleri yalnız bırakıldığında yalnızca bir şehir değil o bölgenin, o ülkenin güvenliği ve istikrarı risk altına girer. Van'ın ve sınır kentlerin karşı karşıya kalabileceği bu risklere karşı etkili ve somut adımlar atmak hepimizin sorumluluğudur diyor, Genel Kurulu sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Son olarak, Gaziantep'in sorunları hakkında söz isteyen Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç konuşacaktır.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- *Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gaziantep'in sorunları üzerine gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen Gaziantep'li hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Bugün sizlere Türkiye'nin ihracat lokomotifini, sanayi, tarım ve ticaret merkezi olan Gaziantep'in bir türlü çözülme-yen ulaşım, altyapı ve gıda sorunlarını anlatmak istiyorum.

Gaziantep halkı çalışkandır, üretkendir, bu ülkenin ekonomisine her daim omuz verir. Ancak karşılığını aldığı tek şey seçim dönemlerinde verilen ve asla tutulmayan vaatlerdir. AKP iktidarının boş vaatlerinden artık Gaziantep'li hemşehrilerim gerçekten bıktı ve usandı. Gaziantep'in yıllardır çözülme-yen birçok sorunu var. Ortada böyle ciddiyetsizlik varken yedi yıldır bir türlü hizmete alınmayan yollar artık hayatımızın bir parçası hâline gelmiştir.

Elektrik kesintileri... Sayın Mahmut Tanal burada yok ama Urfa gibi Gaziantep'te de elektrik kesintilerinden köylümüz, mahallemiz, çiftçimiz, hepimiz bıkmış durumdayız.

Gıdada denetimsizlik hemşehrilerimizi canından bezdirdi.

Şimdi buradan sormak istiyorum: Sayın Cumhurbaşkanının 25 Aralık 2021'de bizzat Gaziantep'e gelerek Gaziantep'li hemşehrilerime verdiği birçok söz var, "Nizip-Karkamış yolunu, İslâhiye-Hassa-Kırkhan yolunu ve Gaziantep-Kilis ayrımı Oğuzeli-Karkamış yolunu 2023'te tamamlayacağız." diye söz verdi ama maalesef nerede? Kahramanmaraş-Narlı-Gaziantep yolunun, Osmaniye-Nurdağı yolunun 2024'te hizmete açılacağı müjdesini verdi. Yine, tehlikeli ve bozuk yol yapısıyla bölge halkını bezdiren Gaziantep-Besni yolunun açılması da aynı şekilde yılan hikâyesine döndü. Hiçbir şeyden ses seda yok ama boş vaatlere hâlâ devam ediliyor. Sayın milletvekilleri, yıl 2026 oldu ama maalesef bu verilen vaatlerin hiçbirini yerine getirilmedi.

Türkiye'de, hatta dünyada yemek ve mutfak deyince akla gelen ilk şehirlerden biri Gaziantep'tir. Binlerce yıllık mutfak kültürüyle gazi şehrimiz bir dünya markasıdır ancak bu markaya gölge düşüren önemli bir problem hâlâ mevcut. Gaziantep'te sadece 1 tane mezbaha var, Osmaniye'de 5, Kahramanmaraş'ta 4, Urfa'da 3 ama Gaziantep'te, bu kadar gastronomide ileri gitmiş bir Gaziantep'te tek bir mezbaha var. Niye tek bir mezbaha var? Çünkü bütün kesimler sadece bir kişiye yönlendiriliyor, bu nedenle sağlıklı kesim yapılmıyor, merdiven altı kesimlere devam ediliyor. Kesim fiyatları yüksek, bu nedenle de et fiyatları Gaziantep'te kontrol altına alınamıyor. Sonuç olarak hem esnaf hem vatandaşımız hem de Gaziantep'e gastronomi için gelen turistler maalesef mağdur oluyor.

Şimdi, yüce Mecliste seçim zamanı söz verip seçimden sonra Evliya Çelebi misali parti parti gezenlere söylemek istiyorum: Ya verdiğiniz sözü tutun, yeni kesimhaneler açın ya da hakkınızı veremediğiniz o koltukları bırakın. Şunu da asla unutmayın, Gaziantep halkının sağlığı ve prestiji sizin oyuncağınız değildir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Gaziantep'in en çok yakındığı sorunlardan bir tanesi de altyapı eksikliğinden dolayı Gaziantep'te elektrik kesintilerinin hâlâ devam etmesidir. Ben bir inşaat mühendisiyim, bir altyapı eksikliği üç ayda, beş ayda, en fazla bir yılda tamamlanır ama yirmi beş yıllık AKP Hükümetinde hâlâ Gaziantep'te elektrik altyapısı tamamlanamamıştır.

Değerli arkadaşlar, Gaziantep gibi Türkiye'nin 6'ncı büyük şehri ve gazi şehrimizde, maalesef, tüm Türkiye'de olduğu gibi gençlerimiz uyuşturucu tuzağının içerisinde. İnanın, uyuşturucu kullanma yaşı, maalesef, üzümlere söylüyorum, 12-13 yaşlarına kadar düşmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Defalarca bunu gündeme getirdik, Meclis kürsüsünde konuştuk ama hâlâ tatmin edici bir çözüm maalesef bulamadık.

Sanayisiyle, istihdamıyla parlayan Gaziantep âdeta yirmi beş yıldan beri AKP Hükûmeti tarafından cezalandırılmıştır. Bitiremediğiniz yollarla ulaşım hakkını, can güvenliğini, tarım ve ticaretini maalesef elinden aldınız. Her seçim öncesi “Barak Ovası”nı sulayacağız.” diyen, “Sorunu çözdük, çözeceğiz.” diyen AKP Hükûmeti yirmi beş yıl sonunda hâlâ Barak Ovası’nda sulamayla ilgili sıkıntılarımıza, çiftçimizin dertlerine asla çözüm olamamıştır. Hâlâ ucuz vaatlerle bizleri kandırmaya devam ediyorsunuz. Önümüzde seçim süreci var, sakın ola ki bitiremediğiniz projeleri tekrar karşımıza çıkarıp, ısıtıp ısıtıp “Bitireceğiz.” demeyin.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakikayla söz vereceğim.

İlk söz Sayın Şamil Ayrım.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım’ın, İran’a yapılan saldırılara ve Mücteba Hamaney’e ilişkin açıklaması

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde bölgemizde yaşanan olaylar hepimizi derinden üzmektedir. İran’a yapılan saldırıları şiddetle kınıyor, masum insanların hayatlarını hedef alan her türlü şiddetin karşısında durduğumuzu bir kez daha vurguluyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği üzere, siyonist katliam şebekesinin kardeşi kardeşe kırdırma tuzağına düşmemeliyiz. Türkiye, İran, Azerbaycan bu toprakların kadim milletleridir; bizim yolumuz barış, karşılıklı saygı ve ortak menfaatten geçer.

Minab’daki okul saldırısında hayatını kaybeden çocuklar başta olmak üzere, tüm can kayıplarından büyük üzüntü duyuyor; İran Dinî Lideri Ayetullah Seyyid Ali Hamaney’e Allah’tan rahmet, İran halkına başsağlığı ve sabır diliyorum. Mücteba Hamaney’in yeni dinî liderliğinin bölgemizde barışın tesisine vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş’ın, esnafın borcu olduğu için krediye ulaşamamasına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esnafımız bugün ciddi bir finansman sıkıntısı yaşamaktadır. Birçok esnafımız esnaf kefalet kooperatifleri aracılığıyla kredi kullanmak istemekte ancak BAĞ-KUR borcu bulunduğu gerekçesiyle krediye erişememektedir. Oysa esnafımızın önemli bir kısmı BAĞ-KUR borçlarını ödeyebilmek için kredi talep etmektedir yani borcunu kapatmak isteyen esnaf borcu olduğu için krediye ulaşamamaktadır. Bu durum esnafımızı âdeta bir kısır döngünün içine hapsedmektedir. Küçük esnaf ayakta kalmak, işletmesini çevirmek ve sosyal güvenlik borcunu ödemek için destek beklemektedir. Esnafımızı rahatlatacak, krediye erişimini kolaylaştıracak, daha esnek ve çözüm odaklı düzenlemelerin yapılması artık bir zorunluluktur. Bu konuda gerekli adımların atılmasını bekliyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Özer...

3.- *Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Konya Büyükşehir Belediye Stadyumu'nda bu pazar oynanan futbol müsabakasına ilişkin açıklaması*

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Bu pazar Konya Büyükşehir Stadyumu'na giden bizler bir futbol müsabakası yerine tiyatro izlemek zorunda kaldık. Baş aktörlüğünü VAR hakeminin yaptığı, yardımcı oyunculugunu ise orta hakemin üstlendiği bu tiyatro açıkçası biz Konyalı izleyicilerin canını sıktı hatta canını yaktı.

Bu tiyatronun senaristlerine sesleniyorum: Geçen sene başaramadınız, bu sene de başaramayacaksınız. Bir müsabakada VAR müdahalesiyle bir takım aleyhine tüm spor otoritelerinin mutabık olduğu bir penaltı, bir penaltı iptali ve bir de gol iptali hata olarak geçiştirilemez. Özellikle geçen sezon izahı mümkün olmayan VAR kararlarını da daha unutmamak. Bu yaşananlardan sonra özellikle MYK'nin bizim nezdimizde hiçbir güvenilirliği kalmamıştır, öyle seminerle falan da olmaz. Sorumluların alacağı cezanın da sonuna kadar takipçisi olacağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tatar...

4.- *Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, güvenlik korucularına ilişkin açıklaması*

ARSLAN TATAR (Şırnak) - Sayın Başkan, aziz milletimizin huzuru ve güvenliği için yıllardır büyük bir fedakârlıkla görev yapan güvenlik korucularımız terörle mücadelede devletimizin yanında dimdik durmuş, zor şartlar altında vatanımızın birliği ve bütünlüğü için önemli hizmetler vermiştir. Bugün bölgemizde sağlanan huzur ve güven ortamında onların emeği ve cesareti, fedakârlığı inkâr edilemez bir gerçektir.

Bu vesileyle, güvenlik korucularımızın özlük haklarının geliştirilmesi yönünde gösterdikleri güçlü irade ve destekleri için Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

5.- *İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 12 Mart 1995'te Gazi Mahallesi'nde yaşananlara ilişkin açıklaması*

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkanım, 12 Mart 1995 karanlık güçler tarafından gerçekleştirilen Gazi katliamının 31'inci yıl dönümündeyiz. Bundan tam otuz bir yıl önce, Alevi canlarımızın yoğun olarak yaşadığı Gazi Mahallesi'nde kahvehanelere yönelik gerçekleştirilen silahlı saldırıda masum insanlar hayatlarını kaybetti. Bu saldırıların ardından mahalle halkı acısını, öfkesini dile getirmek için sokağa çıktığında ne yazık ki güvenlik güçlerinin sert müdahalesiyle karşı karşıya kaldılar. Olayların faillerini ortaya çıkarmak yerine saldırıya tepki gösteren insanların üzerine polis tarafından ateş açılmış, 22 canımız yaşamını yitirmiş, çok sayıda yurttaşımız yaralanmış, yüzlerce kişi gözaltına alınmış, ağır işkencelere maruz kalmışlardır. Bugün burada yalnızca geçmişi anmıyor, adalet talebini bir kez daha yüksek sesle dile getiriyoruz. Zulüm yalnızca yaşadığı anda değil unutulduğu anda büyür. Hatırlamak ise adaletin ilk adımı diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bayırcı...

6.- *Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, İstiklal Marşı'na ve İstiklal Şairi Mehmet Akif Ersoy'a ilişkin açıklaması*

(Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı tarafından Tevbe suresinin 40'ıncı ayetikerimesinin bir kısmının okunması)

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - "Üzülme, hüzünlenme, Allah bizimle beraberdir."

“Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.
Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar, ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.”

Bizim özümüzde ezan ve Kur'an vardır, bayrak vardır, şahadet ve özgürlük vardır, Allah ve Peygamber sevdası vardır, İlayikelimetullah davası vardır, İslam vardır. Allah bir daha bu millete İstiklal Marşı yazdırmasın. İstiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u minnet ve şükranla yâd ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Barut...

7.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, İran'a yönelik saldırıların ülkede hissedilen etkilerine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, Amerika ve İsrail'in İran'a yönelik vahşi saldırılarının etkilerini maalesef ülkemizde de hissediyoruz. Çiftçimizin en temel girdilerinden biri olan mazot ve gübrede fahiş zam ve acı tablo ortada, mazot ve gübrede maalesef dışa bağımlıyız. Ukrayna'da yaşanan savaş ve daha öncesinde salgın döneminde yaşadıklarımız maalesef iktidarın aklını başına getirmedi. Şimdi, yine açık reçeteye karşı karşıyayız. Mazot fiyatları uçtu gitti. Bahar vakti geldi, gübrede fiyat artışları son on günde yüzde 20'yi geçti. Ürenin tonu 30 bin, DAP'ın tonu 35 bin lirayı aştı. Çiftçinin perişan hâlini görün, yerli üretimi ve üreticiyi gözetin. Mazotta KDV ve ÖTV'yi kaldırın, gübre ve tohumda çiftçilerimize hibe destekleri verin; bu yangını derhâl söndürün.

BAŞKAN - Sayın Mullaoglu...

8.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, Devlet Bahçeli'nin son grup toplantısında yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Sayın Bahçeli son grup konuşmasında bir taraftan iç cepheyi güçlendirmenin öneminden bahsederken diğer taraftan Cumhuriyet Halk Partisinin beşinci kol faaliyet yürüttüğünü, adaleti ve hukuku tanımadığını, asrın yolsuzluğunu örtmek için siyasi ayak oyunları yaptığını söylemişti. Gerçekten merak ediyoruz; Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran, son seçimlerde 1'inci olan ve hâlâ 1'inciliğini koruyan Cumhuriyet Halk Partisini iç cephe olarak görmüyor musunuz? Sizin için iç cephe sadece İmralı'dan mı ibarettir? Ülkemizin en çok birlik beraberliğe ihtiyaç duyduğu bu zaman diliminde bizleri bir düşman gibi göstermek beşinci kol faaliyeti değil de nedir? Hiçbir somut delile dayanmayan asrın kumpası, asrın iftiralarıyla şekillenmiş siyasi darbeyi “asrın yolsuzluğu” olarak nitelendirip masum insanlara aileleriyle birlikte işkence yapmak, onları siyaset dışına itmeye çalışmak beşinci kol faaliyeti değil de nedir? Cumhuriyet Halk Partisinin beşinci kol...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bilici...

9.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, emekli bayram ikramiyelerine ve asgari ücrete ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Evet, haftaya Ramazan Bayramı, Ramazan Bayramı'na gireceğiz. Emekliler ve asgari ücretliler dâhil 40 milyon kişi bu ülkede, 40 milyon kişi -tekrar ediyorum- açlık sınırı altındadır. 2018'de 1.000 liralık emekli ikramiyesiyle 3 çeyrek altın alınıyordu, bugün emekli ikramiyesi 4.000 lira

çeyreğin yarısı bile etmiyor, çeyrek altın 12.000 lira bugünlerde. 2026 Türkiyesinde 4.000 liranın bir hükmü yoktur. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bayram ikramiyesinin 1 asgari ücrete çıkartılmasını talep ediyoruz. Asgari ücretin de 39.000 lira olmasının gerekliliğini ifade ettik, ben de tekrar buradan ifade etmek istiyorum, belirtiyorum.

BAŞKAN - Sayın Karakoz...

10.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, emekli maaşlarına ve bayram ikramiyelerine ilişkin açıklaması

EVRİM KARAKOZ (Aydın) - Bugün, milyonlarca emeklimiz açlık sınırının altındaki maaşlarıyla geçinmeye çalışıyorlar, hayat mücadelesi veriyorlar. Bugün, emeklilerimiz kiralarnı ödeyemiyor; çarşıya, pazara, markete gidemiyor, torunlarına harçlık veremiyor. Buna karşın iktidar ne yapıyor? Emekli ikramiyelerine yapılması istenen 1.000 liralık zam talebine karşı bile bütçe yok diyor, ödenek yok diyor, 4.000 lira size yeter diyor. Diğer taraftan da bütçeyi halktan yana değil ranttan yana kullanıyor. Emekli maaşları ve bayram ikramiyeleri en az asgari ücret seviyesine çıkartılmalıdır. Eğer bunu çıkartamıyorsanız getirin sandığı yapacak olan CHP'ye bırakın.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

11.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, son günlerde Azerbaycan aleyhine yürütülen propagandaya ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Son günlerde Türkiye'de kardeş Azerbaycan aleyhine yürütülen kara propaganda ibret vericidir. Emperyalistlerin maşası PKK'ya ve onun başı bebek katili Apo'ya kucak açanlar, Gazze konusunda katil Netanyahu'yla Filistinsiz yeni bir Gazze inşasına suspus olanlar şimdi de Azerbaycan düşmanlığı mı yapıyor? Ne Türk milletinin vicdanı ne de Azerbaycan Türklerinin vicdanı bu ikiyüzlülüğü de bu kirli propagandayı da kabul etmez. Türkiye, Azerbaycan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türk dünyası bu fırtınalı dönemde daha çok bütünleşmelidir. Türkiye ile Azerbaycan'ın kardeşliği tartışma konusu dahi yapılamayacak bir hakikattir. Tek millet, iki devlet.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

12.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Orta Doğu denklemine Türkiyesiz kurulamayacağına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Amerika ve İsrail'in bölgesel işgal planlarına karşı koyabilecek, siyonist yayılmacılığı durdurabilecek tek güç Allah'ın izniyle Türkiye'dir. Türkiye, bölgenin gerçeği, kadim halkların güvenilir dostu ve ortak geleceğidir. Orta Doğu denklemi Türkiyesiz kurulamayacağı gibi, Türkiye'ye yönelik tehditkâr tavır ve açıklamalar da arkası boş şantajlardan ibarettir. Tüm bu nedenlerle bir kez daha diyoruz ki Türkiye kendine güvenenlere umut vermek üzere Büyük Orta Doğu Projesi'nden çekildiğini ilan etmelidir, Kürecik'teki radar üssü ile İncirlik'teki hava üssünü kapatmalıdır, D-8'i aktifleştirerek zulüm ve adaletsizlikler karşısında dik duruşu sergilemelidir, İsrail ve Amerika karşısında tamamen diz çöken Birleşmiş Milletlere karşı İslam İşbirliği Teşkilatını harekete geçirmelidir. Kuşku yok ki İslam ülkelerindeki mezhep kavgaları ve etnik çatışmaların arkasında da bugünleri önceden tasarlayan şeytani planlar vardır diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Aydın...

13.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, bayram sevincinin yerini geçim derdine bıraktığına ilişkin açıklaması

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Merhum Abdurrahim Karakoç bir şiirinde şöyle diyordu: “Çalışa ne iş var, ne cepte para/Dağ oldu içinde büyüyen yara/Yer-gök ‘Bayram’ dedi, ağzını açtı/ Adam ‘Bayram’ dedi, evinden kaçtı.”

Bugün bu mısralar milyonlarca vatandaşımızın gerçeğini anlatmaktadır. Asgari ücretli, emekli ve dar gelirli vatandaşlarımız için bayram sevinci yerini geçim derdine bırakmıştır. İşsiz iş bulamamakta, çalışan ise geçinememektedir, emekli bayram alışverişini değil pazara nasıl çıkacağını hesap etmektedir. Bayram ikramiyeleri enflasyon karşısında erimiş, maaşlar açık sınırının da gerisinde kalmıştır. Takvimler bayramı gösterirken milletin evinde hüzün, mutfağında yokluk vardır. İktidarı bu feryada kulak vermeye çağırıyor, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

14.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, ülke topraklarında imha edilen füze parçalarına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Küresel emperyalizmin, üzerinden bir asır geçmesine rağmen, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızda yaşadıkları hezimetin intikamını alma hayalleri Orta Doğu'yu kan gölüne çevirmiş, hedefine de bir kez daha Anadolu topraklarını koyabilecek hadsiz boyutlara ulaşmıştır. Bugün İsrail ve İran arasında süregiden füze savaşlarında arada bir -sözüm ona- yolunu şaşırın füzelerin de bizim topraklarımız üzerinde imha edilmesi hadisesiyle karşı karşıya kalıyoruz. NATO unsurlarınca bertaraf edilen bu şaşkın füzelerin bizim topraklarımızda bulunan parçalarının önleyici füze parçaları olduğu yapılan açıklamalarda belirtiliyor. Tabii, burada asıl sorun, önleyici füze parçaları bizim topraklarımıza düşerken saldırgan füze parçaları başka ülkelere mi transfer oluyor yoksa o kısmı buharlaşıyor mu, bilemiyoruz.

Bir kez daha önemle belirtmeliyim ki bu işin şakası yok, zaman kısttlı. İç cephemizin birlikteliği hiç olmadığı kadar güçlü bir şekilde Amerika ve İsrail'e gösterilmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Zeydan Karalar'a ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Adana'nın seçilmiş Büyükşehir Belediye Başkanı, Adanalının yol arkadaşı Sayın Zeydan Karalar tamamen siyasi bir operasyona hedef alınmış, sekiz aylık haksız tutukluluğunun ardından suçlamaların asılsız olduğu kanıtlanarak tahliye edilmiştir. Tüm Adana seçilmiş Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Zeydan Karalar'ın göreve iadesini sabırsızlıkla beklerken İçişleri Bakanlığından tekrar iki ay görevden uzaklaştırma yazısı gelmiştir. Bu haksız karar sadece Zeydan Karalar'a değil sandıkta iradesi yok sayılan tüm Adanalı hemşehrilerime kesilmiş siyasi bir cezadır. Ortada suç yok, somut delil yok, tutukluluk hâli kalmamış; o hâlde göreve iadenin gerçekleşmemesinin asıl sebebi nedir? İktidar millî iradeye kasteden bu hukuksuz tutumdan derhâl vazgeçmelidir. Adana halkının helal oylarıyla seçilen Sayın Zeydan Karalar hiçbir mazeret üretilmeden vakit kaybetmeden göreve iade edilmeli, Adanalının iradesi tekrar görevde olmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

16.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta yapılan uyuşturucu operasyonlarına ilişkin açıklaması
ALİ KARAOPA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Uşak'ta uzun zamandır herkes aynı soruyu soruyor: "Bu şehir ne zaman uyuşturucu operasyonlarıyla anılmaktan kurtulacak? Çocuklarımızı bu beladan nasıl kurtaracağız?" Son bir yılda yapılan operasyonlara bakın, binlerce, on binlerce sentetik hap, bonzai, metamfetamin ele geçiriliyor. Emniyet güçlerimiz büyük bir özveriyle çalışıp bu illetle mücadele etse de sorun her geçen gün büyüyor. Demek ki mesele birkaç sokak satıcısında değil, demek ki Uşak birilerinin gözünde geçiş hattı, kârlı bir ticaret merkezi hâline geldi. Bağımlılık yaşı düşüyor, yakalanan uyuşturucu miktarları artıyor. Bu işin arkasında hangi baronlar var, finansmanı kim sağlıyor? Gençlerimizi zehirleyenlerle de buna göz yumanlarla da mücadele etmeye devam edeceğiz. Mecliste bu konuda araştırma komisyonu kurulmasıyla ilgili önergemizi verdik, çözüm için ortak akıl ve ortak bir çalışma teklif ediyoruz. Türkiye'nin uyuşturucudan kurtulması için artık torbacıları değil baronları yakalayın, baronları. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dusak...

17.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İstiklal Marşı'nın kabul edilışinin 105'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İstiklal Marşı'mızın Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilışinin 105'inci yıl dönümünü idrak etmiş bulunuyoruz. İstiklal Marşı, işgal altındaki bir vatanın, yokluk içindeki bir milletin ama asla teslim olmayan bir iradenin haykırışıdır. Mehmet Akif Ersoy bu marşı kalemiyle değil milletimizin imanıyla, şehitlerimizin kanıyla, analarımızın dualarıyla yazmıştır. Bu marş bize şunları haykırır: Bu millet diz çökmez, bu bayrak yere düşmez; bu vatan sahipsiz değildir. Dün Çanakkale'de, Sakarya'da nasıl dimdik durduysak bugün de aynı inançla, aynı cesaretle istiklalimize sahip çıkmaya devam ediyoruz.

Bu vesileyle, İstiklal Marşı'mızın şairi Mehmet Akif Ersoy'u rahmet ve minnetle anıyor, bu vatani bize emanet eden aziz şehitlerimizi saygıyla yâd ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

18.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, modifiyeseverlerin taleplerine ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hafta sonu tüm milletvekillerimiz illerindeydi. Tabii, özellikle birçok modifiyesever bizleri tutup -milletvekillерinden- aynı konuda ricacı oluyorlar, bu cezaların çok fazla ağır olduğunu ve gereksiz olduğunu söylüyorlar. Ne bunların talepleri? Diyorlar ki: "Arabamızda cam filmleri var. Bununla alakalı bütün MOBESE kameralarından içerisi görünmesine rağmen durdurulup cezai yiyoruz ve söktürülmesi isteniyor." Jantlar ölçülüyor; jantın kime ne zararı olduğunu söylüyorlar -hakklılar- bundan dolayı ceza yediklerini söylüyorlar. Yine, arabalarında bulundurdıkları ses sistemleri. Belki trafiğe kapalı alanlarda kimseyi rahatsız etmeyecek bir şekilde kullandıkları ses sistemlerinden dolayı ceza yediklerini ve söktürülmesi gerektiğini söylüyorlar. Bu anlamda, bu konuda esnafılık yapanlar, buradan ticari kazanç elde edenler de artık eklemek yiyemediklerinden bahsediyorlar. Bundan derhâl geri dönülmelidir.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

19.- *Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Ekrem İmamoğlu'nun yargılandığı davaya ilişkin açıklaması*

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Silivri'deki hukuk tiyatrosunun perdesi açıldı. Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu'nu sandıkta yenemeyenler şansını kumpas davalarıyla deniyor. Skandal bir hukuk garabetiyle karşı karşıyayız. UYAP'ta MASAK raporları, ek klasörler yok, sadece imzasız iddianame ve fezlekeler var. Suç örgütü lideri olarak yargılanan Cumhurbaşkanı adayımıza son dan 2'nci sırada savunma hakkı veriliyor, tam bir komedi. Mahkemede yaşanan usul hatalarını burada tek tek anlatmaya kelimeler yetmez. Ne yaparsanız yapın istediğiniz sonucu alamayacaksınız. Hukuk, adalet ve demokrasi herkese lazımdır. Bu, siyasi bir davadır; gün gelecek ve göreceksiniz ki yaşatılan hukuk garabetinden sizler de utanacaksınız. Bizim verdiğimiz mücadele aslında bu ülkenin yarınları içindir, hiç kimsenin şüphesi olmasın yarınlar bizimdir.

BAŞKAN - Sayın Alp...

20.- *Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna bir çağrıda bulunmak istediğine ilişkin açıklaması*

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, öncelikle, size saygılarımı sunuyorum ve delaletinizle Hâkimler ve Savcılar Kuruluna bir çağrıda bulunmak istiyorum.

Malumunuz, bu hafta itibarıyla İstanbul'da Ekrem İmamoğlu Başkanımızın yargılandığı dava başladı. Duruşmaların başlamasıyla bizler de öğrendik ki mahkeme heyetinin 2 üyesi henüz bir buçuk yıllık hâkimler, bu davanın soruşturması başladığı zaman mesleğe kabul edilmişler, bugün hâkim olarak görev yapıyorlar. Bir buçuk yıl içerisinde İstanbul'un iş yükü düşünüldüğünde bir davayı baştan sona görmüş olmak bile mümkün değildir. Bu dava Türkiye'nin en önemli derdest davalarından biridir. Kesinlikle İstanbul'un ve dahi Türkiye'nin en tecrübeli hâkimleri tarafından görülmeleri gerekir. Hâkimler ve Savcılar Kuruluna bu yönde çağrımızı aracılığımızla iletiyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

21.- *Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Amerika Birleşik Devletleri'nin vatandaşlarına yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması*

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Amerika Birleşik Devletleri, vatandaşlarına "Adana ve Güneydoğu Bölgesi'ni tahliye edin." dedi, personelini geri çekti, Konsoloslugu büyük oranda boşalttı. Bu konuda iktidarın bir tavır belirlemesi gerekiyor. Böyle bir durumda asla sessiz kalınamaz; mesajlar sadece seçmene, içeriye değil dış dünyaya da verilmelidir. Milleti goygoylayarak kandırmanın bu millete hiçbir faydası yoktur. Artık tehlike kapıdadır, tehdit yakındır. Bugün geldiğimiz noktada, mezhep çatışmalarıyla halkımızı birbirine düşürmeye çalışan, içerden ve dışarıdan bu millete ihanet eden sömürgeci zihniyete karşı da gerekli adımlar atılmalıdır. Bugün, tarihin yeniden yazıldığı, bölgenin yeniden şekillendiği, illerimizin de büyük tehdit altında olduğu bir dönemdeyiz. Amerika'ya gereken ders, ses derhâl verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Altın...

22.- *Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, kayyum yönetimindeki Mardin'e ilişkin açıklaması*

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, ramazan ayındayız, bayrama çok az bir vakit kaldı fakat kayyum yönetimi altında olan Mardin'de tam yirmi gündür su yok. Mardin Büyükşehir Belediyesi tarafından bozulan ve onarılmayan yollar her sokağı bir köstebek yuvasına dönüştürmüşken, yollar toz içindeyken bir de kentte yirmi gündür su olmaması Mardinliler için katlanılmaz bir hâl almıştır. Kayyum, ederi yüz milyonlarca lira olan taşınmazları bu esnada satışa çıkarırken açıktır ki Mardin'de bir

yönetim krizi vardır. Mardin’de yönetim krizi varken kayyumun süresinin iki ay daha uzatılmasını buradan bir kez daha kınıyorum. Ne yerel ne de genel demokrasiye uygun olmayan bu hamlenin, bu adımın derhâl iptal edilmesini, Mardin yönetiminin Büyükşehir Belediyesinin seçilmişlerine teslim edilmesini, yerel demokrasinin güçlendirilmesi çağrısını buradan sizlere aktarmak istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Uysal...

23.- Mersin Milletvekili Levent Uysal’ın, gençlerin öğrenci affı ve denklik beklentisine ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 4 milyon gencimiz bizlerden öğrenci affı bekliyor. 9 Ocak 2025 tarihinde de sunmuş olduğumuz kanun teklifinde de açıkça ifade ettiğimiz üzere; yıl sınırı olmaksızın, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerimizin 2026-2027 akademik yılında eğitimlerine devam edebilmelerini sağlayacak bir yasa çalışmasını bir an önce gündemimize almanızı talep ediyorum. Öte yandan, YÖK tarafından okul tanıma listesinde bulunan yurt dışındaki üniversitelerden mezun olan 100 bin öğrencimizin de denklikle ilgili bir düzenlemeyle mezun edilmesini istiyoruz, denkliğinin verilmesini istiyoruz.

Teşekkürler.

Gençlerimizin hep yanındayız.

BAŞKAN - Sayın Yüksel...

24.- Konya Milletvekili Ali Yüksel’in, TÜRKSAT Uydu Haberleşme Kablo TV il müdürlüklerinde işten çıkarılan özel güvenlik görevlilerine ilişkin açıklaması

ALİ YÜKSEL (Konya) - TÜRKSAT Uydu Haberleşme TV il müdürlüklerinde çalışan özel güvenlik görevlileri ramazan ayında bir talimatla işsizliğe sürülmüştür. Yıllarca kamu binalarını koruyan bu insanlar bugün kendi evlerinin kapısını nasıl koruyacağını düşünmektedir. Soruyorum: TÜRKSAT’ta neler oluyor? Bu karar hangi vicdana sığar? “Tasaruf” adı altında emekçinin lokmasına uzanan bu anlayış kabul edilemez. Devlet vatandaşını korumuyorsa neyi koruyor? Bu zulmü Meclis görmeyecekse kim görecek? Emekçiyi ramazanda işsiz bırakan anlayış milletin vicdanında mahkûm olacaktır. Emekçinin kapısına kilit vuran bir düzene sessiz kalmak yok; biz buradayız ve bu hesabı soracağız diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

25.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul’un, Zonguldak’ın ve madencilerin sesini dile getirmek istediğine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, yarın Sayın Enerji Bakanı Zonguldak’ta olacak, tam da bu nedenle buradan Zonguldak’ın ve madencilerimizin sesini bir kez daha dile getirmek istiyorum. Türkiye Taşkömürü Kurumuna bağlı müesseselerde önce iş güvenliği riski gerekçesiyle üretimin durdurulduğu açıklandı, ardından bazı müesseselerde üretime devam kararı alındı. Elbette iş güvenliği her şeyden önce gelir ancak yıllardır Sayıştay raporlarında çok net bir tespit var, bu müesseseler norm kadronun çok altında işçiyi çalıştırılıyor ve bu da iş kazaları açısından ciddi bir risk oluşturuyor. “Norm kadro eksikliği kazalara yol açar.” diyen Sayıştay raporları neden görmezden geliniyor, biz buna bir türlü cevap alamıyoruz. Sayın Bakandan beklentimiz nettir: Türkiye Taşkömürü Kurumundaki iş güvenliği sorunlarını gerçekten çözmek istiyorsanız üretimi durdurup başlatmak yerine öncelikle işçi açığını giderecek adımlar atmalısınız. TTK yalnızca bir işletme değil ülkemizin enerji güvenliğidir.

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar...

26.- *İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir'deki Meslek Fabrikası binasına ilişkin açıklaması*

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, bugün, İzmir'de Vatan ve Namus Anıtı'yla özdeşleşen tarihi Tuzakoğlu Un Fabrikası yani eski Devlet Güvenlik Mahkemesi, bugünkü Meslek Fabrikası binası ne yazık ki mülkiyet krizine hapsedilmiştir. Bu bina Belediye bütçesinden bedeli ödenerek İzmir Belediyesi tarafından kamulaştırılmıştır. Hâl böyleyken Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün haksız devir girişimi İzmir halkının iradesine ve hukuka aykırıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığına sesleniyorum: İzmir'in öz malı olan bu yapıyı mülkiyet kavgalarına mahkûm etmeyin. Atina'daki müzeler kurtuluşumuzu dünyaya "işgal" diye pazarlarken İzmir'in ulusal bir müzeden mahrum kalması millî bir ayıptır. Bu binayı derhâl 9 Eylül müzesine dönüştürün.

BAŞKAN - Sayın Ceylan...

27.- *Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, çiftçinin maliyetlerindeki artışa ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, ocak ayının ortasında yaptığım konuşmada çiftçinin 80 litrelik traktör deposunu 4.500 liraya ancak doldurabildiğini hatırlatmış, bu fiyatlarla çiftçinin tarlasını süremeyeceğini söyleyerek temel girdi kalemlerinden olan mazotta üreticinin desteklenmesi gerektiğini söylemişim. İktidarın bir kulağından girip öteki kulağından çıkan uyarılarımız göz ardı edildiğinden, iktidar tarladan, bağdan, bahçeden yükselen çılgılığı duymuyor, duymak istemiyor. Çiftçi bugün aynı traktörün deposunu doldurmaya kalksa 5.310 lira ödeyecek, son elli günde köylünün sırtına 810 lira daha yüklendi. Gübre fiyatları zaten almış başını gidiyor, çiftçi gübreyle ulaşamıyor. Traktörün deposu da dolmadığına göre çiftçi nasıl ekecek? Elektrik borcundan tarlasını sulayamayan üreticiye değinmiyorum bile. Bu şartlarda çiftçi nasıl üretecek? Açlık sınırının altında yaşayan millet ne yiyip ne içecek?

BAŞKAN - Sayın Timisi Ersever...

28.- *Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Ekrem İmamoğlu'nun yargılandığı davaya ilişkin açıklaması*

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, Silivri mahkemelerinde bugün sadece dava görülüyor, demokrasi ve hukuk tarihine kara bir leke olarak geçecek bir süreç yaşanıyor. Savunma hakkı yok, adil yargılama yok, suç yok; siyasi kumpas var. Bırakınız savunmayı, Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu'nun, ailesine el sallamasına bile izin verilmiyor. Silivri'de millet iradesi yargılanıyor, şeffaf belediyecilik yargılanıyor, vatandaşa verilen hizmet yargılanıyor. Bu bir yargılama değildir; bu, siyasallaşan hukukun yarattığı bir liç sistemidir. Kendini millet iradesinin üstünde görenlere hatırlatalım, milletin iradesi ne dava dosyalarına sığar ne de Silivri'nin kalın duvarlarına.

BAŞKAN - Sayın Varlı...

29.- *Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van'da sağlık alanında yaşanan eksikliklere ilişkin açıklaması*

GÜLDEREN VARLI (Van) - Sayın Başkan, sağlık bir lütf değildir, temel bir haktır. Van'da sağlık alanında yaşanan eksiklikler kabul edilemez bir noktadadır. Yaşanan tablo bir hizmet sorunu olmaktan çıkmış, doğrudan insan hayatını tehdit etmektedir. Geçen hafta Van'ın Muradiye ilçesinde yaşanan ve basına da yansıyan bir olay hepimize "Bu kadarı da olmaz." dedirtmiştir. Ciddi kilo kaybı yaşayan ve özel bakıma ihtiyaç duyan bir çocuk ambulansla ya da hasta bakım aracıyla değil köy dolmuşuyla evine gönderilmiştir. Bu, sağlık sisteminin çöküşünün resmidir. Üstelik Van; Hakkâri, Ağrı ve çevre illerden gelen binlerce halka da hizmet vermektedir ancak Van'da uzman doktor, sağlık personeli, ekipman ve kapasite eksikliği her geçen gün büyümektedir. Bu ihmallere "..."¹ diyoruz.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkmenistan uyruklu Alisher Sahatov ile Abdylła Orusov'a ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - İçişleri Bakanlığı yetkililerine soruyorum: Alisher Sahatov ve Abdylła Orusov nerede? Türkmenistan uyruklu bu kişiler 24 Temmuzdan beri yoklar; kaçırılmışlar, kaybedilmişler. Nerede bu kişiler diye soruyorum. Türkiye'de buldukları süre içinde herhangi bir oturma sorunu olmayan bu kişiler bir anda, Türkmenistan yönetimine muhalif görüşleri olduğu için geri gönderme merkezine alındılar ve tüm hukuki başvurular sümen altı edildi, savcılar dosyaları kapattı; ardından Anayasa Mahkemesi ihlal kararı verdi ve geri gönderme merkezinden 24 Temmuzda çıkarıldılar ve yok oldular. Sekiz aydır bu kişileri aileleri arıyor, neredeler? İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı bu konuda bir açıklama yapmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Avukatları Birleşmiş Milletler Zorla veya İrade Dışı Kaybetmeler Çalışma Grubuna başvurdu ve Türkiye yetkilileri hâlâ bir cevap vermiyor.

BAŞKAN - Sayın Dindar...

31.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, geçen hafta Taksim'de yaşanan bir olaya ilişkin açıklaması
MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'de ayrımcılık ve işkenceye sıfır tolerans maalesef hâlâ sözde kalmaktadır. Geçen hafta Taksim'de gezen Vanlı bir gence üst üste kimlik sordular. 3'üncü defa kimlik sorulan genç "Bunu niye yapıyorsunuz?" diye sorduğunda kolluk gücünün sinkaflı ağır hakaretlerine maruz kaldı, ters kelepçeyle yere yatırılarak işkence yapıldı. Sonra, Ş. Özer isimli genç darp raporu almak üzere Taksim Devlet Hastanesine gitti. Bu defa, bu çete hastaneyi basıp oradan darp raporu almasını engelledi. Hastane polisi ve doktor buna engel olmadı. Bu gencin kimliğini sorgulayıp, işkence edip sonra birakan polisler, darp raporu almak istediğinde bu defa mukavemetten dava açmak istediler. Ortada bir mukavemet yok, keyfi ayrımcılık ve işkence vardır. İstanbul Valisi ve İçişleri Bakanı bu işkenceciler hakkında derhâl soruşturma başlatmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

32.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, Yunus Emre Termik Santrali'nde çalışanların mağduriyetine ilişkin açıklaması

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Adulara Yunus Emre Termik Santrali'nde, Doruk Madencilik bünyesinde çalışan emekçi kardeşlerimizin yaşadığı mağduriyeti dile getirmek istiyorum.

Yerin yüzlerce metre altında çalışan bu işçilerimiz ne yazık ki aylardır maaşlarını alamıyor. Bu firma bunu alışkanlık hâline getirdi. Bu nedenle, yer altına inmeyerek işi bırakmak zorunda kaldı işçilerimiz. İçinde bulunduğumuz mübarek ramazan ayında yaşanan bu üzücü durum hepimizin vicdanını derinden yaralıyor. Kiralarını, borçlarının taksitlerini ödeyemiyorlar, evlerine ramazanda ekmeğe götürüyorlar. Paylaşmanın, adaletin ve kul hakkına riayetini en güçlü şekilde hatırlandığı ramazanda böyle bir zaman emekçinin hakkı geciktirilmemeli. Ne vicdana sığar ne de inancımızla bağdaşır. Üstelik ramazanın son günlerini yaşıyoruz, kapımızda bir bayram var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Bayram sorumluluğun çoğaldığı, gönüllerin birleştiği gündür. Hiçbir emekçi kardeşimizin o bayrama boynu bükük girmesini istemiyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. İlk söz YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun.

33.- *Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Amerika Birleşik Devletleri ile İsrail'in İran'a yönelik saldırılarına, imza attıkları vicdan bildirgesine, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna bir çağrıda bulunmak istediğine, Türkiye Cumhuriyeti devletinin yapması gerekenlere ilişkin açıklaması*

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

28 Şubat tarihinde Amerika Birleşik Devletleri ile İsrail'in İran'a karşı yapmış olduğu saldırılar devam ediyor. Amerika Birleşik Devletleri yeni emperyalist değil; Amerika Birleşik Devletleri, kurulduğundan itibaren emperyalist, kurulduğundan itibaren işgalci ve kurulduğundan itibaren de sömürgeci. 1960 yılında Birleşmiş Milletler kararıyla sömürgecilik ortadan kaldırılmıştı ama bunlar sömürgecilğe devam ediyorlar. Eğer bir yerde kendi millî menfaatlerine ve kirli emellerine aykırı hareket eden bir yönetim varsa onları devirmek için her şeyi yapıyorlar. Zaman zaman darbe çıkarıyorlar, darbeler yaptırıyorlar; zaman zaman iç savaşları orada oluşturuyorlar, zaman zaman suikastler veya vekâlet savaşlarıyla orada terörist faaliyetler yaptırıyorlar veya ekonomik krizler çıkarıyorlar veyahut da eğer bunlarla baş edemezse Venezuela'da olduğu gibi -son zamanlarda- gelip devlet başkanlarını kaçırabiliyorlar. Ardından da ne yapabiliyorlar? İsrail de bunların Orta Doğu'da bir noktada uzantısı hatta patronları, Amerika Birleşik Devletleri'nin patronları çünkü siyonist Yahudiler tarafından yönetiliyorlar bu insanlar. Onlar da 7 Ekim saldırısından itibaren o saldırıyı bahane eden Netanyahu orada büyük zalimliklere, büyük zulümlere imza attılar; çoluk çocuk demeden, kadın kız demeden öldürdüler. 100 bine yakın insan öldü, 150 bine yakın insan yaralandı, 105 bin bina tamamen tahrip edildi. Şimdi de bir barış gücü kuruyorlarmış -ya, timsahın gözyaşları mı diyelim yoksa ne söyleyelim?- ve bu barış gücüne Türkiye Cumhuriyeti devleti de üye oluyor, bu da utanılacak bir hadise; hakikaten Türkiye'nin tarihine, bin yıllık Anadolu coğrafyası tarihine yakışmayacak bir hadise.

Şimdi ise ne yaptılar? İlk olarak, Amerika Birleşik Devletleri İran'da "Minab" adlı bir kentte bir kız okulunu vurdu, bir çocuk okulunu vurdu. Birleşmiş Milletler kayıtlarına göre, bu çocuklardan 180 kişi öldü yani İran halkına diyorlar ki: "Biz acımayız, herkesi öldürürüz ve hiç kimseyi de dinlemeyiz." Zaten 1967'den bugüne kadar İsrail Birleşmiş Milletlerin hiçbir kararını dinlemedi çünkü arkasında Amerika Birleşik Devletleri ve Yahudi lobileri vardı. Dünyada bugün, devletler hukuku yırtıcı orman yasalarının kravatlı hâlidir değerli milletvekilleri ve Türkiye'nin coğrafi yeri de çekiç ile örs arasındadır. "Yâri güzel olanın gözü uykuyu tutmaz." der bir şarkıda, bir türküde öyle söyler. Türkiye'nin coğrafi yeri tarihin dünya düzenine savurduğu en acı nüktelerden bir tanesidir.

Genel Başkanımız ve eski Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu eski Filistin Özel Raportörü ve dünya çapında Uluslararası Hukuk Profesörü Richard Falk'la beraber bir vicdan bildirgesine imza attılar. Bu vicdan bildirgesi İngilizce ve Türkçe olarak yayınlandı ve şuralara gönderilecek; Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcılığına, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyine, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine, uluslararası suçlar bakımından evrensel yargı yetkisini tanımış ülkelerdeki savcılık makamlarına ve ulusal yargı mercilerine gönderilecek; Almanya, Fransa, Belçika, İspanya, Norveç, Hollanda ve iç hukuk uyarınca uluslararası suçların evrensel yargı ilkeleri çerçevesinde kovuşturulmasına izin veren diğer ülkeler dâhil olmak üzere. Buraya kimler imza attı? Sayın Özgür Özel imza attı ve Sayın Özgür Özel'le beraber -teşekkür ediyoruz- Fatih Erbakan, Ali Babacan, Mahmut Arkan, Zekeriya Yapıcıoğlu, Gültekin Uysal, Doğu Perinçek, Cemil Çiçek, Haşım Kılıç gibi hakikaten Türk siyasi

hayatında isimleri olan kişiler. 11'inci Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül, Tunus eski Cumhurbaşkanı Moncef Marzouki ve İran Cumhuriyeti'nin eski Dışişleri Bakanı Sayın Zarif; bunlar imza attılar. Şu ana kadar 150 kişi imza attı. Bu imzalar -imzaya da açık olarak- Türkiye'deki tüm hukukçulara, tüm sivil toplum kuruluşlarına, tüm siyasilere açık ve bu mektuplar da bugün bir basın toplantısıyla tanıtıldı ve basın vasıtasıyla kamuoyuna takdim edildi. Bunların hepsini bir kamuoyu oluşturmak adına bir vatandaş olarak, bir değer olarak değerlendiriyoruz.

Amerika Birleşik Devletleri'nin İran'daki meselesi, İran'ın, işte, nükleer silahları olacakmış da nükleer silahla önce İran saldıracaktıymış da... Ya, onlarınki sizin varsayımınız, sizinkiler gerçek. Hiroşima'ya bombayı siz attınız, ilk defa nükleer silahı siz kullandınız, Nagazaki'de ilk defa siz kullandınız ve İsrail, siz ilk defa olarak ta 1967'den bugüne kadar acımasızca insan öldürüyorsunuz ve kalkmışsınız şimdi diyorsunuz ki: “Şunları, şunları, şunları daha öldüreceğiz.” Kimleri diyorsunuz? Bir yandan dinî liderlerini öldürüyorsunuz İran'da, bir diğer yandan orada bakanları öldürüyorsunuz, şimdi de “Seçilmiş olanları öldüreceğiz.” diyorsunuz. Buradan söylüyorum, yine söylemişim bu Mecliste, Yunus Emre'nin bir sözünü söylemişim “Bir sinek bir kartalı kaldırdı, vurdu yere. Yalan değil gerçek, ben de gördüm tozunu.” diyerek. Birileri gülmüş olabilir. Ya, bu Amerika Birleşik Devletleri süper bir devlet, kim yıkabilecekmiş bunları? Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği de çok süper bir devletti 1989 yılına kadar, bir gecede yıkıldı biliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim efendim.

Hitler bütün Almanya'yı, bütün Avrupa'yı işgal ettiğinde; Bulgaristan'dan İspanya'ya, İspanya'dan İngiltere'ye, Moskova'ya kadar işgal ettiğinde, tamamen oraları aldığı zaman -Hitler intihar ettiğinde bile- Almanlar hâlâ dünyayı ele geçirdiklerini söylüyorlardı. Aynısını Napolyon yapmıştı. Napolyon Moskova'ya gittiği zaman, “Dünyanın tamamını alacağım.” diyerek çıktığı zaman Napolyon orada Kutuzov diye bir generale yenildi. Dönerken “Yenildiniz.” dediler, “Hayır, ona yenilmedim, general kışa yenildim.” demişti. Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail bu ahlaksızlıklara yenilecekler, bu vicdansızlıklara yenilecekler, bu katilliklerine yenilecekler, işgallerine yenilecekler, sömürgeciliklerine yenilecekler ve Afrika'da, Ön Asya'da, Orta Asya'da veyahut da bizim ülkemiz de dâhil olmak üzere yaptıklarına yenilecekler; bir gün göreceğiz biz bunu, hem de en kısa zamanda göreceğiz. İran'ın dayanmasını istiyorum, İran dayansın istiyorum çünkü bugün Suriye'de olanlar dün Irak'taydılar, bugün Suriye'deler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Lübnan'dalar, Beyrut'talar, Mısır'dalar, Türkiye'deler, dolaylı olarak Türkiye'deler. Bazen havuçla yapıyorlar bunları, bazen sopayla yapıyorlar, bazen de zaafarınızı dile getirerek, bu zaafar üzerinden bina ederek dosyalarla yapıyorlar. O nedenle, Türkiye Cumhuriyeti devletini yönetenler dâhil olmak üzere kalkınmakta olan tüm ülkelerin tamamının liderlerinin bu zaafalara karşı, bu havuçlara ve sopalara karşı zaafalarının olmaması gerekiyor; kendi hukuklarına ve kendi anayasalarına değil evrensel hukuk ve evrensel ahlak kurallarına dayanmaları gerekmektedir. Ve buradan da bir çağrıda bulunuyorum ben, Adalet ve Kalkınma Partisinin grubuna çağrıda bulunmak istiyorum: Burada, Şimon Perez'i getirdiniz, Türkiye Büyük Millet Meclisinde dinlettirdiniz, konuşturdunuz burada. Biz burada şunu söylemiştik: “Gelin, Mahmud Abbas'la beraber Hamas'ın lideri -İran'da öldürülmeden önce- burada gelsin konuşsun.” “Devlet başkanları konuşur.” demiştiniz, “Onlar da Şeref Salonu'nda konuşsun dedik.”

Haniye'yle ilgili. Eger Haniye buraya gelmiş olsaydı öldürülmemiş olacaktı. Şimdi de ben diyorum ki: Pedro Sanchez. Kim bu adam? İspanya Devlet Başkanı. İspanya Devlet Başkanını buraya çağıralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - İspanya Başbakanını buraya davet edelim, Mecliste konuşsun; biz de dâhil olmak üzere 57 İslam ülkesinin yapamadığını yapan bir devlet başkanı bu Mecliste konuşsun ve ona da Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak Nobel Barış Ödülü'nü takdim etmenin yollarını araştıralım değerli arkadaşlar. Aynı çalışmaları... Filistin'de, Gazze'de işgaller yapılırken, soykırım yapılırken bazı ülkeler seslerini yükseltti, bazı ülkeler de seslerini yükseltmedi, özellikle İslam ülkeleri. Türkiye de burada sözde seslendi, sözde "Biz burayla ticaret yapmıyoruz." dedi, sözde "Biz bunlarla diplomasiyi kaldırdık." dedi ama bu İsrail Büyükelçisini bir çağırıp da Dışişleri Bakanlığına "Seni istenmeyen adam ilan ederiz, bir izahat istiyoruz." bile diyemedi ama İran'dan bir şeyler düşmüş de Türkiye'ye, İran Büyükelçisini Türkiye'de hemen çağırılmışlar, "Senden izahat istiyoruz." demişler. Ne yapacaktı yani İran, ülkesi işgal edilirken? Bakın, unutmayın, dün... Burada söylemek isterim ki -sizlere özellikle diyorum- İsmet Özel'in çok güzel bir şiiri var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, mikrofonunuzu açacağım, tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim.

Ne diyordu? "Karlı bir gece vakti bir dostu uyandırmak" diyordu. "“Kardeşler!’ deseydim ‘Kardeşlerim!’” Bakın, yaklaşıyor yaklaşmakta olan/Bakın, yaklaşıyor yaklaşmakta olan”

Evet, Türkiye, Türkiye Cumhuriyeti devletini yöneten Hükümet; yaklaşıyor yaklaşmakta olan. O nedenle Türkiye’de artık bir parti devleti değil, kişi devleti değil milletin devletini istiyoruz. Hani Koroğlu diyordu ya: "Yiğit döne döne dövüşür." Türkiye Cumhuriyeti devleti döne döne diplomasiyi, döne döne ekonomiyi, döne döne hukukun üstünlüğünü, döne döne insan haklarını zirveye taşımak mecburiyetindedir ve Türkiye Cumhuriyeti devletini yönetenler Türkiye’de aidiyet duygusunu artırmalı ve de asla ve asla partizanlığa tevessül etmeden bu saldırgan Amerika Birleşik Devletleri’ne ve İsrail’e karşı da her türlü çalışmayı ve çabayı göstermeli ve Genel Başkanları da bir an önce Cumhurbaşkanı Külliye’ye davet etmeli, bu Genel Başkanlarla konuşmalı, parti liderleriyle beraber Türkiye’nin Cumhurbaşkanı olduğunu da göstermelidir diyorum.

İyi bir yasama haftası olmasını temenni ediyorum, saygıları sunuyorum efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun.

34.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Recep Tayyip Erdoğan'ın bugün yaptığı açıklamaya, ekonomik tabloya, TÜSİAD yöneticileriyle ilgili olarak verilen mahkeme kararına, Çorum'da "Murat Kırıcı" isimli esnaf hakkında başlatılan soruşturmaya, Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen yıl yaptığı Suriye'yle ilgili açıklamaya ve Suriye Hükümetinin atadığı Millî Savunma Bakan Yardımcısına ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Erdoğan bugün bir açıklama yaptı, dedi ki: "Emeklilerimize müjde vermek istiyorum." Heyecanla kulak kabarttık, acaba nasıl bir müjde gelecek, emekli maaşına zam mı olacak? Bayram ikramiyesine bir şeyler mi gelecek? Sonra dedi ki devamıyla: "Emeklilerimizin bayram ikramiyesini bayram öncesinde hesaplarına yatıracamız, hayırlı uğurlu olsun." Yirmi beş yıl sonra AKP'nin verdiği müjde bu.

Bakın, 2018 yılında, ilk defa bayram ikramiyesi verildiğinde -rakamları hesapladık- o zaman bin liraydı, o günün kıymetiyle bugün bu bayram ikramiyesi verilmiş olsa dolar kuruna göre 11 bin lira olacaktı, enflasyondaki artışa göre 11.150 lira olacaktı, asgari ücrete göre 17.400 lira olacaktı, ramazan fitresine göre 12.720 lira olacaktı, kurban bedellerine göre de 19.900 lira olacaktı. Şu an, maalesef, bayram ikramiyesini bile veremeyecek durumda olan yirmi dört yıllık iktidar müjde olarak “Haydi gözünüz aydın, ikramiyenizi bayramdan önce vereceğiz!” diyor. Bu, cidden içler acısı bir durum. Bu, bir anlamda, aslında sizin sokaktan ne kadar da habersiz olduğunuzu gösteriyor. Sokakta ne oluyor, ne bitiyor, gerçekten haberiniz yok. Biraz çıksanız çarşıya, pazara; emeklinin hâlini göreceksiniz, esnafın hâlini göreceksiniz, köylünün ekilmeyen tarlalarını göreceksiniz, gıda enflasyonundan feryat eden insanları göreceksiniz. Biraz çarşı pazar dolaşsanız, ilçe merkezlerine gitseniz köylünün ipotekli...

(Uğultular)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Arkadaşlar, rica etsem... Konuşma yapıyorum. İstirham ediyorum, lütfen...

Çarşıya pazara çıksanız, ilçelere gitseniz ikinci el traktörlerin satıldığını göreceksiniz ve gerçekten, sahada olan bitenden haberinizin olmadığını görüyoruz; bu bakımdan sizi uyarıyoruz. İcralar patlamış, icra daireleri dolmuş ve ne yazık ki işsizlik patlamış; ihracat rakamları düşerken ithalat rakamları rekor kırıyor, bütçe gittikçe açık veriyor, sadece ocak ayında bu ülke tam 10,5 milyar dolar faiz ödedi; korkunç bir borç batağı, korkunç bir faizle boğuşuyoruz. Yılbaşından bugüne kadar icra dairelerine gelen dosya sayısı da 2 milyonu bulmuş, korkunç bir tabloyla karşı karşıyayız.

Geçtiğimiz günlerde TÜSİAD yöneticileriyle ilgili bir karar verildi ve ne yazık ki mahkûm oldular. Ne demişti TÜSİAD yöneticileri? “Hukukun üstünlüğünü savunuyoruz. Yanlışlık yapan sorumlular görevinden ayrılmalı ve hesap verebilmeli. İliç ve Soma’daki maden felaketleriyle ilgili sorumlular hesap vermeli, keyfi tutuklamalar olmamalı.” Buna benzer son derece medeni, demokrat, demokrasinin kurum ve kurallarının işlediği bir ülkede olması gereken şeyler söylediler ve maalesef geçtiğimiz günlerde mahkûm edildiler. Mevcut Hükûmet ve bürokrasiyi hedef aldıkları için, aynı zamanda soruşturmaları etkilemeye çalıştıkları için mahkûm edildiler.

Şimdi, size başka bir davadan örnek vereceğim, içine düştüğünüz durumu anlamak açısından bir örnek vereceğim. Bakın, Çorum’dan Murat Kırıcı isminde bir esnafımız, dertli. Geçtiğimiz aylarda Murat Kırıcı çıktı, bir video yayınladı, videoda “Şu sokağı görüyor musunuz, şu sokağı? Bakın, bu sokak boş, esnaf kan ağlıyor, maliyeciler sürekli denetim yapıyor, ceza kesiyor; acıyın biz Allah aşkına!” diye feryat etti. Bundan daha güzel bir mesaj olur mu? İktidar yetkililerine de saygıyla ve muhabbetle hitap etti, “Gelin, bize yardımcı olun.” dedi. Bunun üzerine hemen bir soruşturma başlatıldı, hemen.

Bakın, daha da ilginç bir şey söyleyeceğim size: Soruşturmayı başlatan savcılık bir basın açıklaması yaptı, dedi ki: “İlgili kişi aslında esnaf falan değildir ve o bölgede herhangi bir denetim falan yapılmamıştır.” Bakın, yargının düştüğü hâle bakın, böyle bir açıklama yaptı. Sonradan baktık ki oraya giden polisler aynı savcılığa tutanak tutmuşlar, “Burada denetim yapılıyor.” diye tutanak tutmuşlar. Ve aynı zamanda esnafı aradım, konuştum, onun da vergi levhasını çıkarttım.

Şimdi, feryat eden esnaf, kan ağlayan esnaf. Denetim yapılıyor, “Satış olmadığı için fiş kesemiyoruz.” diye feryat eden esnafın tepesine çullanıyorsunuz, ondan sonra da mahkemeye veriyorsunuz. Mahkemede korkunç bir ifade var, diyor ki: “Ülkenin iç güvenliğini ve kamu düzenini bozmuştur.” Bakın, iddianameyi aldım, iddianamede var bu. Ülkenin iç güvenliğini bozmuş esnafımız, kamu güvenliğini bozmuş esnafımız, gerçeğe aykırı bilgi yayarak kamu barışını bozmuş(!) Kimdir Allah aşkına kamu barışını bozan; bu esnafa

bu ızdırabı çektiren siz misiniz yoksa feryat eden, efendim, dükkânını açmaktan aciz, satış yapmaktan aciz esnafımız mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Buradan feryat ediyorum; bakın, isyan ediyorum ve feryat ediyorum: Bir taraftan TÜSİAD gibi bir kuruluşun en önemli yetkilileri, üst makamındaki isimler, bir taraftan sokaktaki esnaf sizin mahkemelerinizce derdest ediliyor. Siz yola çıkarken yani iktidara gelirken yani partinizi kurduğunuzda ne dediniz, aynen onu okuyacağım: “STK’ler, demokrasinin temel taşlarından biridir. Devlet, STK’leri birer rakip veya tehdit olarak değil ortak olarak görmelidir. Katılımcı demokrasinin güçlenebilmesi için STK’ler karar süreçlerine daha fazla dâhil edilmelidir.” Bunu siz söylediniz, yani sıra, başka bir şey daha söylediniz: “Düşünce açıklamak suç olamaz, şiddet içermeyen fikir açıklamaları cezalandırılmaz. Devlet, düşünceyi değil suçu kovuşturur. Eleştiri ve muhalefet demokratik hayatın temelidir.” İşte, yirmi dört yıl sonra iktidarınızın geldiği nokta bu.

Değerli arkadaşlar, bir başka konuya daha temas edeceğim, önemli bulduğum bir konuya daha temas edeceğim. Bakın, geçtiğimiz yıl Sayın Erdoğan bir açıklama yaptı, dedi ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - “Suriye’nin yeniden ayağa kalkması bizim temel önceliğimizdir.” Ve ondan sonra, bu lafı söyledikten sonra Sayın Erdoğan acaba Suriye’de neler yapmış diye şöyle bir dökümünü çıkarttım: Suriye’de Lazkiye’de yangın olmuş, Sikorsky helikopterlerimizi göndermişiz. Geçtiğimiz günlerde Antep Belediye Başkanı açıklamış, “Tam 150 küsur bin metrekairelik millet bahçesi yapacağız oraya.” diyor, Halep’te millet bahçesi yapılacakmış. Araçlar gönderilmiş, otobüsler gönderilmiş, 120 bin konut yapmışız Suriye’de, 825 okul yapmışız, sağlık merkezleri yaptık, hastaneler yaptık, tıp fakültesi açtık Çobanbeyli’de, kardiyoloji merkezleri, kanser merkezleri açtık Halep’te ve Şam’da, yine aynı zamanda 7 ayrı noktadan tam 700 megavatlık elektrik veriyoruz, 6 milyon metreküp de doğal gaz veriyoruz. Şimdi, diyebilirsiniz ki: “Komşumuz sıkıntıda, niye bunları yapmayalım?” Elbette yapın, büyük devlet bunu yapar zaten, siz de diyorsunuz ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Vatandaşa dönüp bakmıyorsunuz; Suriye’de bu yapılanları aklamak adına, bunları meşrulaştırmak adına diyorsunuz ki: “Biz büyük devletiz, Suriye’nin fatihi biziz, Orta Doğu’yu da biz dizayn ediyoruz, Orta Doğu’da olan bitenler de bizden sorulur.” Buraya kadar anladık. Peki, dün Suriye Hükümetinin atadığı bir bakan yardımcısı var, bir bakan yardımcısı. Bununla ilgili şu ana kadar o sizin “Buranın fatihi biziz.” dediğiniz Hükümetinizden bir tek kelime cevap görmedik, bir tek kelime değerlendirme görmedik. Suriye’nin Millî Savunma Bakan Yardımcısı olarak atanan kişi -fotoğrafi burada, bütün Türkiye görsün- bu kişi İçişleri Bakanlığımız tarafından şu anda kırmızı bültenle aranan bir terörist ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin sınır ötesi operasyon yaptığı dönemde 200’den fazla askerimizin şehit edildiği bu operasyonlarda terör örgütü PKK’nın ve oradaki PYD/YPG’nin uzantısı olarak faaliyet göstermiş bir terörist. Şimdi, bu terörist buraya bir bakan yardımcısı olarak atandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim, son bir cümle istirham ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Millî Savunma Bakan Yardımcısı olarak atandı ve “Orta Doğu’yu biz dizayn ediyoruz.” diyen iktidardan bir tek kelime cevap yok, en küçük bir açıklama yok. Kırmızı bültenle arıyordunuz, kırmızı halılarla karşılayacaksınız şimdi. Askerimizin kanı elinde olan bu terörist sizin hükümlüğünüzü sürdürdüğünüzü iddia ettiğiniz bir ülkede bakan yardımcısı olarak atanmış, şimdi Millî Savunma Bakanı gidecek, protokolde kendisiyle kucaklaşacak. Türkiye Cumhuriyeti devletini bu hâle getirmeye, bu ülkeyi bu şekilde yönetmeye hiçbirinizin hakkı yok. Millî Savunma Bakanını, İçişleri Bakanını ve bu konuda sorumluluk sahibi olan bütün yetkilileri görevini yapmaya davet ediyorum. Hiç olmazsa, hiçbir şeye gücünüz yetmiyorsa, herhangi bir şekilde ağzınızı açamıyorsanız hiç olmazsa bir nota verin, Suriye devletine deyin ki: “Bu iş yanlış olmuştur.” Ha, biz bunu söylüyoruz diye sakın ola çıkıp da “Ne notasıymış, müzik notası mı?” falan da demeyin; devlet sorumluluğunuzu yerine getirin, görevinizi yapın, bu kepezeliğe lütfen itiraz edin.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kılıç, buyurun.

35.- *Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç’ın, Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, ülkede ilk kez Covid-19 vakasına rastlandığının Sağlık Bakanlığınca açıklandığı güne, ABD ve İsrail ortaklığının sürdürdüğü saldırılara, Yusuf Akçura’nın ebediyete irtihalinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti, aslında konuşmama bu cümlelerle başlamayacaktım ama az önce bir dakikalık konuşma esnasında Sayın Genel Başkanımızın “İç cepheyi tahkim etmek gerekir.” cümlesinden ne kastettiğini anlamamış, bölgemizde ve dünyadaki gelişmeleri doğru okuyamamış bir milletvekilinin Genel Başkanımızı direkt olarak eleştirmesi bir akıl tutulmasından başka bir şey değildir diyorum.

Milliyetçi Hareket Partisine ve Türk milliyetçilerine iç cephenin ne olduğunu öğretmeye kalkmak beyhude bir çabadır. Bizler, vatanın bekası ve milletin bölünmez bütünlüğü için mücadele etmenin ne demek olduğunu bizzat yaşayarak özümsemiş bir iradenin neferleriyiz. İç cepheyi sağlam tutmak ve Türkiye Cumhuriyeti’ni ilelebet payidar tutmak MHP’nin ve ülkücü milliyetçi hareketin lideri Sayın Devlet Bahçeli’nin en temel ülkülerinden biridir. Bu sağlam inançla, millî birlik ve beraberlik şuurundan taviz vermeden güçlü bir irade ortaya konmaktadır. Zira bizler cumhuriyeti ilelebet yaşatma yeminini, Türk ve Türkiye Yüzyılı ülküsünü sonradan öğrenilmiş bir ders olarak değil, sarsılmaz bir varoluş gayesi olarak yüreğimizde yaşatıyoruz diyorum.

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılının 11 Martında ülkemizde ilk kez COVID-19 vakasına rastlandığı Sağlık Bakanlığımızca açıklanmıştı. O günden sonra, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de pandeminin yarattığı olumsuzlukları hep birlikte yaşadık. O zorlu sürecin tesirleri dünyada hâlâ devam ediyor. Ülkemiz, sağlam temelleri, güçlü duruşu sayesinde bu buhranlı dönemden minimum seviyede etkilenererek sağlam ve güçlü bir şekilde çıkmayı başarmıştır.

Ancak küresel bir sağlık krizini geride bırakıp kendi gücümüze odaklandığımız bu dönemde maalesef sınırlarımızın hemen ötesindeki jeopolitik ateş çemberi giderek büyümektedir. Biz terörsüz Türkiye hedefimizle ülkemizde milletimizi ve dirliğimizi çelik bir iradeyle muhafaza ederken hemen yanı başımızda kapı komşumuz İran da füzelerden kan kusuyor. ABD ve İsrail ortaklığının haftalardır sürdürdüğü ve

her geçen gün daha da pervasızlaşan bu saldırılar salt bir askerî operasyon değildir. Karşımızdaki tablo bütün bir Orta Doğu'yu cehenneme çevirme ve coğrafyamızı bir kez daha ateşe atma provokasyonudur maalesef. Görünen köy kılavuz istemez sayın milletvekilleri; hedef sadece vurulan askerî tesisler veya havada uçan füzeler değildir, asıl mesele burnumuzun dibinde kanla ve barutla çizilmek istenen yeni haritalardır. Yüzyıllardır bu bölgeyi sömüren emperyalist zihniyet, şimdi, İran üzerinden bölgemizi geri dönülmez bir kaosa sürüklüyor. Gökten ölüm yağarken “insan hakları” diye mangalda kül bırakmayan sözde medeni Batı'nın kılı bile kıpırdamıyor; kadınların, kız çocuklarının, sabilerin, günahsız sivillerin üzerine düşen bombaları film seyrederek gibi izlemeleri o tescilli ikiyüzlülüklerinin en iğrenç vesikası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cümle âlem aklına kazımalıdır ki bizim kimsenin toprağında gözümüz yok ancak komşudaki yangının külü evimize düşerse o ateşi yakanlara gereken cevabı da veririz. Olası bir sığınmacı dalgası, sınır hattımızda kasten yaratılacak otorite boşlukları ve bunu fırsat bilip semirecek terör örgütleri Türkiye Cumhuriyeti'nin doğrudan beka meselesidir. Türkiye, okyanus ötesinden kurulan masalarda meze yapılacak, emperyalist satranç tahtalarında “piyon” diye sürülecek bir ülke değildir. Başkentimiz Ankara'nın sarsılmaz iradesi ne okyanus ötesi senaryolara teslim olur ne de eli kanlı bölgesel taşeronların şantajlarına boyun eğerek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Devletimiz, ordusuyla ve tüm kurumlarıyla teyakkuzdadır. Hava sahamıza girecek serseri bir mühimmatın, sınırmızdan içeri sızmaya yeltenen tek bir silahlı gücün hesabı misliyle sorulur. Kimse kendi menfaati için bu coğrafyanın etnik ve mezhep fay hatlarını kaşıyarak Türk milletinin sabrını sınamaya kalkmasın. Coğrafya ateş çemberindeyken içeride kayıkcı kavgasına tutuşmak, ufak tefek siyasi hesaplar peşinde koşmak büyük bir gaflettir. Gün, ayrışma günü değil devletin sarsılmaz iradesi etrafında demir yumruk gibi birleşme günüdür. Bizi dışarıdan kuşatacağını, hizaya sokacağını sananlara verilecek en güzel cevap iç cephemizin bu çelikten duruşu olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Türk devleti, ebet müddettir. Fırtınalar ne kadar çetin olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti rotasından şaşmayacak “lider ülke Türkiye” hedefine emin adımlarla ulaşacaktır.

Sözlerimi noktalarken Türk tarihçiliğinin ve siyasi düşünce hayatımızın kutup yıldızlarından Yusuf Akçura'yı ebediyete irtihalinin yıl dönümünde saygıyla anıyorum. Akçura, imparatorluk küllerinden bir millet cevheri çıkarmanın yolunu ne asılsız hayallerde ne de günübirlik politikalarda aramış, bunu doğrudan Türk milletinin kendi tarihsel gerçeğinde ve sosyolojik birliğinde görmüştür. Üç Tarz-ı Siyaset'le Türk dünyasının ortak geleceği için aşılması gereken yolları ve birleşmesi gereken ideali bir devlet aklıyla ortaya koymuştur. O, dilde birliğin, tarihte şuurun ve coğrafyada Türk'ün izini sürme mücadelesinin her daim öncüsü olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bugün onun mirası sadece kütüphane raflarında değil Türk birliği idealini bir Kızılelma sabrıylailmekilmek işleyen ve millî mukavemeti her şeyin üzerinde tutan o sarsılmaz iradede yaşamaktadır. Ruhu şad olsun diyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) ÇEŞİTLİ İŞLER**

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul'dan gelen genç misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Genel Kurulumuzu izlemekte olan İstanbul'dan gelen genç misafirlerimiz var; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İran ile ABD-İsrail arasındaki savaşa, Berkin Elvan'ın ölüm yıl dönümüne, yargı adaletine, hasta mahpuslara, sosyal adalete, kadın ve işçi cinayetlerine; siyasi, ekolojik ve ekonomik adaletsizliğe ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, İran ve ABD-İsrail arasındaki bu savaşın bir an önce sonlanması çağrısını yapmak istiyoruz. Bu konuda her türlü diplomatik faaliyetin önü açılmalıdır, inisiyatif alınmalıdır, bu savaş bir an önce sonlandırılmalıdır. Tabii, bu savaşın sonlanmasındaki belki de en önemli hamlenin İran'ın demokratik bir cumhuriyet olarak, demokratik bir İran olarak yoluna devam etmesine ne kadar bağlı olduğunu da biliyoruz. Bugünkü İran rejiminin İran halklarının inisiyatiflerini, siyasi anlayışlarını dikkate almadan yaratmış olduğu bu sistem, diğer taraftan emperyalistlerin bu saldırıları, aslında bölgeye, bölge halklarına şiddet, zulüm, yokluk, yoksulluk, ölümden başka bir şey getirmedi, getirmeyecek de. O yüzden de çözüm demokratik İran'dan geçmektedir, tıpkı demokratik Suriye'den geçtiği gibi; nasıl ki oradaki savaş durduracak akıl bir müzakere aklındır, bir diyalog aklındır ve başarılı da olmuştur; onun sonucunda bugün Suriye'de müzakere kanalları açılmış, siyaset rahatlamış ve çeşitli tasarruflarla görev dağılımları yapılmaktadır. Bize düşen buna saygı göstermektir; bir başka ülkenin iç işlerine müdahale etmek, nota vermek asla olamaz, olmamalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün adalet üzerine konuşmak istiyorum. Önce yargı adaleti ve tabii, "yargı adaleti" deyince de ölüm yıl dönümünde, tam on iki yıl önce yitirdiğimiz Berkin Elvan'ı anmak istiyorum. Bu ülkede çok sayıda çocuk katledildi, bunlardan biri de Berkin Elvan'dı tıpkı Ceylan Önkol gibi, tıpkı Uğur Kaymaz gibi. O kadar çok çocuğumuz katledildi ki fakat karşılığında ne oldu? Bugün cezasızlık üzerine çokça söylem geliştiriliyor ama bu çocukları katledenler, bu cezasızlıktan yararlandılar. Hiçbiri, bu cinayetlere neden olan hiçbir fail yargılanmadı, hiçbir güvenlik görevlisi yargılanmadı, yargılananlar da bir gün bile cezaevinde kalmadı. Oysa Gezi günlerinde katledilmişti Berkin Elvan, iki yüz altmış dokuz gün komada kalmıştı. O Gezi günlerinden yargılananlar Can Atalay gibi, Çiğdem Mater gibi arkadaşlarımız oldu. Oysa onların o barışçıl taleplerini duymak yerine onları cezalandıranlar Berkinleri katledenlerin cezalanmasını bir cezasızlık politikasıyla sağladılar. Tabii, Türkiye'deki bu yargı adaletinin çarpıklığı; her gün bunu dile getiriyoruz, AİHM kararlarını dile getiriyoruz, neden uygulanmadığını dile getiriyoruz; Demirtaş kararı bu kadar net, açık, 3 kez verilmişken hâlâ neden tutsak edilmeye devam edildiğini dile getiriyoruz ve bütün bu adaletsizlik aslında ülkeyi çürüten en önemli nedenlerden biri.

Tabii "yargı adaleti" deyince hasta tutsaklardan da yine bahsetmek gerekiyor. Yine, Selahattin Demirtaş'tan bahsettim, kendisi on yıldır -neredeyse on yıldır- Edirne'de. Yine, Edirne'deki bir başka tutsaktan bahsetmek istiyorum, Abdurrahim Demir'den bahsetmek istiyorum, tam otuz dört yıldır

cezaevinde; otuz dört yıldır cezaevinde ama o denli çok hastalığı var ki kalp, böbrek, astım, prostat; tam 10 adet hastalığı var ve yaşamını cezaevinde devam ettirmesi olanaksız denecek derecede ciddi bir durumla karşı karşıya. Buna son vermek gerekiyor, bu hasta mahpuslarla ilgili artık bir adım atılması gerekiyor ama maalesef bu konuda da hâlâ bir gelişme yok.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal adaletten bahsetmek istiyorum. “Sosyal adalet” deyince, “sosyal barış” deyince bunlara dönüp baktığımızda bu ülkenin fotoğrafında 2 tane önemli mesele hâlâ başköşede. Bunlardan biri kadın cinayetleri, diğeri de işçi cinayetleri. Geride bıraktığımız yetmiş günde neredeyse 70 kadın katledildi; tabii, bu, şüpheli ölümleri kapsamıyor. Diğer taraftan, yine, geride bıraktığımız bu yetmiş günde 296 işçi hayatını kaybetti, katledildi yani bu ülkede son on yılda katledilen işçi sayısı o denli yüksek ki bu işçilerin içinde son on yılda 1.623 işçi de kadın işçi. Dolayısıyla işçi cinayetleri ve kadın cinayetleri bu ülkede bırakın azalmayı her geçen gün artarak devam ediyor. Bunun önüne geçmek zorundayız. “Sosyal adalet” denilen bir şeyden bahsedeceksek tam da buradan başlamalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir başka adalet, siyasi adalet. Siyasi adaletsizlikten bahsetmek istiyorum. Evet, Sayın İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi göreve geldiğinde şöyle bir cümle kullandı -bizim de dikkatimizi çekti, önemli bir cümle- dedi ki: “Yeni dönemde güne şafak operasyonlarıyla başlanmayacak.” Tabii, bu tür operasyonlar hiç olmasın; şafakta olmasın diye karşı çıkmıyorduk, bir operasyon zihniyetine karşı çıkıyorduk. Bu şafak operasyonu zihniyetlerinden kurtuluruz diye umuyorduk çünkü bunlar bir siyasi adaletsizlikti, siyaseti tasfiye etmeye yönelik bir anlayışın sonucuydu ama maalesef, bu cümleyi ettikten sonra üzerinden çok geçmeden bu sabah Mersin Büyükşehir Belediyesine şafak operasyonu yapıldı ve Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkan Yardımcısı ve çalışma arkadaşları gözaltına alındı. Yani dolayısıyla bu zihniyetten bir türlü kurtulamıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Belediyeler sürekli böyle bir hedef hâline getirilmiş durumlar. Biliyorsunuz, daha önce de Akdeniz Belediyesi Eş Başkanlarımız Nuriye Arslan ve Hoşyar Sarıyıldız gözaltına alınmıştı, tutuklanmıştı; on ay tutuklu kaldılar, tahliye edildiler çünkü hiçbir suçları yoktu fakat görevlerine iade edilmiyorlar. Dolayısıyla “siyasi adaletsizlik” dediğimiz konuların başında da yine bu operasyonlar ve kayyum uygulaması geliyor. Artık bu “kayyum” denilen meseleden de kurtulma zamanı gelmiştir.

Bir başka adaletsizlik, ekolojik adaletsizlik. Bu maden ruhsatlarıyla âdeta doğamız katledildi, katledilmeye devam ediliyor. O denli yıkıcı etkileri var ki kuşaklar boyu biz bu yıkıcı etkilerin altında kalmaya devam edeceğiz. Ve şimdi bir başkası, daha önce de dile getirdik, ısrarla dile getiriyoruz; orada halkın çok önemli tepkileri var, önemli eylemleri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bu eylemler, Muş’un Varto ilçesinde Çalidere köyünü ve 16 köyü kapsayan bir alanda yapılıyor. Ne diyor orada yaşayan insanlar? “Doğamıza dokunmayın çünkü biz burada tarım yapıyoruz, biz burada hayvancılık yapıyoruz dolayısıyla geçimimizi böyle sağlıyoruz.” diyorlar ve siz geliyorsunuz, evet, mera arazisine sondaj yapıyorsunuz. Ne için? Jeotermal enerji için. Jeotermal enerjinin etkilerini görmek istiyorsanız Aydın’a gidin. Gerçi, Aydın Vekilleri buraya geldiğinde genellikle

bize satışmayla ömrünü tüketiyor ama aslında orada incirin ne hâle geldiğini, Aydın ekonomisinin nasıl çöktüğünü o jeotermal krizde görebilirsiniz. Ve bakın, bu şirket orada diyormuş ki: “Meraları biz sondaj yaptıktan sonra eski hâline getireceğiz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Sondaj yapılan bir arazide meralar eski hâline gelmez, o tarım alanı tarım alanı olma vasfını yitirir.

İkincisi: Burası Alevi köyleri ve orada mezarlıklar var, orada inanç merkezleri var ve nedense Alevi köylerine yönelik yaklaşımda bu inanç merkezlerinin ve bu önemli mekânların dikkate alınmadığını görüyoruz; bu ayrımcılıktan da kurtulmak gerekiyor.

Üçüncüsü: Bu sondaj yapılacak arazi fay hattının üzerinde ve Varto depremi hafızalarımızda; olası bir bölge depreminde de en çok etkilenecek alanlardan biri burası, gidip oraya ruhsat verip sondaj yaptırıyoruz. Bir an önce bunun önüne geçelim ve bu yıkımı durduralım.

Son bir şey daha söyleyip tamamlıyorum Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Ekonomik adaletsizlik çok ciddi boyutlarda ve hâlâ izlenen yanlış ekonomi politikalarının yüküne yoksullar, emekçiler, emekliler katlanıyor, onlar çekiyor bu yükü. Emekli aylıklarına zam yapılmadı, emekli ikramiyesine zam yapılamıyor, ekonomi bu kadar ciddi sıkıntılar içinde. Her ne kadar Hazine ve Maliye Bakanı hayal satmaya devam etse de şimdi bu savaşla beraber kırılan ekonomi çok daha büyük risklerle, krizlerle karşı karşıya ama bunun yükünü de emekçilere, emeklilere, kadınlara, yoksullara taşıtmak isteyen bir zihniyet var karşımızda. Buna karşı hep birlikte sokaklarda, alanlarda işçi sınıfıyla beraber mücadele edeceğimizi de buradan herkese, tüm kamuoyuna duyurmak istiyoruz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun.

37.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın emekli maaşı konusunda verdiği müjdeye, Silivri'de yaşananlara ve Adalet Bakanının açıklamasına, Ali Kaya'ya, bu sabah Mersin'de ve Antalya Döşemealtı'nda yaşananlara, Tanju Özcan'a, eski Gümüşhane Belediye Başkanına, 4 siyasi parti grubunun aynı içerikteki önergelerine, Devlet Bahçeli'nin dün yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, evet, bugün biz de hayretle Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın emekli maaşı konusunda verdiği müjdeyi dinledik. “Müjde veriyorum.” dedikten sonra emekli ikramiyelerinin ve maaşlarının bayramdan evvel ödeneceğini söyledi. E, bari hiç ödemeseydin! O emekli ikramiyesini zaten yıllarca “Olmaz, yapılmaz.” dedikten sonra Cumhuriyet Halk Partisinin ısrarlı takibi, bastırması ve konuyu siyasallaştırması çerçevesinde kabul etmek zorunda kaldın. Bugün en düşük emekli aylığı 20 bin lira, ortalama emekli aylığı 24 bin lira, açlık sınırı 33 bin lira. Bunun utancını yaşamak yerine diyorsunuz ki: “Maaşları erken ödeyeceğiz.” Peki, ben soruyorum size: Kasada para mı yok? Zaten Abdullah Güler, AKP Grup Başkanı âdeta “Cepte para yok.” diye emeklilere ikramiye verilmeyeceğini ilan etmişti. Peki, siz 17 milyon emekliye biner TL ikramiye verseniz 17 milyar TL eder. Oysa siz, bu sene,

bütün yıl boyunca faize 2 trilyon 770 milyar TL veriyorsunuz. Yani faize verdiğiniz paranın yüzde 1,5'ünü bile emekliye vermiyorsunuz ve ondan sonra bunu müjde olarak açıklayabiliyorsunuz. Pes kardeşim! Siyasal iletişimin bu başarısına ancak pes denir ama vatandaşın yutmadığını ifade edelim.

Bir başka konu Silivri'de yaşananlar. Bakın, yaşı yetenler, siyasette de doğru yerde duranlar o Silivri'nin ne anlama geldiğini biliyor. Biz on iki-on üç yıl evvel de o Silivri'de bariyerleri sallıyorduk. Orada Ergenekon, Balyoz kumpas davaları sürerken "Mahkemeye müdahale etmeyin, burada yargılama yapılıyor." diyordunuz. Şimdi aynı iş yeniden Silivri'de tezgâhlanmaya başladı. Üstelik öyle bir şey ki dünün Başsavcısının bugünkü Adalet Bakanının 10. Ağır Ceza Mahkemesinde yıllarca yardımcılığını yapanlar orada Mahkeme Başkanlığı yapıyorlar, bir buçuk yıllık kıdemleri olanlar orada ağır ceza mahkemesinde heyet üyeliği yapıyorlar ve bu skandallarla dolu heyet elbette duruşmayı yönetemiyor. Şimdi, demiş ki Adalet Bakanı: "Orası siyaset arenası değil." Orada başsız olarak getirilmek zorunda olan arkadaşlarımızın etrafına 20 jandarmayı oturtmak marifet değil, CMK'ye de aykırı. Reddihâkim yapıldıktan sonra ne yapılacağı CMK'de yazılmış. Bilmiyorsanız açacaksınız ve öğreneceksiniz. Bütün o iddianameyi, Cumhurbaşkanlığı adaylığını önlemek için neler yaptığımızı bu memleket çok açık biliyor ve bugün itibarıyla AKP'ye, MHP'ye oy veren yurttaşların da üçte 1'i bu davalara inanmıyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Nereden biliyorsun?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ne yaparsanız yapın, adalet orada tecelli edecek.

Size bir başka örnek vereceğim. Bir Ali Kaya var, Ali Kaya; 4 Şubat 2026'da gözaltına alınıyor. Deniliyor ki ona "Dört yıl evvel, 2022'de Y.Y. adlı bir kadınla Bitez'de beraber oldun, ona para verdin ve beraber uyuşturucu kullandın." Adam diyor ki: "Ben hayatımda Bitez'de bulunmadım, hayatımda bu kadını tanımıyorum, hayatımda uyuşturucu kullanmadım. Benim saçımdan, tırnağımdan, kanımdan, idrarımdan örnek alın." Yalnızca kanından ve idrarından örnek alıyorlar. Sonuçlar gelmeden tutukluyorlar Ali Kaya'yı. Yirmi gün sonra sonuçlar geliyor: "Kanda temiz, idrarda temiz." İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı boş durur mu? Diyor ki: "Tırnağından da alsınlar, vücudundaki kıllardan da alsınlar." Utanmadan yandaş medya "Saçını sıfıra vurdurmuş, tırnaklarını da dipten kestirmiş." diyor. Şimdi, bakın, bu sefer de bir ay sonra bunun raporu geldi; işte, bu rapor 3 Mart tarihli: "Hem kanda hem saçta hem idrarda hem tırnakta, tamamında temiz; uyuşturucu yok." Peki, bu adam niye tutuklu? Kayınbirader yerine "kokainbirader" başlığını atan yandaş medyanın utanç kalemleri hiç mi utanmıyorsunuz? Soruyorum: Adalet Bakanı, bu adam niye hâlâ tutuklu? Bize "Adalet var." demekten vazgeçin; bize her bir dakikada bir "Türkiye bir hukuk devletidir." diyen gitti yerine sen geldin; sen de gidersin. Geriye adaletsiz bir ülke bırakmanıza izin vermeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şunu çok açık söyleyelim: İçişleri Bakanı, evet, demişti "Sabah operasyonlarından vazgeçeceğiz, yapmayacağız." Bu sabah Mersin'e ve Döşemealtı'na operasyon var. Yahu, yapılsın, eğer bir suç şüphesi varsa tabii ki yapılsın. Peki, ben soracağım, acaba Bolu'ya nasıl bir operasyon yapmıştınız? Üç harfli marketlerden zorla para toplamıştı değil mi Tanju Özcan, o topladığı paralarla da 527 öğrenciye burs vermişti. Böylece Tanju Özcan'ın siz, icbar yoluyla irtikâpta bulunduğunu iddia ettiniz. A101 diyor ki: "Şirketimizin mevcut soruşturma kapsamında herhangi bir şikâyeti yok." BİM diyor ki: "Kurumsal olarak haberlere konu edilen soruşturma sürecinin ne başlatanı ne tarafıyız."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - ŞOK diyor ki: “ŞOK Marketleri yöneticileri tarafından bahse konu soruşturma dosyası kapsamında yapılmış bir suç duyurusu ve şikâyeti bulunmamaktadır.”

Bir vatandaşı içeriye almışsınız, o da diyor ki: “Ben şikâyetçi olmadım. Cumhuriyet Savcısı beni ifadeye çağırıldı. Hangi konuda ifadeye çağırıldığımı bile bilmiyordum. Belediye yetkilisiyle toplantıya katılanlardan birisi ben olduğum için ifadeye çağırıldığımı öğrendim. Bunu Savcının karşısına geçtiğimde anladım. Şirket şikâyetçi olmadı. Ben de o şirketten ayrıлып başka bir şirkette çalışmaya başlamıştım. Savcı belediyeden şikâyetçi olup olmadığını sorduğunda şikâyetçi olmadığını söyledim. Duydum ki Tanju Özcan içeri alınmış, şoke oldum.” Soralım: Tanju Özcan neden içeride? Bolu Belediye Başkanımız neden içeride? Bu mudur sizin adalet anlayışınız! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ha, bir tane de sizden örnek verelim. Gümüşhane Belediye Başkanı 2020’de diyor ki: “729 konut, 112 iş yeri yapacağım; bana para verin.” 750 yurttaş inanıp AKP’li Belediye Başkanına para veriyor. Sonra o paralar kripto işlemlerine, belediye borçlarına ve Gümüşhanespor’a gidiyor. Mağdurlardan 400’ü adalet arayışını sürdürüyor, Meclise gelip dilekçe veriyor; Gümüşhane ziyaretinde Erdoğan’ın aracının önünü kesip adalet istiyorlar, diyorlar ki: “Belediye 2024’te el değiştirdi. Yeni MHP’li Başkan TOKİ’yle anlaştı. Ben tüm borcumu ödememe rağmen 101 metrekaare olan dairem 70 metrekareye düşürülüyor. Benden 2 milyon 400 bin lira ekstra para talep ediliyor. Sonrasında TOKİ’nin ihaleyi iptal ettiğini öğrendik.” Ev mev yok. Ev nerede? Yok. Para nerede? Yok. Gümüşhane’nin AKP’li Belediye Başkanı nerede? O da yok. Şimdiki MHP’li Belediye Başkanı onu suçluyor, o da “Elinde kanıt yoksa boş boş konuşma.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şimdi, bu Belediye Başkanı CHP’li olsaydı ne olurdu? Bizim İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımız neden içeride? Siz buralardan mı adalet üreteceksiniz? Kimi kandırıyorsunuz? Siyasete alet ettiğinizi ve araçsallaştırdığımızı biliyoruz, bunların hepsinin hesabını teker teker soracağız.

Bitirirken şunu söyleyeyim: Bugün, 4 siyasal parti; İYİ Parti, YENİ YOL, DEM ve CHP sömürge madencilikine karşı aynı içerikte bir önerge vermişler. Ben, tüm muhalefet partilerinin ekolojiyi koruma konusunda bir araya gelmesini alkışlıyorum ve saygıyla karşıyorum. Umarım iktidar partileri bundan bir ders alırlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak da şunu söyleyeyim: Sayın Bahçeli’nin dünkü konuşmasında TRT’den yayınlanma konusundaki sözlerini bir kere daha dinledik. Biz üç buçuk ay önce buraya bir kanun teklifi getirmiştik, yarın da bir genel görüşme önergesi getireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Umuyor ve diliyorum ki bu sözler yalnızca kürsülerde kalmaz. Hep beraber, burada, bu Silivri’de oynanan ve siyaseti dizayn etme çabasının yurttaşın gözüyle görüleceği, ak koyunun kara koyundan ayrılacağı bir şekilde; açık, yansız, link vererek bir yayınlama olur. Yurttaş da neyin ne olacağını görür ve ona göre yargısını oluşturur.

Hepinize çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun.

38.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İnan'a karşı başlatılan savaşa, dün Genel Kurulda gerçekleştirilen kapalı oturuma, birlik ve beraberliğin önemine, uluslararası medyaya servis edilen iddialara ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgemizde uzun bir süredir krizlerin ve çatışmaların ardı arkası kesilmiyor, kuzeyimizden güneyimize mevcut çatışmalar sona ermeden maalesef bunlara her gün bir yenisi ekleniyor. İşte, en son İsrail'in tahrikleriyle komşumuz İran'a karşı başlatılan savaş, hem coğrafyamızda hem de küresel ekonomi üzerinde ağır bir tahribat oluşturdu. Sorunların masada çözülme imkân ve ihtimali varken yanlış hesaplar, yanlış değerlendirmeler ve elbette gözünü kan bürümüş bir şebekenin kışkırtmaları neticesinde bölgemiz yeniden kan ve barut kokusuyla kaplandı. İçinde bulunduğumuz sürecin hassasiyetine binaen çok dikkatli konuşuyor, kelimelerimizi özenle seçiyoruz. Türkiye'yi rotasında tutmak ve etrafını saran ateşten korumak için son derece temkinli hareket ediyor; aynı şekilde, başta mezhep kavgası olmak üzere bölgemizde sahnelenmek istenen kanlı senaryolara karşı da gerekli tedbirleri alıyoruz.

Dün Millî Savunma ve Dışişleri Bakanlarımız Gazi Meclisimizi kapalı oturumda bilgilendirdiler, buradan Bakanlarımıza ve bu konuyla ilgili değerli fikirlerini paylaşan milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Tabii, içinde bulunduğumuz süreç ve etrafımızdaki ateş çemberi aslında birlik, beraberlik ve bütünlüğün ne kadar önemli olduğunu ortaya koyuyor. Şairin ifadesiyle: "Girmeden tefrika bir millete düşman giremez. Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez."

Çok değerli milletvekilleri, şunu da ehemmiyetine binaen özellikle ifade etmek isterim ki biz bölgemizin tamamına olduğu gibi kardeş İran halkına da "Bu, Şii'dir; bu, Sünni'dir; bu, Türk'tür; bu, Kürt'tür." diye hiçbir zaman bakmadık ve bakmıyoruz. Millet olarak bizim için Türk, Kürt, Arap, Şii, Sünni değil, sadece insan vardır. İster yanı başımızda ister dünyanın öbür ucunda olsun haksızlığa uğrayan, mağdur edilen, sıkıntı çeken kim varsa biz onun yanındayız, mazlumların yanındayız. Daha önce komşumuz Irak'ta bunu yaptık, on beş sene evvel kıtlıkla boğuşan Somali'de bunu yaptık, on üç buçuk yıl boyunca komşumuz Suriye'de bunu yaptık, 5'inci yılına giren Rusya-Ukrayna arasındaki savaşta bunu yapıyoruz; Sudan'da, Lübnan'da, Yemen'de, Libya'da ve daha pek çok yerde bunu yaptık, yapmaya da devam ediyoruz.

Daha önce de söylediğimiz gibi, bugün de üzerine basarak tekrar ifade ediyoruz ki bizim Sünnilik, Şiilik gibi bir dinimiz yok, bizim tek bir dinimiz var, o da İslam. Hangi ırktan olursak olalım bizi bütünleştiren ortak paydamız yine İslam. Mezheplerimizden, kökenlerimizden önce hepimiz insanız ve elhamdülillah Müslüman'ız. Hazreti Ali bizim, Hazreti Ömer de bizim, Hazreti Osman bizim, Hazreti Hasan ve Hüseyin de bizindir, Hazreti Ayşe validemiz bizindir, Hazreti Zeynep annemiz de bizindir. Özellikle bu dönemde bir annenin çocukları anlamına da gelen "ümmet" kavramının temsil ettiği manaya daha da sıkı sıkı sarılmamız gerekir. Bunu şunun için söylüyoruz: Son günlerde sosyal medyada mezhepçiliğin körüklendiğine, asırlık tartışmaların yeniden ısıtılmak istendiğine hep birlikte şahit oluyoruz. Savaşın bir cephesi olarak gördüğümüz bu tehlikeli tartışmalara karşı hem aziz milletimizi hem de bölgedeki tüm kardeşlerimizi dikkatli olmaya davet ediyoruz. Menşei bundan on üç-on dört asır öncesine uzanan muhataralı meselelerin bugün tekrar gündeme getirilmesi asla ve kata tesadüf değildir. İster din ister siyasi ister tarihî olsun, bugün bize faydası olmayan; aksine, nefreti körüklemesi, fitneyi büyütmesi sebebiyle

kardeşlik hukukumuzla zarar veren tartışmalardan uzak durulmalıdır. Lütfen şunu unutmayalım: Şiiler, Sünniler olarak, Araplar, Türkler, Kürtler ve Farslar olarak bütün farklılıklarımıza rağmen yüzyıllarca bir arada yaşıyoruz; inşallah, bu çatışma ve savaşlar bittikten sonra da yine bir arada barış içinde yaşamaya, aynı coğrafyayı ve aynı kaderi paylaşmaya devam edeceğiz. Bölge halkları olarak zaten mağduru olduğumuz bir çatışmanın daha büyük yaralar açmasına asla müsaade etmemeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siyonist katliam şebekesinin elin taşıyla elin kuşunu vurma oyununa kesinlikle gelmeliyiz.

Değerli milletvekillerimiz, İran'a saldırılar devam ederken aralarında kimi eski İsraili yöneticiler ile türeti mukabilinde tetikçilik yapan kiralık kalemlerin de olduğu belli çevreler ülkemizle ilgili çeşitli iddialarda bulunmuşlardır. Akıllarınca liste yapan bu aklı evvelere şunu açık açık söylemek isteriz: Düğmeye basılmışçasına eş zamanlı olarak uluslararası medyaya servis edilen bu hezeyanların amacını ve hedefini bizler çok iyi biliyoruz. Türkiye düşmanı lobiler tarafından sistemli şekilde yürütülen kampanyaların ardındaki asıl niyetin de farkındayız. Allah'ın izniyle biz bu oyuna kesinlikle düşmeyeceğiz, sağduyu ve soğukkanlılığı elden bırakmayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Türkiye ülkelerden bir ülke değildir, bu millet sıradan bir millet asla değildir; Türkiye'nin ve Türk milletinin karakterini tanımak isteyenler Kıbrıs'a baksın, İstiklal Harbi'mize baksın, Çanakkale Zaferi'mize baksın. En son, 15 Temmuzda, sadece içimizdeki hainleri değil, onların ipini tutanları da milletin gücüyle, milletin azmiyle rezil rüsva edip bozguna uğrattık. Bu millet namahremine uzanacak her türlü eli, geçmişte olduğu gibi bugün de yarın da çelik gibi iradesi ve cesaretiyle kıracak güçtedir, azimdedir, kudret ve kuvvettedir elhamdülillah. Üstelik, bugünün Türkiye'si dünden çok farklıdır; Türkiye iç cephesini güçlendirmiştir, Türkiye "terörsüz Türkiye" projesiyle gücüne güç katmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Savunma sanayimizdeki atılımlarla ordumuzun caydırıcılığı daha da artmıştır. Türkiye edilgen konumdan çıkmış, bölgesinde denklem kurucu, oyun kurucu rol üstlenmiştir. Türkiye'ye el uzatanın eli yanar, Türkiye'ye dil uzatanın dili yanar. Tekrar söylüyoruz: Biz macera peşinde değiliz, gerilim peşinde asla değiliz; biz bölgemizin her karışında ve köşesinde sulhusükünün hâkim olmasından yanayız; biz savaşlardan bitap düşmüş, bıkmış, yorulmuş Orta Doğu'nun bir an önce hasretini çektiği kalıcı barışa ve istikrara kavuşmasından yanayız. Geçmişte Irak'ın toprak bütünlüğünü savunduğumuz gibi bugün de İran'ın, Lübnan'ın, bölgedeki tüm ülkelerin toprak bütünlüğünü savunuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakınız, bizim gerek ülkemiz içinde gerekse bölgemizde adaletten, huzurdan, barıştan başka hiçbir gayemiz yoktur; kim olursa olsun hiçbir ülkenin egemenliğinde, toprak bütünlüğünde gözümüz yoktur ama topraklarımıza göz diken, egemenliğimize kasteden ve dahi macera arayan olursa evelallah ona da hodri meydan demekten asla çekinmeyiz. Zira

“Cehennem olsa gelen göğsümüzde söndürürüz/Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz/Değil mi cephemizin sinesinde iman bir/Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...Değil mi ortada bir sine çarpıyor, yılmaz/Cihan yıkılsa emin ol bu cephe -milletiyle, devletiyle, 86 milyonuyla- sarsılmaz.” diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederiz Sayın Akbaşoğlu.

(Uğultular)

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

Sayın Güzelmansur...

Buyurun.

39.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Samandağ Devlet Hastanesi ek hizmet binasına ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sağlık Bakanına sesleniyorum: Samandağ Devlet Hastanesi ek hizmet binası, Karaçay bölgesinde iki yıl önce törenle açıldı. “12 branşta poliklinik ve acil sağlık hizmeti verecek.” dendi ama bugün yalnızca sınırlı hemşirelik hizmeti sunuluyor. İki yılın sonunda hâlâ uzman hekim yok, vatandaş işne ve pansuman gibi işlemler dışında hizmet alamıyor. Poliklinik hizmeti için hastalar hâlâ Samandağ merkezindeki hastaneye gitmek zorunda kalıyorlar. Özellikle yaşlı ve kronik hastalar için bu durum ciddi mağduriyet yaratıyor. Hani bu hizmet binasındaki 12 branşla Samandağ ve çevre mahallelerde yaşayan vatandaşlar sağlık hizmetlerine daha kolay ulaşacak? Hatay halkı tabeladan ibaret olmayan, gerçek anlamda hizmet veren hastane bekliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

40.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Millî Savunma Bakanlığının NATO tedbirleri kapsamında Malatya'ya Patriot konuşlandırıldığını duyurmasına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Millî Savunma Bakanlığı, NATO tedbirleri kapsamında Malatya'ya Patriot konuşlandırıldığını duyurdu. Elimizde 2019'dan bu yana Patriot'lardan çok daha uzun menzilli S-400 hava savunma sistemleri bulunuyor. Buna rağmen iktidar S-400'leri kullanmak yerine neden Patriot'ları konuşlandırıyor? Yoksa iktidar S-400'leri kullanmamak için ABD'ye garanti mi verdi ya da Halkbank davası üzerinden bir pazarlık ödünü mü?

Epstein koalisyonu bir yandan savaşı büyütüyor, diğer yandan füze kışkırtmalarıyla Türkiye'yi İran'la karşı karşıya getirmeye çalışıyor. Böyle bir ortamda topraklarımızdaki ABD ve NATO odakları yeni kışkırtmalara zemin oluşturmaya çalışıyorlar. Millî güvenlik kararlarımızı egemen bir devlet olarak bağımsız bir şekilde almalı, uygulamalıyız. ABD'nin emriyle S-400'leri kullanamayan iktidar, Türkiye'yi ABD'ye karşı nasıl savunacak?

BAŞKAN - Sayın Arı...

41.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Finike'nin Boldağ Mahallesi'nde planlanan taş ve mermer ocağı projelerine ilişkin açıklaması

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Finike Boldağ Mahallesi'nde Gökliman üzerinde, Finike'nin en güzel yamacında, üstelik can kaybına, mal kaybına, doğal manzaranın bozulmasına yol açacak taş ocağı açılma girişimi hâlen devam ediyor. Bunun yanı sıra, yine Boldağ Mahallesi'nin hemen içerisinde, ilkokul bulunan bir yerde bir mermer ocağı açılmasıyla ilgili ÇED raporunun verildiğini öğrenmiş bulunmaktayız ve üstelik bu rapor birkaç gün önce verilen olumlu bir rapor. Bu kararı alanlar, bu kararı aldırılanlar ve arkasındaki siyasi destekçilere sesleniyorum: Sizde hiç vicdan yok mu? Finike'nin bu doğal güzelliğini bozmak için sonuna kadar mücadele ediyorsunuz. Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

42.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, İskilip-Tosya, Oğuzlar, Çorum yollarına ve İskilip Organize Sanayi Bölgesi'ne ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, 2000 yılında 10 kilometresi tamamlanan ancak 2002 yılında AKP'nin iktidara gelmesiyle rafa kaldırılan, önce yalan, sonra yılan hikâyesine dönen İskilip-Tosya yolu yirmi altı yıldır yapılmayı bekliyor. İktidar ve ortağı tarafından her seçim öncesi İskilip-Tosya yolu için vaatler havada uçuyor, iktidar ortağı "İskilip yolunun ve organize sanayinin bitmesi namus borcumdur." diyor, doğru söylüyor. İktidar milletvekili "Kimse rol kapmasın. Bu yolu yaparsa AK PARTİ yapar." diyor ama üç yıldır Bakan Uraloğlu'na soru önergesi veriyoruz, cevap klasik: "Planlıyoruz." İskilip halkı soruyor: Yirmi üç yıldır size kim engel oldu da İskilip-Tosya, İskilip-Çorum, İskilip-Oğuzlar sahil yolunu, İskilip Organize Sanayisi'ni neden yapmadınız? İskilip-Tosya, Oğuzlar ve Çorum yolu ilçemizin ve İskilip Organize Sanayisi'nin yapılması bölgemizin kalkınması, ticaretin gelişmesi ve halkımızın güvenli yolculuk yapılabilmesi için acilen yapılmalıdır.

Gelin, Çorum için birlikte olalım, tüm sorunları birlikte çözelim. Riyakârlık yok, yalan yok, doğruyu bulun.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

43.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ahlaki çöküşü gösteren tablolara ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - İstanbul Anadolu Adliyesinde görevli bir savcı, hakkında soruşturma yürüttüğü fuhuş çetesinin temin ettiği kadınlarla birlikte olduğu iddialarıyla gündemde. Hakkâri'de uyuşturucu operasyonunda 1 komiser ve 2 polis gözaltına alınıyor. Ardahan'da bir vali yardımcısı, yasak aşk iddialarıyla sekreterinin evinde bıçaklanıyor. Yetmiyor, müzeleri devlet görevlileri soyuyor, polisler maske takıp ev soygunu yapıyorlar, jandarma polis kılığına girip vatandaşın altınına gasbediyor, albay askerlere tecavüz ediyor. Sağlık sisteminde sağlıkcı çeteler maalesef para uğruna yenidoğan bebeklerin hayatlarına kıyıyorlar. İşte, saydığım bu tabloların hepsi bir ahlaki çöküşü gösteren tablolardır. AKP hükümetleri döneminde kamu yönetimi maalesef ciddi bir yozlaşma tablosuyla karşı karşıyadır. Bu tablo münferit değildir, devlet yönetiminde ciddi bir çürüme vardır. Bugün yapılması gereken tek şey bu çürümeyle yüzleşmektir.

BAŞKAN - Sayın Akay...

44.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, faiz giderlerine ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Yılın sadece ilk iki ayında bütçeden 637 milyar lira faiz ödendi. Faiz giderleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 119 arttı. Bu tablo, Türkiye'nin nasıl bir faiz sarmalına sürüklendiğini açıkça gösteriyor. Bugün bütçeden günde yaklaşık 10,6 milyar lira, saatte 440 milyon lira, dakikada 7,3 milyon lira faiz ödeniyor. Millet geçim derdiyle mücadele ederken devletin kaynakları üretime değil faize gidiyor. Bir ülkenin bütçesi vatandaşına değil de faize çalışıyorsa ortada ekonomi yönetimi değil ağır bir yönetim

başarısızlığı vardır. Emekliye, işçiye, çiftçiye “Kaynak yok.” deniliyor ama faize milyarlar akıyor. Bu ekonomi yönetimi, Türkiye’yi üretim ekonomisinden uzaklaştırıp borç ve faiz düzenine mahkûm etmiştir. Türkiye’nin ihtiyacı, faize çalışan bir ekonomi değil üretimi ve refahı büyüten bir ekonomi anlayışıdır.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

45.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, üreticilerin kuzu desteğinden faydalanabilmeleri için bir aşılama takvimi belirlenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kuzu desteği var ama aşı yok, üretici desteğe ulaşamıyor. Tarım Bakanlığı, son yıllarda küçükbaş hayvancılığa vereceği desteği anaç koyunlar yerine kuzulara vermek yönünde bir karar aldı. Bunun şartı, koşulu da bu kuzuların aşılınması. Üreticiler kuzularını aşı yaptırmak için ilçe tarım müdürlüklerine başvurduklarında dört beş ay sonrasına gün veriliyor, dört beş aydır üreticiler aşı yaptırmak için bekliyor. Eğer bu aşılama yapılmazlarsa destek alamıyorlar. Aşılama yaptırmak istiyorlar, ilçe tarım müdürlükleri “Aşı gelecek, ekip gelecek, yakında gelip aşılacağız.” diyerek üreticileri oyalıyor. Bu arada, kuzuların kesim zamanı geliyor. Eğer aşılama yapılmadan kuzular kesilirse bu desteklerden yararlanamayacak. Yani görünen o ki destekler kâğıt üzerinde kalmış. Tarım Bakanlığına buradan sesleniyorum: Kesim zamanına göre bir aşılama takvimi belirlenmeli, bu aşılama zamanında temin edilmesi sağlanmalı hatta serbest veterinerlerden de bu konuda destek alınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

46.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, vatandaşın 2/B arazileriyle ilgili düzenleme yapılması beklentisine ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yıllardır 2/B arazileri meselesi üzerinden vatandaşlarımız mağdur edildi. Orman vasfını kaybetmiş, yıllardır kullanılan devlet arazileri için insanlara önce umut verildi, sonra beklentildi. Başvuru yapamayan oldu, taksitleri ödeyemeyen oldu, bir ömür emek verdiği toprağı kaybeden oldu. Şimdi, 31 Temmuz kadar yeni başvuru ve ödeme hakkı tanıyan düzenleme gündemde. Bu adım önemlidir ancak yeterli değildir. Vatandaşın beklentisi nettir; adil fiyatlandırma yapılmalıdır, gerçekçi ve esnek ödeme planları olmalıdır, geçmiş mağduriyetler telafi edilmelidir. Milyonlarca vatandaşımız 2/B arazileri için bütçesine uygun düzenlemeyi bekliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çubuk... Yok.

Sayın Şenyaşar... Yok.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, Maden Kanunu ile 7554 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonrasında maden ruhsatlandırma süreçlerinde yaşanan hızlı artış, kamu arazilerinin tahsisine ilişkin karar mekanizmalarının şeffaflığı ve kamu yararı açısından ortaya çıkan soru işaretleri ile bu süreçlerin doğa, çevre ve yerel yaşam alanları üzerindeki kümülatif etkilerinin bütüncül biçimde değerlendirilmesi amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

11/3/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/3/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, Maden Kanunu ile 7554 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonrasında maden ruhsatlandırma süreçlerinde yaşanan hızlı artış, kamu arazilerinin tahsisine ilişkin karar mekanizmalarının şeffaflığı ve kamu yararı açısından ortaya çıkan soru işaretleri ile bu süreçlerin doğa, çevre ve yerel yaşam alanları üzerindeki kümülatif etkilerinin bütüncül biçimde değerlendirilmesi amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 11/3/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Gökhan Günaydın Bey'in de bahsetmiş olduğu gibi, bizler, bir yandan, Cumhuriyet Halk Partisi, Yeniden Refah Partisi, Demokrat Parti, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL olarak; Gelecek-Saadet, DEVA olarak bu çevrenin tahribatı, madenlerle ilgili, madenlerin oluşturmuş olduğu zararlar, çevreye vermiş olduğu zararlar ve aynı zamanda taşınmazlarla ilgili beraber bir toplantı yaptık. Ondandır önce de birlikte, herhâlde ilk defa olarak böyle büyük bir mitingi Muğla'da yapmıştık ve buraya Genel Başkanlar da iştirak etmişlerdi. Sayın Genel Başkanlara ve parti yetkililerine de çok teşekkür ediyorum. Türkiye'de zaman zaman böyle protestolar yapıldı ama bu mahiyette bir miting yapılmamıştı. Ardından da şu konuda bir hava oluştu: Beraberce, birlikte bu madenlerle ve taşınmazlarla ilgili, çevre duyarlılığımızla ilgili bir araştırma önergesi verelim; Cumhuriyet Halk Partisi de DEM PARTİ de İYİ Parti de aynı minvalde bir önerge vermiş bulundular.

Ben Muğla Milletvekiliyim arkadaşlar. Dünyanın ve ülkemizin en güzel şehirlerinden biri olan Muğla'mızın madenlerini, doğasını, suyunu, börtü böceğini, her çakıl taşını sonuna kadar savunmak ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde gündem yapmak bizim boynumuzun borcudur. Türkiye maden açısından zengin bir ülkedir. Bu zenginlik doğru yönetildiğinde ülkemizin kalkınmasına katkı sağlar, sanayinin gelişmesine imkân verir, istihdam üretir; buna kimsenin itirazı yoktur. Biz ülkemizin madenlerinin örnek ülkelerde olduğu gibi, Kanada'da, Avustralya'da veya başka ülkelerde; Almanya'da, Çekya'da olduğu gibi modern teknolojilerle çıkarılmasına, kullanılmasına asla karşı değiliz. Ancak doğal kaynakların yönetimi yalnızca ekonomik bir mesele değildir; bu, aynı zamanda, hukukun, şeffaflığın, adaletin ve kamu yararının meselesidir çünkü yerin altındaki kaynaklar herhangi bir şirketin, herhangi bir grubun, herhangi bir partinin,

herhangi bir cemaatin değil 86 milyon vatandaşımızın ortak malıdır, milli sermayemiz ve servetimizdir. Dolayısıyla bu kaynakların nasıl tahsis edildiği, nasıl işletildiği ve nasıl denetlendiği meselesi basit bir teknik idari işlem değildir; bu, aynı zamanda demokrasinin ve kamu yönetiminin kalitesinin açık bir göstergesidir. Son yıllarda maden ruhsatlandırma süreçlerine baktığımızda, karşımıza çıkan tablo üzerinde ciddi ciddi düşünmemiz gerekmektedir. Verilere göre, 2022 yılından bu yana Türkiye genelinde 11.549 maden ruhsatı satılmıştır, bu oldukça büyük bir rakamdır ancak asıl dikkat çekici olan bu ruhsatların nasıl verildiğidir. Bu 11.549 ruhsatın yalnız 1.537 tanesi açık ihale yoluyla yapılmıştır yani yaklaşık yüzde 13'ü, geriye kalan 10.012 ruhsat yani yüzde 87'si ise ihale dışı yöntemlerle yapılmıştır. Taşınmaz Komisyonu kararıyla tahsis edilmektedir. Kamuya ait bir kaynağın yüzde 87'sinin ihalesiz bir şekilde tahsis edilmesi kamu vicdanında ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Şeffaflık nerede? Rekabet nerede? Kamu yararı nerede ve nasıl korunmaktadır? Biz burada kimseyi peşinen suçlamıyoruz ancak demokratik bir ülkede soru sormak muhalefetin görevidir ve biz bugün bu soruları soruyoruz.

Bir başka çarpıcı veri de şudur: 2022 yılından bu yana Taşınmaz Komisyonu kararlarıyla tahsis edilen ve henüz ÇED süreci başlamamış en az 632 altın madeni ruhsatı bulunmaktadır. ÇED'le ilgili de -ÇED'i de deldiniz- dört ay içerisinde ilgili yerlerden cevap gelmezse o ÇED kararını kabul etmiş olarak değerlendiriyorsunuz. Aynı dönemde ihale yoluyla verilen altın madeni ruhsatı ise sadece 2'dir arkadaşlar. Bu tablo, maden sahalarının tahsis yöntemleri konusunda ciddi bir şeffaflık ve denetim tartışması doğurduğunu göstermektedir. Bu tartışmanın çözülmesi gereken yer sosyal medya değildir. Bu tartışmanın çözülmesi gereken yer Türkiye Büyük Millet Meclisidir çünkü millet adına denetim yapma sorumluluğu bu Meclise aittir ama maalesef denetim mekanizmaları tamamen köreltilmekte veya etkisizleştirilmektedir.

Ruhsat verilen alanların büyüklüğüne baktığımızda da dikkat çekici bir tablo ortaya çıkmaktadır. 2023 yılından bugüne kadar ihaleye çıkarılan maden sahalarının toplam büyüklüğü 1 milyon 498 bin hektara ulaşmıştır, bu büyüklük bazı illerimizin yüz ölçümünden daha fazladır. Satışı tamamlanan sahaların büyüklüğü ise yaklaşık 634 bin hektardır ve bu sahaların 279 tanesi 1.000 hektarın üzerindedir. Bu durum artık küçük ölçekli faaliyetlerinin değil çok geniş alanların madencilik faaliyetlerine açıldığını göstermektedir ancak mesele yalnızca rakamlardan ibaret değildir; bu rakamların arkasında ormanlar vardır, su havzaları, su rezervlerimiz vardır, tarım alanları vardır, ekolojik denge vardır, hayvanatımız ve nebatatımız vardır, aynı zamanda endemik bitkilerimiz vardır, köyler ve insanların yaşam alanları vardır. Türkiye'nin kalkınmaya ihtiyacı vardır ancak "kalkınma" dediğimiz şey doğayı tüketerek yapılan bir faaliyet asla değildir ve olmamalıdır da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

Teşekkür ederim.

"Kalkınma" dediğimiz şey geleceği ipotek altına almak değildir, "kalkınma" dediğimiz şey kapalı kapılar ardında alınan kararlarla yürütülen bir süreç değildir; gerçek kalkınma şeffaflıkla olur, hukukla olur, denetimle olur, bilimle olur ve kamu yararını merkeze alan bir yönetim anlayışıyla olur; hasılı, aslında ahlakla olur arkadaşlar.

Bizim söylediğimiz şey çok basittir: Türkiye madencilik yapmasın demiyoruz ama Türkiye'de madencilik hukuk içinde yapılsın, şeffaf olsun, kamu yararı gözetilsin ve doğanın korunması temel ilke olsun diyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi yalnızca kanun yapan bir kurum değildir, aynı zamanda millet adına denetim yapan bir kurumdur. Bizim talep ettiğimiz şey son derece makuldür, bu konunun

Meclis tarafından araştırılması çok önemlidir ve elzemdir. O nedenle, bu araştırma önergemize Adalet ve Kalkınma Partisinin “kabul” oyu vermesini temenni ediyorum. Vicdanlarına sesleniyorum: Denetimsiz ve denetlenmeyen bir şeye “evet” demeyin.

Saygılar sunuyorum.

Allah’a emanet olun. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Bu öneri sadece tek bir siyasi partinin değil Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındaki tüm muhalefet gruplarının ortak iradesini ve kararlılığı göstermektedir. Bu sebeple, YENİ YOL Grubunun önerisini desteklediğimizi ifade ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin altına, üstüne ve ormanına dair kararlar maalesef bu yüce çatı altında değil kapalı kapılar arkasında alınmaktadır. 7554 sayılı Kanun’la “yatırım kolaylığı” adı altında sunulan bu sistem, aslında devletin elindeki maden sahalarının denetimsizce pay edildiği bir mekanizmaya dönüşmüştür. Bakınız, rakamlar bu talanın boyutunu tüm açıklığıyla ortaya koyuyor. Cumhuriyetin ilanından 2002 yılına kadar geçen seksen yılda bu ülkede toplam 1.186 maden ruhsatı verildiği, sadece son on beş yirmi yılda bu sayının ise 386 binlere ulaştığı ifade edilmektedir. Soruyorum: Peki, bu devasa artış kime yaradı? On binlerce hektar orman alanı maden sahasına çevrilirken sektörün millî gelir içindeki payı yüzde 0,9 ila 1,4 bandına çakılı kalmıştır yani doğa talan ediliyor, zeytinlikler feda ediliyor ancak yaratılan zenginlik halkın cebine değil yabancı tekellerin ve yerli iş birlikçilerin kasasına akıyor. Soruyoruz: Kamu kaynağını halktan kaçırarak neyi amaçlıyorsunuz? Artık ruhsat kararlarından maden türü bilgileri bile siliniyor. Neden şeffaflıktan bu kadar korkuyorsunuz? Vatandaşın kendi köyündeki dağın altında ne arandığını bilmeye hakkı yok mu? Daha da çarpıcı olanı, uzmanlar 2000’li yıllardan bu yana ülkemizde yaklaşık 500 ton altın üretildiğini ifade ediyor, üretildiğini ifade ediyor ama dünya ticaretinde yapılan 90 çeşit madenin yüzde 60’ı bu topraklarda çıkmasına rağmen bu zenginliğin ne yazık ki sadece ham madde olarak dışarıya aktırıldığını da söylüyorlar. Yani bizler, burada, sadece çevrenin kirlenmesine, toprağın zehirlenmesine tanıklık ediyoruz, işin katma değerini de gelişmiş ülkelerin sanayisine âdeta hediye ediyoruz. Bu faaliyetin adı “kalkınma” değil düpedüz sömürge madenciliğidir. Bu karanlık süreç aydınlanmalı, halk adına denetlenmelidir. Eğer saklayacak bir şeyiniz yoksa bu araştırma önergesine destek verirsiniz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Ömer Faruk Hülakü.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, düşünün, bir sabah kalkıyorsunuz, köyünüzün her tarafında iş makineleri var, yine, aynı sabah çeşmeye bakıyorsunuz, sularınız bulanık akıyor, ağaçlarınız kesilmiş, her taraf talan ediliyor. Sorduğunuzda ne diyorlar? “Bu bir kalkınma hamlesidir, bu bir yatırımdır.” diyorlar. Aslında biz kimi ne şekilde kalkındırdığınızı çok iyi biliyoruz. Dağlar parçalanıyor, dereler kurutuluyor, ormanlar yok ediliyor, talan politikası kalkınma kalkınmayla korunmaya çalışılıyor çünkü bu düzen doğayı bir yaşam alanı olarak

görmüyor, bir meta olarak görüyor. Dağ onlar için yalnızca kazılacak bir kayadan ibaret, ormanlar yalnızca kesilecek bir ağaçtan ibaret, doğaya ise bir ganimet olarak bakılıyor. Bugün Erzincan İliç'te yaşanan felaket hepimizin hafızasında tazedir. Bir altın madeni sahasında tonlarca kimyasal yüklü toprak kaydı, emekçiler toprağın altında kaldı, doğa geri dönülmez biçimde zarar gördü. O felaket doğayı sınırsız bir sömürü alanı olarak gören anlayışın sonucuydu ve ne yazık ki bu anlayış bugün hâlen devam ediyor. Bakın Bingöl'e, bakın Dersim'e; dağlar birer birer ruhsatlandırılıyor, altın arama projeleri genişletiliyor, yeni sondaj alanları açılıyor; meralar, ormanlar ve su havzaları şirketlerin faaliyet alanına dönüştürülmüş durumda. Bingöl'de birçok köyün çevresi maden ruhsatıyla çevrilmiş, insanlar kendi topraklarında yabancı gibi yaşamaya zorlanıyor çünkü bir gün bakıyorlar ki yaşadıkları yer bir şirket sahası olmuş. Dersim'de de aynı tablo devam ediyor, Munzur'un etrafındaki dağlar madencilik projeleriyle kuşatılmış durumda. Bu coğrafyalar suyun doğduğu, tarımın, hayvancılığın yapıldığı ve kültürel hafızanın yaşadığı yerlerdir ama bugün alınan kararlarla bu coğrafyalar adım adım bir kazı sahasına dönüştürülüyor; dağlar deliniyor, ormanlarımız yok ediliyor, dereler kurutuluyor, sonra bütün bunların adına "kalkınma" deniliyor. Oysa "kalkınma" dediğiniz şey bir bölgenin yaşamını yok ederek kurulamaz, doğayı şirket sahasına çevirerek sürdürülebilir bir gelecek inşa edemezsiniz. Bu nedenle, dönüp kendimize sormamız gereken sorular çok açık ve nettir: Dağları delik deşik edilmiş, suları kirletilmiş bir ülke mi yoksa doğasıyla barışık yaşayan bir ülke mi istiyoruz? Bugün verilen her ruhsat yarın bu soruların cevabını belirleyecektir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Vecdi Gündoğdu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; son yıllarda madencilik ruhsatlarının sayısında ve maden alanlarında dikkat çekici bir artış yaşanmaktadır. Bakanlığın verilerine göre 2026 başı itibarıyla toplam 13.255 arama ve işletme ruhsatı bulunmakta olup bunlardan 7.628'i de işletme iznine sahiptir. 2026 yılı itibarıyla sadece yeni ihaleye açılan sahaların toplam büyüklüğü ise 548.696 hektara yani bugün İstanbul'dan daha büyük bir alana ulaşmıştır. Bu alanın 166.319 hektarı orman, mera veya su havzası gibi hassas ekosistemleri kapsamaktadır. Birçok ilimizde ormanların ortalama yüzde 58'i, tarım alanlarımızın ise yüzde 60'ı maden ruhsatlarıyla âdeta kuşatılmıştır. Kaz Dağları'nda ormanların yüzde 80'i, Tekirdağ ve Kırklareli'de ise ormanların yüzde 68'i ruhsat baskısı altındadır değerli arkadaşlar. Bu kara tablo bize açık bir gerçeği gösteriyor: Doğa artık korunmuyor, AKP tarafından âdeta ihale ediliyor, AKP her yasal değişiklikle kamu yararını geri plana itmiş, ruhsat süreçlerini de hızlandırmıştır, ÇED mekanizmasını da zayıflatmıştır. Bilim insanlarının, meslek odalarının ve yerel halkın sesi de çoğu zaman yok sayılmıştır. Onaylanan projeler sürdürülebilir büyümeden uzak, yok etme, talan etme projelerine de dönüşmüştür. Küresel ısınmanın, çevre felaketinin daha fazla yaşanacağı bilinirken daha az tüketen korumacı yaklaşımlara yönelmek zorunda olduğumuzu da AKP hâlâ bilmemektedir.

Madencilik faaliyetleri de olabilir fakat şeffaf, denetlenebilir, bilimsel kriterlere de uygun yapılmalıdır. Ruhsat süreçlerinde güçlü ÇED mekanizmaları ve yerel halkın söz hakkı da vazgeçilmezimizdir. Biz rantı değil yaşamı savunuyoruz çünkü doğayı kaybeden bir ülke geleceğini de kaybeder.

Sayın milletvekilleri, ülkemizin cennet köşesi Kırklareli'de, Lüleburgaz'da, sakin şehrimiz Rize'de her gün yeni bir yıkım projesiyle karşı karşıya kalıyoruz. Nükleer santralden sonra Lüleburgaz'ımızın

Eskibedir köyü mevkinde planlanan atık yakma tesisi tarım topraklarımızı, yer altı sularımızı, halkımızın geçim kaynaklarını ve sağlığını tehdit eden bir yıkım projesidir. Bilimi yok sayan hiçbir projeyi de kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Hidroloji, jeoloji, jeoteknik, ziraat ve halk sağlığı uzmanlarının görüşü alınmadan, bölge halkının rızası olmadan yapılacak her projeye, atılacak her adıma da karşıyız çünkü bir avuç rant için de bin yıllık doğanın feda edilmesine de asla izin vermeyeceğiz.

Artık biz, Kırklareli'mizi yakma, delme ve kirlenme projelerini istemiyor, Kırklareli'mizde tarihî, kültür ve gastronomi gibi turizm projelerini istiyor ve onları destekliyoruz. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Hasan Çilez.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; hepinizi saygı, sevgi ve hürmetlerimle selamlıyorum.

YENİ YOL Grubu önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, 12 Mart İstiklal Marşı'mızın kabulünü tekrar tebrik ediyor ve Mehmet Akif Ersoy'u rahmetle, minnetle anıyorum. Onun sözüyle, Rabb'im bu millete bir daha istiklal marşı yazdırmasın diyorum.

Evet, madencilikle alakalı bir öneri var, önerinin gerekçesi üzerinden konuyu biraz irdeledim, irdelediğimde aslında giriş kısmı benim yapacağım konuşmayla aynı. Nasıl? Doğal kaynaklar bakımından zengin bir ülkemiz, bu kaynakların değerlendirilmesi elbette ekonomik açıdan değerlidir, önemlidir “ancak” dedikten sonra tabii farklı soru işaretleri gündeme geliyor. Bu soru işaretleri içerisinde de öneri sahipleri şunu söylemişler: “Ülkemizde Taşınmaz Komisyonu kararıyla ihale dışı yöntemlerle veriliyor.” Bu tamamen yanlış bir ifade. Taşınmaz Komisyonunun bir kere ihale yapma vesaire hiçbir yetkisi yok. Madenler nasıl ruhsatlandırılıyor ülkemizde? Siz hangi branşta bir maden arayacaksınız, o alan kimindir, devlete mi ait, ormana mı ait, hazineye mi ait, şahsa mı ait, bunu tespit ediyorsunuz; ilgili izin süreçlerini, ilgili belgeleri hazırlayıp MAPEG'e yani Maden İşlerine müracaat ediyorsunuz; müracaat ettikten sonra ilgili kurumlardan görüş ihtiyacı varsa bu görüşler alınıyor ve alınan görüşler doğrultusunda siz önce arama ruhsatını arıyorsunuz, yeteriyse ÇED süreçlerini de tamamladıktan sonra madencilik faaliyetine başlıyorsunuz. Bu, çok açık, şeffaf; öyle bir sabah kalktığımızda köylerde de iş makinaları görülen bir ortam Türkiye'de kesinlikle yok. Bunlar gerçek dışı sözler arkadaşlar.

Yine, burada denmiş ki: “Taşınmaz Komisyonu kararıyla...” Arkadaşlar, Taşınmaz Komisyonuna giden maden ruhsatlarının yüzde 99,5'unun hepsi onaylanmış gelmiş, problem yok yani bu konuda. Yine açık ihale yönteminin uygulanmadığı gibi bir söz var. Arkadaşlar, 7554 sayılı Yasa'yı burada biz beraber geçirdik 2025 yılında. Burada bütün madenlerimiz -2 grup hariç- ihale usulüyle veriliyor. Peki, diğerleri nasıl veriliyor? Müracaat usulüyle veriliyor. Müracaat usulüyle verilen 2'nci grup (b) bendi ve 4'üncü grup madenler var; bunlarda müracaat ediyorsunuz önce, müracaat ettikten sonra müracaat sırasına göre bunların değerlendirilmesi yapılıyor. Ancak yine aynı Kanun'un, 7554'ün 10'uncu maddesinde biz buna bir istisna daha getirdik. Sahayla ilgili konum, rezerv ve geçmiş bilgiler ışığında Genel Müdürlük tarafından gerekliliği ortaya konulmak şartıyla ihale usulüne de gidiliyor. Burada da söylediğim gibi, çok fazla sıkıntılı olacak bir durum görmüyoruz?

Yine, değerli arkadaşlar, “Çevresel risk açısından da dikkat çekici bir husus var.” deniliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) - Burada 632 maden sahası altın arama ruhsatı başvurusu yapılmış, 2'sine izin verilmiş. Evet, olay böyle, doğru bir ifade. 350 tane başvurunun sadece 1 tanesi altın işletme ruhsatına dönüşebiliyor yani 357'de 1. Burada da 632 tane arama ruhsatı verilmiş, aranmış, rezerv tespiti vesaire işletmeyle alakalı işlemler yapılmış, sonucunda da bunlardan 2 tanesi işletmeye açılmış. Gerekli yeterlilik görülmemiş ki bunlar verilmemiş.

Diğer bir husus da alanların geniş olduğuyla alakalı. Değerli arkadaşlar, bakın, artık Türkiye'de işletmelerimiz büyüdü, teknolojisi gelişti, bilgi sahibi işletmelerimiz, mühendislerimiz harıl harıl çalışıyor ve daha büyük ölçekli faaliyetlerde bulunabiliyorlar. Madencilik de bu alanlar içerisinde, büyük madencilik faaliyetleri yapılabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Devamla) - Şunu iyi bilin: Çevre kesinlikle bu konuda hiçbir surette en ufak bir suistimale yer vermiyor. Önce insan, sonra çevre, sonra katma değerli üretim anlayışı çıkardığımız yasada da çözümlerle de bulunmakta diyorum.

Hepinize saygı ve hürmetlerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Efendim, bir konuda açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN - Buyurunuz.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Şimdi, grup önerimizin açıklaması üzerinde sayın milletvekilimizi dinledik. Şimdi, araştırma önergemize “evet” oyu vermiş olsaydılar eğer AK PARTİ milletvekilleri, biz bunların hepsini tek tek komisyonlarda izah edecek ve açıklayacaktık. Şimdi “Çevre kirletilmiyor.” diyor. Ben sizi gelin Milas'a götürüyüm, Milas'ta hep beraber kömür rezervlerinin nasıl işlendiğini ve de Milas'tan ta Ören'e kadar o cürüfların nasıl çevreyi kirlettiğini ve göz estetiğimizi nasıl bozduğunu, hepsini göstereyim size. Ben bunları gördüğüm zaman inanın çok üzuldüm. Önce şirketler buraya geldiler ve şirketler bu Maden Yasası geçmeden önce gerek İklim Yasası'yla gerek Maden Yasası'yla gerekse de başka yasalarla ilgili ben onlara inanmıştım. Buraları gösterdiler, “Şu kadar orman yaptık, bu kadar zeytin ağaçları diktik.” Sonra arkadaşlar dediler ki: “Gel gör burayı, bu Ören'i bir gör.” Milas'tan Ören'e kadar seyahat ettim, inanın utandım ve vicdanım elvermedi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - ...dedim ki bu insanları hiç dinlememek lazım bile. O nedenle, gelip “evet” oyu verseydiniz de beraberce doğruları kamuoyuna, halkımıza anlatmış olsaydık. Çevreyi kirletiyorsunuz, en sonunda iliç'i de kirlettiniz. Bunun da hesabını veremeyeceksiniz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.21

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.47

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN**KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), İshak ŞAN (Adıyaman)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 70'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekili tarafından, Maden Kanunu ile 7554 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve ilgili mevzuat değişiklikleri sonrasında maden ruhsatlandırma süreçlerinin olağan dışı bir hızla artırılması, bu süreçlerin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerinin incelenmesi, yerel toplulukların sosyoekonomik koşullarının değerlendirilmesi, madencilik faaliyetlerinin ulusal kalkınma hedefleriyle uyumunun tespit edilmesi, kamu arazilerinin şeffaflıktan uzak yöntemlerle şirketlere devrinin yarattığı adaletsizliklerin ve çevresel yıkımların analiz edilmesi amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

11/3/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/3/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekili tarafından, Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7554 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat değişiklikleri sonrasında maden ruhsatlandırma süreçlerinin olağan dışı bir hızla artırılması, bu süreçlerin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerinin incelenmesi, yerel toplulukların sosyoekonomik koşullarının değerlendirilmesi, madencilik faaliyetlerinin ulusal kalkınma hedefleriyle uyumunun tespit edilmesi, kamu arazilerinin şeffaflıktan uzak yöntemlerle şirketlere devrinin yarattığı adaletsizliklerin ve çevresel yıkımların analiz edilmesi amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 11/3/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - İYİ Parti Grubu adına vermiş olduğumuz öneri kapsamında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, geçen yıl yürürlüğe giren 7554 sayılı Kanun sonrasında maden ruhsatlandırma faaliyetlerinde büyük artış yaşanmaktadır. Bu artış ilk bakışta olumlu görülebilir, lakin bu artış olumlu bir artış değildir çünkü çevresel denetim mekanizmalarının azaltılmasının ve önemsizleştirilmesinin bir sonucudur bu yani doğal çevrenin korunması açısından son derece tehlikeli bir artışla karşı karşıyayız. Şeffaflıktan uzak, doğal çevreyi ve ekosistemi hiçe sayan zihniyetin yansımadır âdeta bu artış. Bu hususta şu rakama dikkat etmenizi isterim: Son yirmi üç yılda maden ruhsatı sayısı 325 kat artmıştır. Buna rağmen madencilik sektörünün gayrisafi millî hasılaya oranı hâlâ yüzde 1 civarındadır yani yirmi üç yılda oransal olarak bir değişiklik olmamıştır gelirden. İYİ Parti olarak biz madencilığe karşı değiliz ve doğru planlanmış, doğa ve çevreyle uyumlu, sürdürülebilir bir madencilik politikasının ülkemizin kalkınması için önemli olduğunu düşünüyoruz. Ancak madencilik politikalarının çerçevesinin somut şekilde çizilmiş bir kamu yararı ve çevreyi koruma anlayışıyla yürütülmesi gerektiğini savunuyoruz. İktidarın son dönemde yürüttüğü ruhsatlandırma süreçleri doğal çevrenin korunmasını ve kamu kaynaklarının etkin kullanılmasını zorlaştırmaktadır. Devletin görevi, doğal kaynaklarımızı ve doğal çevreyi milletimiz adına korumak ve etkin şekilde kullanılmasını sağlamaktır, kamuoyunda algılandığı şekliyle doğal zenginliklerimizi kayırmacılığa dayalı ilişkilerle belirli şirketlere aktarmak hiç değildir.

Muhterem milletvekilleri, resmî veriler incelendiğinde, belirttiğimiz gibi, ruhsatlandırma faaliyetlerinde ciddi artışlar yaşanmıştır. Zira Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan ilanlarda kısa süre içinde yüzlerce maden sahası, on binlerce hektarlık alan madencilik faaliyetleri için ihaleye çıkarılmıştır. Bu sahaların önemli bir bölümü orman alanlarıdır, tarım arazileri ve zeytinlikler de ruhsat sahaları içindedir. Bu durum, etkisi yüzlerce yıl sürecek çevresel yıkımlara yol açacaktır. İklim değişikliğini de dikkate aldığımızda, madencilik için çevrenin tahrip edilmesi ekonomik ve sosyal olarak çok büyük olumsuzluklar yaratacaktır.

Muhterem milletvekilleri, Muğla bu gelişmelerden en fazla etkilenen illerimizin başında gelmektedir. Son dönemlerde Muğla'da çok geniş alanlar maden sahası olarak ihaleye çıkarılmıştır. Milyonlarca metrekaresel alan madencilik faaliyetlerine açılmış ve açılmaya devam etmektedir. Bilindiği gibi, Muğla'nın yüz ölçümünün yüzde 68'i ormanlarla kaplıdır. İktidar ise Muğla yüz ölçümünün yaklaşık yüzde 60'ını maden ruhsatlı hâle getirmiştir. Bu politikalarla Muğla'nın ne kadar orman kaybına uğrayacağını varın siz düşünün. Unutulmamalıdır ki ülkemizin cennet köşelerinden biri olan Muğla, doğal güzellikleriyle öne çıkmaktadır. Muğla'nın doğal güzellikleri de Muğla ekonomisine katkı sağlamaktadır. Şimdi, bu doğal güzellikleri yok ediyorsunuz, dolayısıyla bölgede yürütülen madencilik faaliyetleri sonucunda son yıllarda Muğla'nın orman varlığı giderek zarar görmekte ve azalmaktadır; su havzaları risk altına girmekte, zeytinlik alanlar madencilik için yok edilmektedir. Tüm bu politikalar, Muğla'daki doğal güzellikleri ve bölgedeki vatandaşlarımızın geçim kaynaklarını tehdit etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

METİN ERGUN (Devamla) - İYİ Parti olarak biz, kalkınmanın sürdürülebilir esaslara dayanmasını yani doğal çevrenin korunarak kalkınma sağlanabileceğini savunuyoruz ve bu yanlış politikalardan vazgeçilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken önergemize desteklerinizi bekliyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Şerafettin Kılıç. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye jeolojik açıdan dünyanın en zengin ülkelerinden biridir; altından bora, kromdan bakıra kadar çok değerli maden rezervlerine sahibiz. Ancak ne yazık ki bugün madenler bir kalkınma aracı değil bir sömürü aracı hâline gelmiştir. Madencilik elbette yapılmalıdır, hiç kimse “Madenler çıkarılmasın.” demiyor ancak mesele kimin çıkardığı, nasıl çıkardığı ve kazancın kime gittiği meselesidir. Son yılda yapılan düzenlemelere baktığımızda, maden ruhsatlarının olağanüstü bir hızla dağıtıldığını görüyoruz. Vatandaşlar evlerinde aylarca bir evrak beklerken şirketlere evraklar jet hızıyla gidiyor, vatandaş bürokrasiyle boğuşurken maden şirketlerine açılmayan kapı yok. “Yatırımın önünü açmak” adı altında yapılan değişiklikler çoğu zaman kamu denetimini zayıflatan, yerel halkın söz hakkını ortadan kaldıran ve doğal varlıklarımızı şirketlerin insafına bırakan bir anlayışı ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, Kaz Dağları’nda yaşananları hepimiz hatırlıyoruz. Yüz binlerce ağacın kesildiği o süreçte kamuoyunda büyük bir tepki oluştu çünkü insanlar şunu gördü: Türkiye’nin altını çıkarılıyor ama kazanan Türkiye olmuyor. Benzer şekilde, Erzincan İliç’teki altın madeni faciası hepimizin hafızasında. Toprak kaymasıyla tonlarca siyanürlü atığın doğaya karıştığı bir olay yaşandı. Bu olay sadece bir iş kazası değil, aynı zamanda madencilik politikalarının nasıl yönetildiğine dair büyük bir uyarıydı. Soma’da yaşanan maden faciası ise bu ülkede madencilikğin nasıl bir bedel ödenerek yapıldığını hepimize acı bir şekilde gösterdi.

Maden sadece ekonomik bir mesele değildir, aynı zamanda insan hayatı, çevre ve kamu yararı meselesidir. Bugün Türkiye’nin birçok bölgesinde maden ruhsatlarının önemli bir kısmının yabancı ortaklı şirketlere verildiğini görüyoruz. Kanada merkezli şirketler, uluslararası madencilik konsorsiyumları ve çeşitli küresel firmalar Türkiye’nin yer altı zenginliklerine büyük bir iştahla yönelmiş durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin maden politikası kısa vadeli kazançlara değil uzun vadeli millî çıkarılara dayanmalıdır. Doğayı koruyan, insan hayatını merkeze alan, katma değeri ülke içinde bırakan ve kamu yararını esas alan bir anlayışa ihtiyaç vardır. Yer altı zenginliklerimiz, birkaç şirketin hızlı kazanç elde edeceği bir alan değil milletimizin ortak mirasıdır, bu mirası korumak da hepimizin sorumluluğudur. Bu doğrultuda verilen grup önerisini önemli buluyor ve destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın George Aslan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi hakkında söz aldım. Genel Kurulu ve halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda Türkiye’de maden ruhsatlandırma hızındaki kontrolsüz artış halkın yaşam hakkını ve doğayı tehdit eden bir boyuta ulaşmıştır. Maden ruhsatlarının kısa sürede ve âdeta sorgusuz sualsiz verilmesi doğal yaşam alanlarının geri dönüşü olmayan şekilde tahrip edilmesine

yol açmaktır. Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü verilerine göre işletme ve arama için Türkiye’de bugün yaklaşık 10 bin maden ruhsatı bulunmaktadır. AKP iktidarları döneminde verilen ruhsat sayısı önceki dönemlere göre katbekat artmıştır. Bu kontrolsüz artış ormanları, su kaynaklarını ve tarım alanlarını rant alanına dönüştürmüş durumda. 2025’te Meclisten geçen maden tasarısıyla ruhsat süreçleri hızlandırılmış, çevresel etki değerlendirmeleri kısaltılmış ve hatta bazı durumlarda yaşam alanları, tarlalar, ormanlık alanlar tek adımla madencilik faaliyetlerine açılmıştır. Bu tablo tesadüfi değil, iktidar tarafından Meclisten geçirilen ve hazırlanan yasal düzenlemeler madencilik şirketlerine kâr alanı sağlayan, çevresel denetimleri önemsemeyen, halkın sesini kısıyan uygulamaların sonucudur.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de maden ruhsatlandırma süreçlerindeki kontrolsüz artış sadece çevresel değil toplumsal ve ekonomik açıdan da ciddi sorunlara neden olmaktadır. İktidarın madencilik alanındaki bu hızlı ve denimsiz adımları uzun vadeli planlama ve sürdürülebilirlik açısından da olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Diğer yandan, denetim mekanizmalarının zayıflatılması maden sahalarında güvenlik ve işçi sağlığı risklerini yükseltiyor, kimi zaman işçilerin hayatına mal oluyor. Kâr odaklı hızlı ruhsatlandırma politikası gelecekte doğacak maliyetleri ve toplumsal kayıpları düşünmeden hareket etmenin bir yansımasıdır. Bu yaklaşım, kısa vadeli siyasi ve ekonomik kazanç uğruna halkın yaşam alanlarının ve doğanın feda edilmesi anlamına geliyor. İktidarın madencilik politikalarını yeniden değerlendirmesi gerekiyor. Denimsiz büyüme yerine planlı ve toplumun yararını gözetken bir madencilik politikası hayata geçirilmezse hem çevresel hem de sosyal felaketlerin önüne geçmek çok daha zor olacaktır diyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Süreyya Öneş Derici.

CHP GRUBU ADINA SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. İYİ Parti Grubunun maden ruhsatlandırma hızındaki kontrolsüz artışın araştırılması önerisi üzerine söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bir ülkenin madencilik politikası yalnızca yer altındaki kaynaklarla ilgili değildir, aynı zamanda o ülkenin çevre politikasını, kalkınma anlayışını ve kamu yararını nasıl tanımladığını da gösterir. Anayasa Mahkemesinin Maden Kanunu’na ilişkin verdiği son karar üzerinden yine bu meseleyle karşı karşıyayız.

Son olarak Cumhuriyet Halk Partisi grubunun başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi Aile ve Gençlik Fonu Kanunu ile Maden Kanunu’nun bazı hükümlerini iptal etmiştir ancak başvurumuzda yer alan ve Türkiye’de madencilik faaliyetlerinin denetimi açısından son derece kritik olan bazı düzenlemeler iptal edilmemiştir. Özellikle madencilik faaliyetlerinde rezervlerin bilimsel ve uluslararası standartlara göre raporlanmasını sağlayan UMREK sistemine ilişkin zorunluluğun ortadan kaldırılması ciddi bir sorundur. Hatırlamak gerekir ki bu düzenlemenin ortaya çıkışı Soma faciasından sonra olmuştu. Hepimiz acıyla hatırlıyoruz ki 13 Mayıs 2014’te Manisa’nın Soma ilçesinde 301 vatandaşımız yaşamını yitirdi. Bu büyük felaketin ardından kurulan Meclis araştırma komisyonunun raporları doğrultusunda, madencilik faaliyetlerinde rezervlerin uluslararası standartlara göre raporlanması amacıyla, UMREK kodu yasal bir zorunluluk hâline getirilmişti. Bu sistem, maden rezervlerinin gerçekçi biçimde belirlenmesini, kamu kaynaklarının şeffaf biçimde yönetilmesini ve madencilik faaliyetlerinin daha güçlü bir denetim çerçevesi içinde yürütülmesini amaçlayan önemli bir düzenlemeydi. Bu kodun aranmaması madencilik faaliyetlerinde önemli bir denetim mekanizmasının zayıflatılması anlamına gelmektedir.

Maden faaliyetlerine ilişkin, sahadaki en somut örneklerden biri memleketim Muğla'dır. Muğla bugün Türkiye'nin en önemli turizm ve tarım merkezlerinden biridir.

Bildiğiniz gibi, Akbelen mücadelesi gibi birçok alanda yıllardır süren uzun bir mücadele içerisindeyiz. Buradan, bu mücadeleyi, toprağını, ağacını, suyunu korumak isteyen, Akbelen mücadelesini yürüten bütün hemşehrilerime saygılarımı ve sevgilerimi gönderiyorum.

Değerli arkadaşlar, memleketimizin menfaati için maden arama faaliyetleri denetlenmelidir.

Saygılarımı sunuyor, Genel Kurulu selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ejder Açıkkapı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, AK PARTİ Grubumuz adına, İYİ PARTİ'nin önergesi üzerine söz almış bulunuyorum.

7554 sayılı Kanun, madencilik faaliyetlerini daha düzenli, denetimli ve sürdürülebilir bir çerçeveye kavuşturmayı amaçlayan önemli bir düzenleme olmuştur. Bu kanunun temel hedefi madencilik sektöründe yaşanan belirsizlikleri ortadan kaldırmak, yatırım ortamını güçlendirmek ve çevreye uyumlu bir madencilik anlayışını kurumsallaştırmaktır. Türkiye gibi yer altı kaynakları bakımından önemli bir potansiyele sahip bir ülkede madencilik faaliyetlerinin güçlü bir hukuki çerçeveye kavuşturulması hem ekonomik kalkınma hem de kaynak güvenliği açısından büyük bir önem taşımaktadır. Kanunla birlikte ruhsat ve izin süreçlerine ilişkin önemli bir değişiklik yapılmıştır ama artık ruhsat verilmeden önce ilgili kamu kurumlarından gerekli izinlerin alınması zorunlu hâle getirilmiştir. Böylece hem hukuki belirlilik sağlanmakta hem de madencilığe uygun olmayan alanlarda ruhsat verilmesinin önüne geçilmektedir. Aynı zamanda izin süreçleri için azami dört aylık süre öngörülerek yıllardır sektörün karşı karşıya kaldığı bürokratik gecikmelerin azaltılması hedeflenmektedir. İzinleri tamamlanarak ruhsatlandırılan sahalarda ise işletme ruhsatına geçiş ve ruhsat süre uzatımı süreçlerinde izinlerin devamı sağlanarak yatırım güvenliği güçlendirilmektedir.

Değerli milletvekilleri, düzenlemenin bir diğer önemli boyutu stratejik ve kritik madenlere ilişkindir. Günümüzde teknoloji üretimi, savunma sanayisi, enerji arz güvenliği ve sanayi politikaları açısından bazı madenlerin stratejik değeri son derece yüksektir. Bu nedenle, kanunla stratejik ve kritik maden tanımları yapılmış, gerektiğinde acele kamulaştırma ve zorunlu maden stoku oluşturma gibi mekanizmalar düzenlenerek ülkemizin kaynak güvenliği güçlendirilmiştir. Ayrıca, çevresel sorumluluk da güçlü şekilde güvence altına alınmıştır. Rehabilitasyon bedellerinin ruhsat bedelinden ayrı olarak tahsil edilmesi ve yalnızca çevrenin yeniden iyileştirilmesi amacıyla kullanılacak olması da madencilik faaliyetlerinin doğaya saygılı bir şekilde yürütülmesini sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Öte yandan, ruhsatlandırma süreci kanunda açık şekilde düzenlenmiş olup sahaların konum, rezerv ve geçmiş bilgileri dikkate alınarak gerekli görülen durumlarda ihale yöntemi uygulanmaya devam etmektedir. Ayrıca, ekonomik bir rezerv tespit edilmesi durumunda... Sınırlı bir ihtimaldir, nitekim metalik madenlerde yaklaşık 350 arama ruhsatından yalnızca 1 tanesi işletme aşamasına geçebilmektedir. Bugün itibarıyla ülkemiz yüz ölçümünün yalnızca binde 1,8'inde fiili madencilik kazı faaliyetleri yürütülmektedir.

Cumhurbaşkanımızın liderliğinde atılan bu adımlar Türkiye'nin enerji ve maden alanındaki bağımsızlığını güçlendirecek diyor, Gazi Meclisimizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kabul...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kabul...

BAŞKAN - Kabul etmeyenler...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kabul sayısı fazla Başkanım.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Kabul edildi, kabul...

BAŞKAN - Ben saydım.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Saydınız mı?

BAŞKAN - Saydım, saydım arkadaşlar otururken.

Kabul edilmemiştir.

BAŞKAN - Sayın Gündoğdu...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Lüleburgaz'ın Eskibedir köyü mevkinde planlanan atık yakma tesisine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, Kırklareli'de, Lüleburgaz'da, sakin şehrimiz Rize'mizde her gün yeni bir yıkım projesiyle karşı karşıyayız. Lüleburgaz Eskibedir köyü mevkinde planlanan atık yakma tesisi tarım topraklarımızı, yer altı sularımızı, halkımızın geçim kaynaklarını ve sağlığını tehdit eden bir yıkım projesidir. Proje 25 binlik ve 100 binlik çevre düzeni planıyla da açıkça çelişmektedir. Bilimi yok sayan hiçbir projeyi asla ve asla kabul etmiyoruz. Hidroloji, jeoloji, biyoteknik, ziraat ve halk sağlığı uzmanlarının görüşleri alınmadan, bölge halkının rızası olmadan atılacak her adımın da karşısındayız. Toprağımızı, suyumuzu ve yaşamı riske atan bu rant odaklı anlayış halkımıza değil rantçılara hizmet demektir.

BAŞKAN - Sayın Gürer...

49.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de yaşanan sulama ve içme suyu sıkıntısına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde ili Ulukışla ilçesi Toros Dağları'nın Bolkarlar bölgesinde karın az yağması neticesinde 2025 yılında sulama ve içme suyu sıkıntısı yaşanmıştır. Dünyaca ünlü Napolyon kirazının yetiştiği bölgede ürünlerin tamamı yurt dışına ihraç edilip ülkemize döviz girdisi sağlanmaktadır. Bölgede bazı köylerde gölet beklentisi vardır. Darboğaz köyünde ise Devlet Su İşleri sulama göletinden bahçelere su sağlanmaktadır. Sulama 1/3 oranında damlama, 2/3 oranında vahşi sulama yapıldığından su sıkıntısı su kullanım yöntemiyle daha da artmaktadır. Yedi yıl kadar önce projesi hazırlanan Darboğaz Köyü Kapalı Sulama Damlama Sistemi Projesi Konya KOP'ta beklemektedir. Darboğaz Sol Vadi kapalı sulama tesisinin bir an önce yapım ödeneğinin ayrılıp 2026 yılı sulama sezonuna yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

Niğde ili Bor ilçesinde de Akkaya Barajı açık sulama sistemi kapalı sisteme alınmalıdır, su kayıpları bu yolla önlenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arpacı...

50.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli'nin Buldan ilçesinde meydana gelen depremlere ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Denizli Buldan ilçemizde meydana gelen 5,1 büyüklüğündeki deprem ve 150'den fazla artçı sarsıntı hepimize bir kez daha deprem gerçeğini hatırlattı. Depremden etkilenen tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum ama şunu da açıkça söylemek zorundayım: Denizli bir deprem bölgesi olmasına rağmen gerekli önlemler hâlâ alınmış değildir. Başta Denizli Devlet Hastanesi olmak üzere birçok kamu binasının deprem güvenliği konusunda ciddi soru işaretleri bulunmaktadır. Deprem anında insanların sığınacağı, tedavi olacağı kurumların kendilerinin risk altında olması kabul edilemez bir sorumsuzluktur. Deprem olduktan sonra "geçmiş olsun" demek kolaydır, asıl sorumluluk deprem olmadan önce önlem almaktır. Denizli'deki riskli yapılar için yenileme çalışmaları vakit kaybetmeden başlatılmalıdır Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve arkadaşları tarafından, Maden Kanunu'yla olağanlaşan ruhsatsız devirlerin araştırılması amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

11/3/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/3/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

11 Mart 2026 tarihinde İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve arkadaşları tarafından, Maden Kanunu'yla olağanlaşan ruhsatsız devirlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (16947 grup numaralı) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, ben de diğer gruptaki arkadaşlar gibi 4 grubun ortak tutum olarak ülkemizin geleceğini çok yakından ilgilendiren bu konuyla ilgili önerge vermesini ve araştırmanın kabul edilmesini arzu ediyorum çünkü biz aynı zamanda yine bu 4 grubun ve olmayan diğer gruptaki arkadaşlarımızın 260 milletvekiliyle Anayasa Mahkemesine başvurduğumuz 7554 sayılı Yasa'nın içerisinde geçen bir maddeyi konuşuyoruz ve o günden bugüne yaşadığımız durum şudur: Gerçekten ne kadar haklı olduğumuzu gösteren ve inanılmaz bir katliam politikasının, sömürgeci madencilik politikasının yaygınlaştığını adım adım yaşıyoruz. Bu önergeyi hazırlarken sayılar öyle artıyor ki arkadaşlar; 4 toplantı yapmış iki ayda komisyon, 200 küsurken

şimdi 409 oldu; her ay toplanıyorlar ve 7'nci toplantılarını bu yıl itibarıyla yapmış durumdalar. 409 tane yapılan bu komisyonun yapısını soruyorum Enerji Bakanlığına, Enerji Bakanlığından bana sadece Cumhurbaşkanlığı kararnamesini gönderiyorlar. "Kimler alıyor bu kararı?" diyorum, "3 komisyon üyesi, 1 de bakan yardımcısı var." diyorlar ve isimlerini bile söyleyemiyorlar, korkuyorlar. Biz de buradan, Meclisten soruyoruz: Bize bu konuyla ilgili Enerji Bakanlığı neden bilgi vermiyor ve kimler bu ülkenin yer altı ve yer üstü varlıklarını şirketlere bu kadar peşkeş çekiyor? Halkımıza seslenmek istiyorum ve Anayasa Mahkemesinin de bir an önce yürütmeyi durdurma kararı alması gerektiğini düşünüyorum. Şu anda Anayasa Mahkemesine hazırladığımız rapor 14 sayfalık ve tek tek bunların nasıl yaşandığı belli. Buradan AKP milletvekilleri diyorlar ki: "Biz burayı yasal düzenlemeler içerisinde yapıyoruz." Bakın, ben size somut bir örnek vereyim bu konuyla ilgili: İzmir'de somut olarak benim de davacı olduğum bir konu yaşandı. 2020 yılında biz mahkemeye verdik TOKİ'ye verilmesinden dolayı. TOKİ'ye 2020 yılında verildi. 2022 yılında, şu anda şehir hastanesinin de olduğu yer mahkeme kararıyla durduruldu. Her şeyi yapıldı; inşaat yapıldı, hastane açıldı. Ondan sonra 2024 yılında da yine Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle orası orman alanı olmaktan çıkarıldı. Şunu demek istiyorum: Mevcut koşullarda siz istediğiniz kararı, istediğiniz şekilde, her türlü hukuksuzluğa rağmen alıyorsunuz ve yapıyorsunuz. Dolayısıyla burada herhangi bir şey aramanıza gerek yok. Ben somut olarak şunu söylemek istiyorum: MAPEG yasının uygulanması sırasında inanılmaz bir katliam yaşanıyor. Tam 12.080 tane ruhsat verilmiş 2022 yılından bu yana ve bunların yüzde 87'si gerçek anlamda -sahibine- direkt adrese teslim yapılmış, sadece yüzde 13'ü ihaleyle yapılmış durumda ve bunların birçoğu söylendiği gibi meralar falan filan hepsi dâhil içerisinde. O kadar kolay yapıyorsunuz ki bir kararla meradan hemen çıkarıyorsunuz, taşınmazlara verebiliyorsunuz. Yine, bir kararla ormandan çıkarıyorsunuz, yine aynı şekilde bu tür işleri yaptırabiliyorsunuz. Dolayısıyla yaşadığımız pratik şudur: Kuralsızlığın, hukuksuzluğun egemen olduğu bir siyasal rejim altında ülkemizin topraklarını, havasını, suyunu peşkeş çeken bir zihniyetle karşı karşıyayız. Bu sadece bu alanda değil; inanın, ekolojik olarak -biraz önce konuşan vekilimizin tam aksine- bu ülkede gerçek anlamda tarımı, gerçek anlamda topraklarımızı, havamızı, suyumuzu, geleceğimizi düşünen bir anlayışla karşı karşıya değiliz.

Yine, vekillerimizden birisi söylediler; bu kadar yatırım yapılmasına, bu kadar ihale yapılmasına, bu kadar ruhsat verilmesine rağmen hâlâ gayrisafi millî hasıla içerisinde madenlerden gelirin yüzde 1 olması soru işaretidir. Kime gidiyor bunlar, kimin cebine gidiyor, kimin kasasına gidiyor? Bu ülkenin gayrisafi millî hasılasına gitmeyen ve gerçek anlamda peşkeş çekilen bu maddelerle nereye gidiyor, sormak lazım. Dolayısıyla biz şunu görüyoruz: Bu ülkedeki mevcut gerçekten yapısal sorun çözülmediği sürece AKP zihniyetiyle bu ülkeye zarar vermekten başka hiçbir şey yapılamıyor.

Bakın, son olarak şunu söylemek istiyorum size: Bugün, iki gündür tartışma konusu olan bir durum var; belki çok fazla bilmiyorsunuz ama Çevre Bakanlığımız bu ülkenin COP31'le ilgili hazırlıklarını yapıyor, Ankara'da toplantı yaptı, Antalya'da toplantı yaptı, yarın da İstanbul'da toplantı yapacak ve sözleri şöyle; "Biz tek ses olmayan, çoğulcu olan, diyalog yapan, uzlaşma içerisinde olan, ülkemizin geleceğini aynı zamanda fosil yakıtlardan uzaklaştırarak, sera gazını azaltarak bir çalışma yapacağız." diyor ve "Sözde değil gerçek anlamda uygulamayı gerçekleştireceğiz." diyor. Gerçekten birazcık utanmak lazım ya. Bu ülkede, bu Mecliste bu meseleyle ilgili en ufak bir bilgi yok. Ben Çevre Komisyonundayım, Komisyona en ufak bir bilgi yok. İstedikleri şekilde kendi yandaşlarıyla toplantı yapıyor, bunun adı uzlaşma oluyor. Muhalefetin hiçbir vekilinin bilgisi var mı? Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - COP31'i Antalya'da 197 tane ülkenin başkanı gelecek diye PR yapıyorlar ama bu ülkedeki mevcut oradaki gelenlere sadece turizm açısından çok önemli olacağını söylüyorlar. Aslında niyetleri şu: Burada bir iklime karşı önlem almak, bunu uygulamaktan daha çok bir PR yapmak, kendine bir yatırım yapmak, orada 197 tane ülkeden gelen insanları ağırlayarak, turizme katkısı olmak gibi ticari bir faaliyet yapmaya çalışıyorlar. Buradan Çevre Bakanına sesleniyorum... Benimle görüşmek istedi, randevu istedim, üç aydır vermedi. Böyle bir uzlaş, böyle bir kültür, böyle bir ortaklaşma söz konusu değil. Kamuoyuna doğruyu söyleyin, gerçekleri söyleyin; "Kimseyi takmıyoruz, kafamıza göre yapıyoruz." deyin, biz de anlayalım. Öyle "Tek ses yok, çoğulculuk var, diyalog var." ama gerçekte bunlar asla yok. Dolayısıyla şunu söylemek istiyorum: Bu ülkenin her şeyi gidiyor, bu gidenin karşısında direnmekten başka çaresi kalmayan Anayasa'nın 56'ncı maddesine bakarak halkımız direnecek, başka çaresi yok. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Bandırma Genç İş İnsanları Derneği üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Bandırma Genç İş İnsanları Derneği aramızda, Genel Kurulu izliyorlar. Kendilerine hoş geldiniz diyor, teşekkür ediyoruz. (Alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve arkadaşları tarafından, Maden Kanunu'yla olağanlaşan ruhsatsız devirlerin araştırılması amacıyla 11/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bütün partilerin ortak önergesi madenlerle ilgili, belki de öyle bir tevafuk oldu ki AK PARTİ'li arkadaşlar acaba "Bu defa herkes söylediğine göre şu ramazan günü bu hakikate kulak verelim." deyip bir dinleme lütfunda bulunurlar mı diye. Bugün, Maden Yasası'nın 15 defa değiştiğini biliyoruz. Yasanın değişmesi ne İliç'teki ne Soma'daki herhangi bir ölümü, faciaları önlemek için değil ne yazık ki, işçi ölümlerine tedbir için değil ne yazık ki, kamu yararını artırmak, daha fazla para kazanmak için değil ne yazık ki; esas sebep hepsinde de ruhsatı hızlandırmak, kolaylaştırmak için. Parkların, zeytin ağaçlarının, meraların hepsinin de maden sahasına dönüştürüldüğü bir dönemi yaşıyoruz. Elbette biz de isteriz satılsın, para kazanılsın ama arzumuz şudur: Satalım ama kârlı fiyata satalım, verelim ama denetleyelim, ÇED raporunu hızlandıralım ama ortadan kaldırmayalım, yine ihale yapılsın ama süreç şeffaf işlesin. Rakamlar ne kadar doğru bilmiyorum, henüz itiraz gelmedi, 632 tane maden ruhsatı verilmiş, bunlardan yalnızca 2 tanesi ihaleyle verilmiş, 630'u direkt verilmiş. Ben bütün konuşmacı arkadaşlardan bu rakama itirazlarını bekliyorum: "Hayır, böyle bir şey değil." Öyle bir noktaya geldik ki bugün şeffaf süreç işletmek arızı bir durum oldu, direkt adrese teslim iş yapmak ise âdeta legal bir hâle geldi.

Ne yazık ki bu Meclisin çıkardığı bütün kanunlar; Maden Yasası, İklim Yasası, Enerji Yasası, Park Yasası, Orman Yasası; ya, bunlardan başka bir şey yok mu Allah aşkına?

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Necmettinciğim, “Bu Meclis” değil, niye “Bu Meclis” diyorsun; iktidar partisi.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bunlardan başka bu Meclisin gündeminde başka işler yok mu Allah aşkına? Sadece bu Meclis âdeta maden lobilerinin etkisi, kuşatması altında, onların taleplerini yerine getirircesine iş yapıyor ve bir taraftan da başka bir tezatla karşı karşıyayız. Her ne hikmetse her seçim döneminde ya doğal gaz çıkıyor ya maden çıkıyor ya petrol fişkiriyor; seçim bitince hepsi unutuluyor, en yüksek enerji maliyetlerini bu ülke insanı ödüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Onun için de talebimiz şudur: İnsafla, vicdanla hareket edelim, bir komisyon kurulsun, densin ki: “Ey muhalefet, bu iddialarınız, hepsi havada kalan iddialardır. Bunların hiçbirinin aslı astarı, gerçeği yoktur.” İnanın, böyle bir şey çıksa herkesten çok biz memnun oluruz çünkü bu milletin menfaatlerine daha fazla sahip çıkmış olur. Verilen ruhsatlar da öyle üç beş metrekarelik değil, rakamlar ortada. Birçok ilimizin toprağından daha fazla alan birkaç şirkete peşkeş ne yazık ki çekilmiş ve bununla ilgili de hiçbir şekilde insanları ikna edici bir cevap ne yazık ki ortada yok.

Son olarak da deprem bölgesinin depremle anası ağlamıştı, yıkılmıştı. Bugün de ÇED raporlarının ortadan kaldırılmasıyla büyük bir felaket yaşanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu felaketin etkisi de gelecek işte görülecek. Onun için, bu, herhangi bir siyasi partinin talebi değildir; bu, milletin menfaatlerini koruma talebidir. Buna hep birlikte “evet” diyelim, ne yaşadığımızı görelim. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, millî varlığımız madenlerimiz devriktidarınızda -tabiri caizse- kapanın elinde kalan bir rant unsuru hâline geldi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ve onun bünyesinde oluşan Taşınmaz Komisyonu aracılığıyla yürütülen ruhsatlandırma süreçleri bugün her türlü şaibeye açık bir hâle gelmiştir çünkü veriler şeffaf değildir, süreçler denetime kapalıdır, millet adına denetim yapması gereken Meclisin dahi bilgisi yoktur.

Şu rakamlara bakar mısınız Allah aşkına! 2022 yılı başından bugüne Türkiye genelinde 12.080 maden ruhsatı satılmış, bunun yalnızca yüzde 13’ü yani 1.537 adedi Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) tarafından yapılan açık ihaleyle satılmış, 10.543 adet maden ruhsatı ise yani toplamın yüzde 87’si Taşınmaz Komisyonu kararlarıyla, ihalesiz şekilde özel şirketlere “al senin olsun” diyerek ikram edilmiş; ticari rekabet yok, kamuya bilgi verme yok; şeffaf olmayan, keyfi satış var resmen. Hâlbuki 7554 sayılı Kanun sözde maden ruhsatlandırma süreçlerini hızlandırmak, yatırımların önünü açmak amacıyla çıkarılmıştı ama fiiliyatta kamu denetimini devre dışı bırakan bir mekanizma kurulmuş oldu. Örneğin, Eskişehir Sivrihisar’da bulunan ve stratejik değeri olan hassas madenlerimizin akıbetini hâlen kimse bilmiyor, buna Meclis de dâhil. Efendim, millî servetin akıbetini milletin bilmesi gerekir.

Muhterem milletvekilleri, şu kürsüde dile getirmekten dilimizde tüy bitti. Seçim bölgem Bursa’yla alakalı, bizim bir can damarımız Nilüfer Çayı var. Artık ona bir çay, dere demek mümkün değil, resmen

bir atık kanalına dönüşmüş. Sanayi tesisleri kimyasal atıklarını bırakıyor, arıtma tesisleri çalışmıyor ya da yeterli değil. Çayın rengi simsiyah; bırakımız balığı, suladığı tarlada büyüyen, yenilen gıdalar bile insanı zehirler. Ne yazık ki yıllardır aynı manzarayı görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Denetim istiyoruz; denetim yok, yaptırım yok, tabiri caizse sorumluluk alan da yok. Defalarca soru önergesi verdik, bu kürsüden dile getirdik, aynı tas aynı hamam. Bursalılar hâlen soruyor: Bu zehirlenmeye sebep olan, bu kirlilik abidesi ruhsatsız fabrikaların Nilüfer Çayı'nı kirlletmesine hâlen kim göz yumuyor? Tüm sorumlular tabiri caizse üç maymunu oynuyor, Bursa halkı da zehirli Nilüfer Çayı'nı seyretmeye devam ediyor. Bir kez daha buradan çağrıda bulunuyorum: Çevre, Şehircilik Bakanlığı, Bursa Valiliği ve yerel yönetimler; Nilüfer Çayı öldü, Allah aşkına müdahale edin.

Saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Semra Dinçer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEMRA DİNÇER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarı uluslararası şirketlerin, rant baronlarının ve çıkar çevrelerinin yüzünü güldürmeye devam ediyor. Millet geçim derindeyken, emekli ay sonunu getiremezken, çiftçi borç altında ezilirken siyasi iktidar yine milletin malına, memleketin toprağına, ormanına, zeytinliğine ve sonunda da millî parklarına gözünü dikti. Peki, neden göz dikti? Çünkü hazinede metelik kalmadı, plansızlık ülkenin tüm zenginliklerinin sağa sola savrulmasına yol açtı. AKP iktidarı kasa boşalınca çareyi milletin ortak varlıklarını satışı çıkarmakta buldu. Bütçeyi yönetemeyenler memleketi baştan aşağı satışı listesine koydular. Önümüzdeki araştırma önergesi de tam olarak bu düzeni işaret etmektedir çünkü maden ruhsatları artık kamu yararı için değil şirketlerin ve sermaye çevrelerinin çıkarları için dağıtılmaktadır. Zeytinlikleri madencilığe açan, kamuoyunda "süper izin" diye bilinen kanunun bir sonucu olarak doğamız, suyumuz, ormanlarımız ve yaşam alanlarımız kamu ortak varlığı olmaktan çıkarılıp sermayeye devredilmektedir. Öte yandan, kâğıt fabrikaları, şeker fabrikaları, telekomünikasyon şirketleri, otoyollar, köprüler, zeytinlikler derken sıra millî parklara gelmiştir.

Tam yetmiş iki yıldır kanunla korunan millî parklar, bugün Genel Kurulda görüşülen kanun teklifleriyle özel şirketlere, yapılaşmaya, betona ve ranta açılmaktadır. Daha iki yıl önce İliç'te 9 maden emekçimize mezar olan felaketin acısı hâlen tazeyken facia mahallinin 5 kilometre ötesinin yeni bir maden sahasına ihale edilmesi; henüz sorumlular hesap vermemişken, toprak zehirden arındırılmamışken bölgeye yeniden kazma vurmak yeni felaketlere davetiye çıkarmaktır.

Doğa harikası Karadeniz'de, Ordu'da, Rize'de, Artvin'de onlarca köy doğrudan ruhsat sahası içerisinde kalmıştır. Bu tablo su havzalarımızın, meralarımızın, ormanlarımızın ve en stratejik yerleşim alanlarımızın adrese teslim ruhsatlarla nasıl kuşatma altına alındığını açıkça göstermiştir.

Sevgili arkadaşlar, AKP için ormanlar ihale demektir, kıyıları imar demektir, tarım arazileri arsa demektir, zeytinlikler ise maden sahası demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEMRA DİNÇER (Devamla) - Biz buradan açıkça söylüyoruz: Bu ülkenin dağı da taşı da ormanı da zeytinliği de millî parkı da milletindir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu memleket rantçıların değil halkındır. Bu toprakları şirketlere değil biz çocuklarımıza bırakacağız. Doğayı, yaşamı ve milletin hakkını hedef alan bu talan düzenini her yerde ifşa etmeye devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Adem Çalkın. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM ÇALKIN (Kars) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grup Önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve necip milletimizi saygıyla selamlıyorum.

7554 sayılı Kanun enerji ve maden yatırımlarına büyük kolaylık, doğaya güçlü koruma getirmiştir. Yeni maden reformuyla hukuki öngörülebilirlik ile yatırım güvenceleri sayesinde koruma tedbirleri güçlendirilmiş ve yatırımcının önü açılmıştır. Yatırımcı senelerce emek veriyor, milyonlarca lira harcıyor, sonra bir bakıyor ki “Burada kazı yapılamaz.” deniyor. Bu ve buna benzer uygulamaları ortadan kaldırdık. Ülkemizde artık maden ruhsatı verilmeden önce tüm gerekli izinler devlet tarafından alınıyor. Yani yatırımcı işe başlamadan önce neyle karşılaşacağını iyi biliyor. Yatırımcı beş yıl izin ve ÇED sürecinin tamamlanmasını beklemeden hızlı bir şekilde hukuki güvenceyi aynı anda yanında bulmaktadır. Yasayla, madencilik artık uluslararası standartlara taşınmıştır. Bu sektör 2023 yılında 6 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi, 141 bin kişiye iş imkânı sağladı.

Değerli milletvekilleri, dünyada enerji krizi varken Türkiye olarak elimizdeki cevheri toprağın altında bırakamayız. “Madencilik çevreye zarar veriyor.” algısı artık tarihe karışmaya başladı çünkü yeni düzenlemeyle birlikte madencilığe başlanınca rehabilitasyon yükümlülüğü eş zamanlı başlatılıyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Helal olsun Adem Bey ya(!)

ADEM ÇALKIN (Devamla) - “Önce kaz, sonra düzelt.” devri bitmiştir, artık çevre dostu madencilik sadece bir söylem değil eyleme geçmiştir. Yeni Maden Kanunu’yla birlikte Türkiye’nin stratejik ve kritik madenleri ilk kez yasal güvenceye kavuşturulmuştur.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kimse inanmadı.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Ülkemizde savunma sanayi, yerli otomobil, batarya teknolojileri -tabii, bunlar sizi ilgilendirmiyor- ve yenilenebilir enerji için kullanılan bu madenler özel statüyle korunuyor. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Türkiye sadece maden çıkaran değil madenini stratejik değerine göre yöneten bir ülke hâline gelmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından “Bravo(!)” sesleri, gürültüler) AK PARTİ olarak, “Yerli kaynak, güçlü Türkiye.” diyoruz. Ülkemiz, bugün, madenini çıkarırken doğayı koruyan, yatırımcısına güven veren, enerjide dışa bağımlılığı azaltan, insan ve çevre odaklı ve geleceğini stratejik kaynaklarıyla güvence altına alan bir ülkedir. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde atılan ve bu adımlar Türkiye Yüzyılı’nın enerji ve maden devrimini başlatmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından “Bravo(!)” sesleri, gürültüler)

Bizler bunlarla uğraşırken karalama kampanyaları da hız kesmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ya, överken bari biraz destekli...

BAŞKAN - Tamamlayın.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - DEM PARTİ Grubu tarafından verilen bu teklif baştan sona hatalı bilgilerle doludur.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Akbelen'e bir gelsene, Akbelen'e.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - 7554 sayılı Kanun'dan sonra ruhsatlandırma süreçleri hızlanmamış yavaşlamıştır, niyetinde ciddi olmayanın madencilik yatırımına yaklaşmaması sağlanmıştır. Taşınmaz Komisyonu ise sahanın Maden Kanunu kapsamında işlemlerine müdahale etmemektedir. Taşınmaz Komisyonuna giden bir başvurunun ihale veya müracaat süreçleri zaten çoktan tamamlanmıştır. Taşınmaz Komisyonunun işleyişi mevcut mevzuat çerçevesinde şeffaf ve denetlenebilir niteliktedir. Taşınmaz Komisyonunun maden sahalarını şu yöntemle şu kişiye verilmesine dair bir tek dava dahi açılmamıştır. Taşınmaz Komisyonu faaliyetleri (2018/8) sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi çerçevesinde yürütülmektedir ve bu genelge şu anda yürürlüktedir. Bu nedenle, zaten şeffaf ve yargı denetimine açık olan bu sürece dair Meclis araştırmasını da gerektirecek bir lüzum yoktur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Kara, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, deprem bölgesindeki vatandaşların beklentilerine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Deprem sonrasında hibe olarak KOSGEB kredileri verilmişti ancak bunlar şimdi krediye dönüştü. Mükelleflerin hasar durumuna göre aldıkları bu destekler 3 taksitte isteniyor fakat beklentimiz bunun ertelenmesi veya daha uzun vadelerle ödeme planı hazırlanmasıdır. Rezerv alanlarda kalan dubleks yapılarla ilgili, aile apartmanlarıyla alakalı hak sahiplikleri noktasında kafa karışıklıkları vardır; idareden beklentimiz biraz daha açıklığa kavuşturulması. Deprem öncesindeki sosyal konutların fiyatlamasına ilişkin yine iyileştirmeler vatandaşlarımız tarafından beklenmektedir ve şu uyarıyı yapmak istiyorum: Özellikle TOKİ konutlarındaki işçilik, yapı malzemeleri, Aksa Gaz'ın yaptığı işlemlerle ilgili denetimler bir can kaybı olmadan mutlaka denetlenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Temelli, buyurun.

52.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatip kürsüde dedi ki: "DEM PARTİ'nin önergesi hatalarla dolu." Önergemizde hiçbir hata yok, zaten paradigması en önemli ayaklarından biri olan ekolojiye dayalı bir parti. Dolayısıyla önergeyi bir daha okumasını tavsiye ediyoruz fakat kendi konuşmasında şöyle bir hata var: Dolayısıyla, âdeta maden dehlizlerinde kalmış bir konuşmayı kendi konuşması çünkü Endüstri 2.0'in konuşmasını yaptı, oysa dünya Endüstri 5.0'a gelmiş durumda.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

4.- *CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu ve arkadaşları tarafından, madencilik ruhsatlarının ihale süreçlerinin ve MAPEG ile Taşınmaz Komisyonunun uygulamalarının araştırılması amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/3/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu ve arkadaşları tarafından, madencilik ruhsatlarının ihale süreçlerini ve MAPEG ile Taşınmaz Komisyonunun uygulamalarının araştırılması amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan 1689 sıra no.lu Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 11/3/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Gizem Özcan konuşacak.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Madencilik politikalarına ilişkin araştırma komisyonu önergemiz için Cumhuriyet Halk Partisi adına söz aldım.

Konumuz sadece madenler değil bu ülkenin toprağının, suyunun, ormanının ve geleceğinin nasıl yönetileceği. Anayasa 168 çok açık, “Doğal kaynaklar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır ve kamu yararı doğrultusunda işletilmelidir.” diyor. Madenler holdinglerin, siyasi iktidarın değil, ortak mirasımızdır. Anayasa diyor ki: “Bu ortak mirası yönetirken dört temel ilkeye sarılacaksınız: Şeffaf ve hesap verebilir olacaksınız, nesiller arası adaleti ve doğayı koruyacaksınız.” Ama son yirmi yılda madencilik alanındaki politikalar bu dört ilkeye de aykırıdır.

Değerli milletvekilleri, madencilik mevzuatı son yıllarda hızlandırılmış bir ruhsat rejimine dönüştürülmüştür. 2015'teki düzenlemelerle bazı maden ruhsatlarının ihalesiz devredilmesinin önü açılmıştır. 2025'te “süper izin” olarak anılan bir mekanizma ortaya çıkmıştır. Peki, bu mekanizma ne yapıyor? Çevre, orman, mülkiyet, su izinleri gibi çok sayıda kamusal denetim sürecini tek bir idari hattın içine sıkıştırılmaktadır. Sonuç nedir? Denetim azalmakta, hız artmaktadır ama söz konusu doğa olunca hız her zaman ilerleme anlamına gelmez; bazen bu hız, yıkımın hızıdır.

Başka bir sorun daha var. Madencilik için en kritik kurumlardan biri MAPEG, uzun yıllardır ruhsat verilerini kamuya açık biçimde paylaşmaktaydı. Ancak 2025 yılı itibarıyla bu veriler yayından kaldırılmıştır, ruhsatların kapsamına ve niteliğine ilişkin bilgilere erişim sınırlanmıştır. Şimdi soralım: Eğer bu işlemler kamu yararı için yapılıyorsa neden bu bilgileri göremiyoruz? Eğer sistem sağlıklıysa neden denetim mekanizmaları işletilmiyor? Rakamlar bize çok çarpıcı bir tabloyu da gösteriyor, cumhuriyetin ilk seksen yılında verilen maden ruhsatı sayısı yaklaşık 1.186, son yirmi yılda verilen ruhsat sayısı ise 386 bine ulaşmış; yanlış duymadınız, 386 bin. Bu artış tarihsel bir kırılmadır; bu kadar büyük bir ruhsat artışı mekânsal planlamayı, su havzalarını, tarım alanlarını, orman ekosistemlerini nasıl etkilemekte; bu soruların ise yanıtı yok. İşte, tam bu nedenle Mecliste bir araştırma komisyonu kurulması zorunludur.

Şimdi de bu genel tablonun somut sonuçlarını görmek için Muğla'ya bakalım. MAPEG verilerine göre Muğla'da maden ruhsat alanları ilin yüz ölçümünün yüzde 68'ini kapsamakta, yüzde 65'i de orman; tekrar ediyorum, Muğla'nın üçte 2'sinden fazlası madencilik ruhsat alanı. Biraz önce Adem Bey dedi burada, şimdi soruyorum ben: Bir kenti, tarım, turizm, kültür kenti Muğla'yı nasıl maden sahasına çevirdiniz? Siz Muğla'yı ne olarak görüyorsunuz? Muğla'ya reva gördüğünüz gelecek bu mu? 946 aktif ruhsat, 1.955 ihale sahası; şimdi buna eklenecek 35 yeni sahanın büyüklüğü ise 164 bin dönüm. Bu alanın içinde 106 bin dönüm orman, 7 bin dönüm zeytinlik 2 milyondan fazla ağaç bulunmakta. Şimdi soruyorum sizlere: Bir ülke aynı anda hem 2053 net sıfır emisyon hedefi ilan edip bu kadar büyük bir alanı madencilğe açabilir mi; aynı anda hem iklim kriziyle mücadele ettiğini söyleyip hem de ormanlarını bu kadar kolay gözden çıkarabilir mi? Bu soruların cevabı verilmeden sürdürülebilirlik iddiası inandırıcı değil, samimiyetten de uzak. Muğla'da bu politikalara karşı Akbelen direnişi doğmuştur. Akbelen'de köylülerimiz ne dedi? "Biz gelecek kuşakların hakkını savunuyoruz." dediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, lütfen.

GİZEM ÖZCAN (Devamla) - Şimdi Anayasa Mahkemesinin önünde bekleyen dosya Akbelen'deki büyük yıkımı durdurabilecek bir dosyadır. Şirket ise kararı beklemeden ağaçları her gün kesmektedir. Anayasa Mahkemesine çağırımız; bir gün bile beklemeden bunu görüşmesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bitirirken, on iki yıl önce yitirdiğimiz hepimizin evladı Berkin Elvan için adalet mücadelesinden vazgeçmeyeceğimizi vurgulamak istiyorum ve mahkeme salonlarını halk iradesinin sesine çeviren milyonların adayı Ekrem İmamoğlu ve yol arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Sema Silkin Ün. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Meclisimizde 4 farklı siyasi parti grubunun madenlerimizle alakalı verdiği önermeleri konuşuyoruz ve bu konuşmalar esnasında muhalefet partisi temsilcilerinden hiç kimse, madenlerin ülkemizin kalkınma stratejisinin bir parçası olduğunun aksinde bir şey söylemedi, hepsi buna inandığını söyledi ama buna olan inancımız asla iş güvenliğinin sağlanmamasına, tarım alanlarının korunmamasına, doğa hazinemizin sürdürülebilirliğinin riske atılmasına rıza göstereceğimiz anlamına da gelmiyor. Madencinin yaşamından daha değerli bir maden olmadığını söylerken Kayseri'den bir haber geliyor, işçimizin göçük altında olduğu, ondan öncesinde Zonguldak'tan bir haber geliyor; hemen her gün bir işçi kaybı yaşıyoruz.

Bir iş güvenliği yasamız var, on iki yıldır revize edilmiyor. Patronlardan önce iş durdurma yetkisi olmayan, işletmeye dair sorumluluğu olmayan iş güvenliği uzmanlarına hesap kesiliyor. Felaketlerden

sonra “Madencilik iş güvenliğinin güçlenmesine yönelik bir gelişme var mı?” diye bir çağrıda bulunuluyor. Her bir kazadan sonra ortaya çıkan bilirkişi raporları gösteriyor ki bu facialar bir kader planı değil, hepsi öngörülebilir aslında; hepsinde denetimsizlik varmış, hepsinde maliyet düşürme baskısı varmış, hepsinde iş güvenliği tedbiri ihmal varmış.

Bu dönemin insani olmayan ruhu, evet, sirayet ediyor her yere, buraya da. Kaçak işletilen ocaklar çıkıyor karşımıza, iş güvenliği uzmanı çalıştırmayan işletmeler çıkıyor, kimyasal bidonların üzerinde yemek yiyen işçiler çıkıyor karşımıza. Dünyada herkes maden çıkarıyor ama bizimki gibi ölüm yaşanmıyor, bizimki oranında ölüm yaşanmıyor en azından. Avrupa’da bir elin parmaklarını geçmeyen ölüm sayısı, bizde yüzlerle ifade ediliyor.

Değerli milletvekillerimiz, hep söylüyoruz, dünya tarım düzenine geçecek ve bu düzene geçtiğimizde elimizde işlenebilir, bereketini kaybetmemiş topraklarımızın kalması lazım diye ve madencilik faaliyetlerinin en yıkıcı etkisini üzerinde gösterdiği yer tarım alanları. Her gün, değerli, değersiz fark etmiyor, madenler için tarım arazileri yok ediliyor. “1 santimetrekare toprağın oluşumu iki yüz elli yıl alıyor.” demiştim, Sayın Tarım Bakanımız beni düzeltmişti “Beş yüz yıl.” diye; demek ki tehlikenin aslında farkındasınız. Toprak binlerce yılda oluşuyor ama birkaç yıl içinde yok edebiliyorsunuz. Bu faaliyetler, kazı, kimyasal atık, ağır metal birikimi gibi nedenlerle arazilerin tarım vasfının yok edilmesine neden oluyor. Şirketler işleri bittiğinde çekip gidiyorlar; kirlenmiş toprak, kuruyan su kaynakları, üretim gücünü kaybetmiş tarım alanları yörenin insanına kalıyor ve aslında “kader” dediğimiz şey burada karşılına çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sadece değerlisi için değil değersiz için de aynı toprağı feda ediyorsunuz. Ülkemizin en önemli üzüm bağlarının ortasına kum ocağı açma izni veriyorsunuz mesela, hem de yakınındaki tarım arazilerini olumsuz etkileyeceğine yönelik raporlar olduğu hâlde. Kurumlar birbirini tanımıyor, birinin vermediği izni diğeri görmezden geliyor; her şey şirketlerin menfaati için feda ediliyor yani. Bu arada bütçeye getirisi yüksek olduğu için “Devletimiz kazanıyor.” diyerek vatandaşların duyguları aslında istismar ediliyor ama Hazine Bakanlığı denetim raporları diyor ki: “En yüksek kayıt dışı matrah farkı madencilik ve taş ocağı sektöründe.” Yani devlet değil sermaye sahipleri kazanıyor. Ya birkaç on yıl için sürecek geliri toprağın bin yıllık bereketine feda edeceğiz ya da insan hayatını, tarımın sürdürülebilirliğini merkeze alan bir kalkınmadan yana olacağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Burhanettin Kocamaz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi önerisi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Madencilik Kanunu tam 21 kez değişmiş, yapılan her değişiklik sonrasında orman varlıklarımız, su kaynaklarımız ve kültür varlıklarımız maden yatırımlarına açılmış, neredeyse alacak nefesimiz, içecek suyumuz, yüzümüzü süreceğimiz temiz bir toprağımız kalmamıştır.

Ülkemizde bugün doğayı, ormanı, çevreyi, tarım alanlarını, insan sağlığını ve kültür varlıklarımızı maden ocaklarına, çimento fabrikalarına ve taş ocaklarına karşı koruyacak yasal düzenlemeler ortadan kalkmıştır.

Çevre Kanunu'nda yakın zamanda yapılan ve kanunlaşan yeni düzenlemeyle çevresel etki değerlendirme raporları yerli ve yabancı şirketler için âdeta bir formaliteye dönüşmüş, böylece ÇED raporu almak âdeta bakkaldan peynir almaktan daha kolay hâle gelmiştir.

(Uğultular)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Sayın Başkanım, şurayı bir susturursanız...

BAŞKAN - Evet, sayın milletvekilleri, kendi aramızda konuşmayalım lütfen, hatibi dinleyelim.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Süreyi eklemeniz lazım.

BAŞKAN - Tamam, veririm ek süre.

Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Bu iktidar döneminde artık söz konusu maden, sanayi ve enerji yatırımları ve otoban gibi rant yatırımları olduğunda Türkiye'nin doğal zenginliklerinin, ormanlarının ve verimli topraklarının, en önemlisi de insan sağlığının hiçbir önemi kalmamıştır.

Değerli milletvekilleri, benzer çevre sorunlarını Mersin'de de ne yazık ki bire bir yaşamaktayız. Halkımız tarafından istenmeyen yatırımlar Mersin'in havasını, suyunu, toprağını ve denizlerini berbat etmiş durumdadır.

Avrupa'nın çevreye zarar verdiği gerekçesiyle terk ettiği bir dönemde, daha önce Tarsus'un Yanıkkışla Mahallesi'nde kurulmak istenilen ancak gösterilen tepkiler üzerine vazgeçilen çimento fabrikası ve ham madde yatırımı aynı şirket tarafından bu sefer Sanlıca ve Çukurbağ Mahallelerimizin tam ortasına kurulmak istenmektedir.

Daha önce de bu kürsüden dile getirdim, tekrar söylüyorum: Bu yatırımdan derhâl vazgeçin. Bu mevkide kurulacak olan bir çimento fabrikası ve ham madde yatırımı Tarsus'ta hayvancılık başta olmak üzere her türlü tarımsal üretimi bitirecek, su kaynaklarını yok edecek, kısacası böyle bir yatırım Tarsus'un özellikle de o bölgede çok küçük bir alanda geçimini sağlayan insanların huzurunu ortadan kaldıracaktır. Ayrıca, Çukurbağ, Sanlıca, Keşli, Eminlik, Kuşçular, Emirler, Kozoluk, Gömmece, Çokak, Çavuşlu, Koçmarlı, Yanıkkışla, Karaküttük ve Yeniköy gibi en az 14 mahallemizin havasını, suyunu ve toprağını olumsuz yönde etkileyecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun devam edin.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, iktidar, Mersin'in kalbine yeni bir hançer saplamak için harekete geçmiş, yeni bir çimento fabrikası ve ham madde sahası kurmak için fırsat kollamakta sanki mevcut çimento fabrikalarının Mersin'i kirlettiği yetmiyormuş gibi. Bu fabrika şayet buraya yapılırsa Toroslarda kıt kanaat geçinen ve âdeta Toroslarda karakol nöbeti tutan yürükler büyük bir hayal kırıklığı yaşayacaktır. Sanlıca ve Çukurbağ Mahallelerinin tam ortasına kurulması planlanan çimento fabrikası ve ham madde sahası için 26 Mart 2026 tarihinde artık formaliteye dönüşen ÇED bilgilendirme toplantı çağrısı yapılmıştır. Ben buradan tüm Tarsuslu hemşehrilerimizi 26 Mart günü saat 14.00'te Sanlıca'da yapılacak ÇED bilgilendirme toplantısına katılmaya, Tarsus ve Mersin'in havasına, suyunu, toprağına sahip çıkmaya davet ediyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Öznur Bartın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNER BARTİN (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi tarafından verilen grup önerisi üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım.

2025 yılında yürürlüğe giren 7554 sayılı düzenleme kamuoyunda “süper izin yasası” olarak anılmaktadır. Bu yasayla birlikte, çevresel denetim süreçleri zayıflatılmış, ÇED mekanizması fiilen etkisizleştirilmiş ve ruhsat süreçleri olağanüstü hızlandırılmıştır. Bugün, Türkiye’de yaklaşık 14 bin maden ruhsatı bulunmaktadır. Ormanlar, meralar, sit alanları ve zeytinlikler sermaye projelerine açılmıştır. 2020-2024 yılları arasında 123 altın madeni projesi için ÇED süreci yürütülmüş, bunlardan yalnızca 1’ine ÇED olumsuz kararı verilmiştir. Bu tablo bize şunu göstermektedir: ÇED süreçleri artık doğayı koruyan bir mekanizma değil, projeleri meşrulaştıran bir prosedür hâline getirilmiştir. Madencilik faaliyetlerinin yarattığı yıkım yalnızca çevresel değildir, aynı zamanda sosyal ve sınıfsal bir yıkımdır. TÜİK verilerine göre, siyanürlü madencilikten kaynaklanan tehlikeli atık miktarı 2018’de 11 milyon ton iken, 2022’de 23 milyon tonun üzerine çıkmıştır. Türkiye’deki altın madeni operasyonlarının yüzde 52’si yabancı şirketlerin kontrolündedir.

Bu politikaların en ağır sonuçlarını yaşayan bölgelerden biri de Hakkâri’dir. MAPEG tarafından son dönemde 10 ayrı şirkete toplam 256 hektarlık maden ruhsatı verilmiştir. Bu alanların bazıları Hakkâri merkeze yalnızca 2 kilometre uzaklıktan başlamaktadır. Yerleşim yerlerine 70 ila 300 metre mesafede maden sahaları planlanmaktadır. Sat Dağı’na yalnızca 200 metre mesafede ruhsat alanları bulunmaktadır. Bugün Hakkâri’de 28 ayrı maden projesi ÇED sürecindedir ve bu projelerin yarısına “ÇED gerekli değildir.” kararı verilmiştir. Oysa Hakkâri’nin tamamı birinci derece deprem kuşağında yer almaktadır. Böyle bir coğrafyada atık barajları kurmak, siyanürlü liç sahaları oluşturmak ve zenginleştirme tesisleri planlamak yalnızca çevresel bir risk değil, açık bir ekolojik kırımdır.

Bu politikaların sonucu nedir peki? Munzur’dan Botan’a, Dicle’den Van Gölü havzasına kadar bütün bölge bir enerji ve maden koridoruna dönüştürülmektedir. HES projeleri nehirleri parçalara bölmüş, su rejimini bozmuş, ekosistemleri geri dönülmez biçimde tahrip etmiştir. Kaz Dağları’ndan Gediz havzasına, Muğla’dan Hakkâri’ye kadar uzanan bu madencilik dalgası aslında tek bir modelin sonucudur: Doğanın metalaştırılması ve kamusal varlıkların sermayeye devri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ÖZNER BARTİN (Devamla) - Bizler buradan açıkça ifade ediyoruz: Siyanürlü altın madenciliği derhâl yasaklanmalıdır. Ekosistemleri tehdit eden ruhsatlar iptal edilmelidir. MAPEG süreçleri şeffaf ve kamu denetimine açık hâle getirilmelidir. Çünkü mesele yalnızca bir maden sahası meselesi değildir, mesele gelecek kuşaklara nasıl bir ülke bırakacağımız meselesidir. Binlerce yıllık buzul göllerini, yaylaları ve su kaynaklarını korumak yalnızca ekolojik bir sorumluluk değil aynı zamanda tarihsel bir görevdir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Hakan Özer.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun vermiş olduğu öneri üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

On İkinci Kalkınma Planı’nda ve Orta Vadeli Program’da Enerji Bakanlığımıza madencilik sektörüyle ilgili olarak çeşitli hedefler konulmuştur. Bu hedefler kapsamında, 7554 sayılı Kanun’la değiştirilen Maden

Kanunu'nda bazı düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemede “Önce insan, sonra çevre ve sonra da katma değerli üretim.” anlayışı yer almaktadır. Yapılan bu kanun değişikliği kapsamında, öyle bahsedildiği gibi her yere ruhsat verilmemiştir, hatta kanuni düzenlemeden sonra herhangi bir maden ruhsatı da düzenlenmiş değildir.

Öncelikle, 7554 sayılı Kanun'un madencilik faaliyetleri açısından getirdiklerine bir bakacak olursak; ruhsat düzenlendikten sonra diğer kurumlardan alınması beklenen izinlerin yerine ruhsat düzenlenmeden önce de bu izinlerin alınması ve diğer kanunlarla getirilen kısıtlamalar dikkate alınarak madencilik faaliyetleri yürütülemeyecek ve ruhsatlandırılmayacak alanların belirlenmesi sağlanmıştır. Yatırımcının madencilik faaliyeti yapılacak veya yapılamayacak alanları önceden bilmesi ve ruhsatın buna göre düzenlenecek olmasıyla, yatırım yapma endişesi ortadan kaldırılmış, yatırım güvencesi getirilmiştir.

İzin sorunu olmayacak alanların belirlenmesi ve alanların madencilik faaliyeti için ihale edilmesiyle maden sahalarına yapılacak yatırımın değeri artırılmıştır. İzin süreçlerindeki bürokratik süreçler kolaylaştırılmış ve yer altı zenginliklerimizin ekonomiye daha hızlı katma değer sağlamasının önü açılmıştır. Maden aramaya üst seviye standartlar getirilmiştir. Üretim yapılmadan bekletilen maden sahalarının atıl kalması engellenmiştir. Çevreye duyarlı bir madencilik için rehabilitasyona özel bütçe ayrılmış, faaliyet esnasında ve sonrasında çevre hassasiyetinin korunması için yaptırımlar getirilmiştir.

Teklifte belirtildiğinin aksine maden ruhsatlandırma süreci ilgili kanunun kanun maddeleri üzerinden yürütülürken konum ve geçmiş bilgisine göre gerekliliği ortaya konulan hâllerde sahaların ihale yoluyla ruhsatlandırılmasına devam edilmektedir. Esas olarak kanun değişikliğinden sonra ancak ilgili kurumlardan gerekli izinler alındıktan sonra ruhsat düzenlemesi mümkün olacaktır. Madencilğe uygun olmayan alanlara ruhsat verilmesi söz konusu olmayacaktır. MAPEG tarafından madenin işletilmesi amacıyla hazırlanmış olan maden işletme projeleri detaylı olarak incelenmekte ve arzda uygunluğu denetlenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Uygun bulunan işletme projeleri onaylanarak saha için işletme ruhsatı düzenlenmektedir. Tek başına işletme ruhsatının düzenlenmesi bir madenin hemen işletmeye alınması anlamına gelmemektedir. Sahada üretim faaliyetine geçilmesi için 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7'nci maddesinde belirtilen ÇED, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı, mülkiyet ve benzeri izinlerin eksiksiz bir şekilde tamamlanması gerekmektedir. Maden işletme projeleri, çevresel etki değerlendirmesi yani ÇED sürecine tabidir. Ayrıca, hâlihazırda ülkemiz yüz ölçümünün -bakın, burası önemli- sadece 1,8'inde madencilik kazı faaliyetleri yürütülmektedir.

Taşınmaz Komisyonuna gelecek olursak; Taşınmaz Komisyonu (2018/8) sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamında görevlerini yürütmekte olup maden ruhsatlarının düzenlenmesi, satışı, ihale edilmesiyle ilgili herhangi bir yetki ya da sorumluluğu bulunmamaktadır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Aslan, sisteme girmişsiniz, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hasta mahpus Fikri Tuğluk'a ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ağır hasta mahpus Fikri Tuğluk, Eylül 2025'te Diyarbakır 1 No.lu Hapishanesinden sağlık durumu nedeniyle infazı üç ay ertelenip tahliye edilmişti. Kronik Hepatit B esansiyel trombositoz hastası olan Tuğluk'un kan değerleri cezaevi koşullarında birçok kere hayati risk

taşıyacak kadar yükselmişti. Bugün elimde mart ayında alınan bir Adli Tıp Kurumu raporu var ve buna göre tek bir ölçümle “Kan değerleri normale dönmüş.” denilerek “Yeniden cezaevine dönebilir.” kararı veriliyor. Soruyorum: Dışarıdayken tek bir ölçümle “Cezaevine girebilir.” kararı verdiğiniz mahpuslardan hapisshanedeyken aylarca birçok tetkik ve ölçüm raporu neden isteniyor? Bu, tıbbi bir çelişki değil vicdansızlık, hukuksuzluktur. Fikri Tuğluk’u zaten bu duruma getiren cezaevi koşullarının kendisiydi. Hasta mahpusların yeri cezaevi değil, özgürlük ve tedavi koşullarıdır. Fikri Tuğluk ve tüm hasta mahpuslar derhâl tahliye edilmelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararınamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararınamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

5 Mart 2026 tarihli 68’inci Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 230 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümünde yer alan 21’inci maddesi kabul edilmişti.

22’nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp

Gülderen Varlı

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İbrahim Akın

Ferit Şenyaşar

Kocaeli

İzmir

Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Sadullah Kısacık

Muğla

Denizli

Adana

Mustafa Bilici

Birol Aydın

Hasan Karal

İzmir

İstanbul

İstanbul

İdris Şahin

Ankara

² 230 S. Sayılı Basmayazı 17/2/2026 tarihli 61’inci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun

Mühip Kanko

Gülcan Kış

Tekirdağ

Kocaeli

Mersin

Ayhan Barut

Ömer Fethi Gürer

Adana

Niğde

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk konuşmacı Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ferit Şenyaşar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve halkımızı saygıyla selamlıyorum. Bir selamı da cezaevindeki bütün tutsak yoldaşlarımıza gönderiyorum.

Halkın sorunlarının çözüm adresi olan Meclis, halkın taleplerinden uzak, bir aydır sermaye ve rant odaklı millî parklar ve tabiat parklarıyla ilgili yasa teklifini görüşüyor. Yoksulluğun her gün daha da derinleştiği, çatışma ve savaşın sınırlarımıza dayandığı bir süreçte Meclisin gündemi bu rant yasası olmamalı. Halk geçim derindeyken rantın kapısını aralayacak her türlü yasal düzenleme toplumun vicdanını yaralamaktadır. Hangi siyasi partiden olursa olsun vicdanı olan hiçbir vekil bu yasal düzenlemeye “evet” dememeli. Muhalefet partisinin bir vekili olarak bu halkın kürsüsünden, bu rant yasasından sizi ikna etme şansım yok çünkü talimat sarayın koridorlarından gelince günün sonunda yasa teklifinin onayı için eller otomatik olarak havaya kalkacaktır. O yüzden halkın kürsüsünden memleketimin toplumsal sorunlarını gündeme getireceğim.

Ülke ne hâlde, haberiniz var mı ey iktidar vekilleri? Tarım kenti olan memleketim Urfa başta olmak üzere çiftçi kan ağlıyor. 2025 yılı TÜİK verilerine göre tarım sektörü yüzde 8,8 küçüldü. Tarımda küçülmenin tek sebebi iklim krizi değildir. Tarımda küçülmenin iki temel sebebi vardır. Birincisi, tarımsal ithalat. Bir gıda ürününde arz azalırsa Tarım Bakanı üreticiyi desteklemek yerine jet hızıyla o üründeki gümrük vergisini sıfırlıyor ve yandaş şirketlerin gemicikleri, turları yola çıkıyor. İkinci sebepse yüksek girdi maliyetlerinden dolayı çiftçi ürününü değerinin altında satıyor. Bir ay sonra Urfa’da çiftçiler yanlış tarım politikaları yüzünden yüzlerce dönüm tarlasını bırakıp mevsimlik tarım işçisi olarak yollara düşecektir. Emek sınıfını temsil eden 10 milyondan fazla asgari ücretli açlık sınırının altında yaşam mücadelesi veriyor. Emekliye bir bayram ikramiyesi zammını çok gördünüz. Üniversite mezunları iş bulamıyor, sayenizde “ev erkeği” diye yeni bir tabir ortaya çıktı. Eğitim yazboz tahtasına dönmüş. Paramız pul oldu, en yüksek banknot olan 200 TL’yi bahşiş olarak ramazan davulcusuna veriyoruz ve ramazan davulcusu bu parayı az bulup kabul etmiyor. Gençler, çocuklar uyuşturucu batağında. Adalete güven yüzde 20’nin altında. Cezaevleri tıklım tıklım, 17 kişilik koşullarda 40 kişi kalıyor. Bir günde 5 kadın katlediliyor. Anne ve babalar SMA’lı ve DMD’li hasta çocuklarını yaşatmak için caddelerde, sosyal medyada gözyaşları içinde yardım topluyor; ilaçlarına ulaşamadığı için çocuklar annelerinin elinde günden güne eriyorlar. 21’inci yüzyılda Mecliste hâlâ Urfa’da elektrik kesintilerini konuşuyoruz.

Bütün bu yaşanmışlıklara rağmen AKP iktidarına göre her şey güllük gülistanlık, memleket cennet bahçesi, ihracatta rekorlar kırıyoruz, kişi başına millî gelir artıyor. Son iki yıldır bu Meclisten toplum yararına bir yasanın çıktığına şahit olmadık. Bütün itirazlarımıza rağmen Mecliste bir Trafik Kanunu geçti. Ülkenin dört bir yanında trafikte kesilen keyfi ve orantısız cezalara karşı halk isyan ediyor. Yollarda,

sokaklarda trafik polisleri ceza kotasını doldurmak için gece gündüz pusuda bekliyorlar. Eğer niyet gerçekten trafikte can güvenliği olsaydı cezalar gelire göre adil bir zemine oturtulur ve eğitim öncelenirdi. Halkın cebindeki son kuruşuna göz diken bu anlayış güvenliği değil, hazineye akacak sıcak parayı önceliyor. Trafik polisleri Düyun-ı Umumiye memuru hâline gelmiş, iç ve dış faiz borçlarını kapatmak için gece gündüz mesai yapıyor. Devletin dini adalettir. Ekonomik ve sosyal bütün sorunların temelinde yarattığınız adaletsizlikler yatıyor. Bizler doğanın ticarileşmesine de halkın yoksulluk içinde cezalarla terbiye edilmesine de karşı çıkmaya devam edeceğiz.

Son olarak, komşumuz İran'da bir savaş yaşanıyor. Türkiye'ye düşen füzeler var. Orta Doğu'da geniş bir coğrafya ateş çemberinde. Hâlihazırda pazarda, marketlerde fahiş fiyatlara satılan gıda fiyatları şimdiden artmaya başladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Çiftçinin temel girdisi olan mazot ve gübre de fahiş zamlarla artıyor. Savaşın üzerinden on iki gün geçmesine rağmen Tarım ve Orman Bakanlığı konuyla ilgili henüz bir paket açıklamadı. Şayet savaş uzar ve gübre tedarikinde daha uzun erimli sorunlar ortaya çıkarsa gıdaya erişim ve kıtlık riski kaçınılmaz olur. Tarım Bakanlığımı acilen önlem almaya davet ediyoruz.

2026 Nevruzunun ve Ramazan Bayramı'nın barışa vesile olmasını diliyoruz.

Barışın ve ortak geleceğimizin inşasında yapıcı tutum sergileyen bütün paydaşlara teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aziz milletimiz de iftar vaktine yakın Mecliste nasıl bir düzenleme yapılıyor, onu merakla bekliyor. Biliyorum ki ekranları başında Anadolu'nun pek çok yerinde Meclis çalışmalarını takip eden bir kitle mevcut, onları da buradan saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ısrarla ifade ediyoruz, iktidar yorgun ve Parlamento'yu çalıştırmaktan âciz ve Parlamento'ya getirmiş olduğu yasalarla ülke gündeminden kopuk; sadece vergi salmak, ceza salmak ve vatandaşları cezayla korkutarak bütçedeki cari açığı kapatmak arzusu içerisinde.

Evet, 23'üncü maddede de 4915 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapılıyor. Bu düzenlemede ne yapılıyor? Avlaklarda izin almadan avlananlara "200" ibaresi çıkarılıyor, "10.000" ve yine "350" ibaresi yerine de "15.000" ibaresi konuluyor.

Değerli milletvekilleri, özellikle iktidar sıralarına sesleniyorum: Emekliye bayram ikramiyesi 4 bin lira için "Biz gereğini yaptık." diyorsunuz ama avlaklarda izin almadan avlananlar için 200 liradan 10 bin liraya rahatlıkla çıkartabiliyorsunuz ve yine, 350 liradan 15 bin liraya çok rahatlıkla burada cezai yaptırım artırabiliyorsunuz. Yaptığımız artırımın miktarı nasıl biliyor musunuz? Geçtiğimiz haftalarda burada Karayolları Trafik Kanunu geçerken ısrarla sizleri uyarıştım. Çok değerli milletvekillerimizin bir kısmı da buradaydı ve ismen hitap etmiştim, demiştim ki size: "Yaptığımız farkında mısınız siz? 140 bin lira ceza, 280 bin lira ceza ne demek? APP ne demek biliyor musunuz sayın milletvekilleri? Sadece yürütme getirdi diye siz buradan el kaldırarak bu yasaları geçiriyorsunuz ama uygulamada çok büyük sıkıntı çekersiniz." demiştik. Ne oldu? Bugün İçişleri Bakanı ne ifade etti? "APP'lerle alakalı yapılan cezaları kaldırıyoruz, 1 Nisana kadar da bu düzenlemeyi yeniden ortaya koyacak ve vatandaşımızı bilgilendireceğiz." dediniz.

Şimdi size diyoruz ki: Bunları komisyonlarda olgunlaştırsanız ve vatandaşımızın gerçek ihtiyaçları doğrultusunda yasal düzenlemeler getirseniz de şu mübarek ramazan ayı içerisinde bunları hep birlikte Parlamentoda olgunlaştırarak çıkarsak ve milletimizi de memnun etsek ne kaybedersiniz ama siz milletle bağımızı kopartmış durumdasınız. Trafik cezaları geldiğinde, emin olun, benim burada yapmış olduğum bu değerlendirmeler ve uyarılar hep aklınıza gelecek ve diyeceksiniz ki: “Geçmişte bizi uyarmadılar ama ‘Biz sizi uyarıyoruz.’ diyen Ankara Milletvekili İdris Şahin bizi uyarmıştı.” Bu trafik cezaları çok fahiş, bunların altından bu vatandaş kalkamaz, kalkamayacak arkadaşlar çünkü asgari ücretin 28 bin lira olduğu, en düşük emekli maaşının 20 bin lira olduğu bir yerde 140 bin liralık, 280 bin liralık bir trafik cezasını vatandaşın ödeyebilme imkânı yok ve o TOFAŞ’ları, o Renault’ları getirip sizin kapınızın önüne park edecekler arkadaşlar çünkü araçlarının cezasını ödeyebilecek imkânları yok, hiç olmazsa anahtarlarını size teslim etmek suretiyle diyecekler ki: “Buyurun değerli milletvekillerim, bu araçları siz kullanın.”

Değerli arkadaşlar, yapıcı eleştirilerde bulunuyoruz. Emin olun, bu yapacağımız düzenlemeler 86 milyon menfaatine olacak olan düzenlemeler ama kulağınızı kapatıyorsunuz ve özellikle bakanlıklardan gelen yasa tekliflerinde de vatandaşla bağı kopmuş idarecilerin getirmiş olduğu bu düzenlemeleri burada kanunlaştırıyorsunuz, ondan sonra da dönüp millete “Hata yaptık.” diyorsunuz. Gelin, burada bu hataya tekrar düşmeyin. “200 lira” ibaresini çıkarıp 10 bin lira, böyle bir ceza koymayın. Yine, 350 liranın yerine 15 bin lira gibi bir cezayı orman köylüsüne yapmış olduğu bir hatadan dolayı yüklemeyin. Yarın bu orman köylüleri gelecek, sizin kapınızı çalacak, bizim kapımızı çalacak. O yüzden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - İftar vakti yaklaştı, daha fazla sabrınıza yüklenmek istemiyorum, daha fazla sizleri yormak istemiyorum ama bu madde gerçekten geri çekilmesi gereken bir madde. Böyle ağır cezaları vatandaşın kaldıracabilecek ekonomik imkânı yok. Keşke imkânı olsa dükkân sizin iktidar sahipleri ama yok vatandaşta; cepte yok, cüzdanda yok, çantada yok, evde yok, bankadaki hesapta yok. Bu cezaları ödeyebilecek vatandaş bırakmadınız. Gelin, bu önergemize kulak verin ve 22’nci maddeyi geri çekin ki vatandaş huzur bulsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Kocaeli Milletvekili Sayın Mühip Kanko. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında Millî Parklar Kanunu bir ihanet kanunu gibi, tehdit kanunu gibi. Niçin? Çünkü “millî parklar” dediğiniz zaman sulak alanları, göllerimizi, orman içindeki yaban hayatımızı, biyolojik çeşitliliğimizi, endemik türlerimizi, su kaynaklarını ve kültürel mirasımızı ilgilendiren bir konudan bahsediyoruz. Dolayısıyla getirilen bu kanun teklifinde maalesef bunların lehine olan hiçbir şey yok; her şey aleyhinde, ben de bunlardan 22’nci madde üzerinde konuşacağım.

Burada, bu kanunda şöyle bir şey var, daha önce 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nda şöyle denilmiş: “Eğer siz izinsiz avlanırsanız ya da herhangi bir nedenle avına izin verilmeyen bir kaçak avcılığı yaparsanız sizin bu avcılık belgenizi ömür boyu iptal ederim, herhangi bir nedenle bunu tekrar ederseniz de iptal ederim.” Ama biz bugün ne getiriyoruz? Bunu sadece iki yılla sınırlı tutuyoruz. Yani ne diyoruz? Evet, sizin iki yıllığına belgenizi alabiliriz ama ondan sonra istediğiniz yerde, istediğiniz gibi avlanabilirsiniz diyoruz. Bu neye yol açıyor? Bu şuna yol açıyor: Bakın, daha önce bir milletvekili arkadaşımızın da

maalesef içinde bulunduğu Tunceli bölgesinde dağ keçilerinin avlanmasına neden oluyor. Tunceli’de ne olmuştu? Oraya buradan bir milletvekili arkadaşımız gitmişti ve orada maalesef bir dağ keçisini öldürdüğü için para cezasına çarptırılmıştı. O bölgede, Tunceli bölgesinde dağ keçileri kutsaldır ve sadece 2.051 tane dağ keçisi kalmıştır. Yani dünyada doğa korumayla ilgili örgütler dağ keçilerini nesli korunması gereken hayvanlar olarak bildiriyor ama maalesef biz bunları avlayabilmek için, sırf döviz kazanabilmek için yurt dışından av turları, kotalı av ihaleleri yapıyoruz ve insanlar geliyorlar, burada bu hayvanları avlıyorlar. İşte böyle bir çevrecilik, böyle bir kanun, böyle bir yasama olamaz, olması mümkün değil. Bizim en sonunda yapmamız gereken doğanın her tarafına saygılı olmamızdır. Ne yaptınız? Kıyıları imara açtınız. Orman alanlarını, zeytinlikleri, hepsini götürdünüz, nereye verdiniz? Evet, sanayiye açtınız, kıyıları da peşkeş çektiniz. Bugün geldiğimiz noktada, işte bugün bu Millî Parklar Kanunu’yla millî parklarımızı da aynı şeyle karşı karşıya bırakıyorsunuz. Doğa, birkaç yatırımcının kesinlikle kârıyla ilgili bir şey olamaz. Hani bir Kızılderili atasözü vardır, biliyorsunuzdur muhtemelen: “Doğada en son ırmak kurduğunda, en son ağaç yok olduğunda ve en son balık öldüğünde beyazlar maalesef paranın yenilemeyecek bir şey olduğunu öğrenecekler.” Dolayısıyla işte getirdiğiniz nokta bu.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak şunu diyoruz: Kesinlikle doğa hiçbir zaman kişilere, sanayiye, madencilğe peşkeş çekilebilecek bir yer değildir. Bu Meclisin görevi doğayı da millî parkları da kıyılarımızı da ormanlarımızı da her şeyimizi korumaktır. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer böyle bir şeyi yapmayacaksak, eğer burada bunları biz söylemeyeceksek o zaman burada bir Türkiye Büyük Millet Meclisinin olması hiçbir şeye karşılık gelmez. Yani burada sırf para, gösteriş, zevk için hayvanların avlanmasına göz yumamayız ya da para, gösteriş, zevk için millî parkların peşkeş çekilmesine kesinlikle biz seyirci kalamayız. İşte bunun için; AK PARTİ’nin bu düzeninin, AK PARTİ’nin bu yatırımlarının, bu tasavvurlarının önüne geçebilmek için, burada bu kanunun geçmemesi için oy vermenizi istiyoruz. Burada şunu söyleyeyim: Bu Meclisin görevi şirketlerin değil, milletin hukukunu korumaktır. Eğer biz şirketleri koruyacaksak, şirketleri korumak için bir sürü yasa var ama burada biz milleti korumak zorundayız.

Yaşadığım bölgeyle ilgili, yine, bir çevre felaketine neden olabilecek başka bir sorundan bahsetmek istiyorum: Kartepe bölgesine, turizm alanına, tarım alanına, hayvancılık alanına her gün aşağı yukarı bin tane tırın geleceği, her gün tonlarca kömürün taşınacağı, her gün yer altı sularına binlerce ağır metalin karışacağı bir haddehane yapılmak isteniyor. Bu haddehaneye ilgili ÇED raporu bütün direnmelere rağmen, halkın bütün direnişlerine rağmen maalesef kabul edildi ve bu, bütün gösterilere rağmen hâlâ gündemden düşmüyor. Dolayısıyla eğer bunu yaparsanız Kartepe’yi artık turizmden, tarımdan, hayvancılıktan tamamen silmiş olacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Kocaeli şehrinin ortasında bir haddehane ve bu haddehanenin çocuklarımıza nasıl bir miras, nasıl bir çevre bırakacağını hepimizin tasavvur etmesini istiyorum.

İkinci konu, Kandıra bölgemizde yapılması planlanan bir çöp tesisi. Akçakese bölgesinde, yine, cezaevinin hemen yanı başında, su kaynaklarının başında, gıda sanayi bölgesinin yanında ve köylülerin yaşam alanının hemen çeperinde bir çöp tesisi yapmaya çalışıyoruz. Yine, bütün sivil toplum kuruluşları burada da direniyorlar, dertlerini anlatmaya çalışıyorlar. Kandıralı vatandaşlarımız eylemler yapıyorlar, Cumhurbaşkanımızın geldiği mitinge gitmek istediler, orada yollar kesildi, gidemediler, seslerini duyuramadılar, buradan Kandıralıların sesi olmamı istediler. Dolayısıyla buradan onların haykırışlarını, direnişlerini sizlere anlatmak istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Uğur Poyraz

Mehmet Mustafa Gürban

Burak Dalgın

Antalya

Gaziantep

Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'a aittir.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin 22'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Kanun teklifinin geneline dair değerlendirmelerimi 4'üncü madde üzerinde yapmıştım. Bu nedenle, söz hakkımı, bugün ülkemizin ve dünyanın içinden geçtiği kritik süreçlere ilişkin değerlendirmelerimi paylaşmak üzere kullanacağım.

Değerli hazırun, Orta Doğu kasıp kavruluyor, bölgedeki jeopolitik gerilim her geçen gün daha da derinleşiyor, küresel piyasalar tam felaket senaryosunu fiyatlamış değil, eğer çatışmalar kısa sürede sona ererse küresel enflasyonun yaklaşık olarak 0,5 ila 1 puan artması, dünya ekonomisinin ise yaklaşık yarım puan yavaşlaması bekleniyor. Bu durumda büyüme düşer ancak sistem çökmez, merkez bankaları faiz indiriminde zorlanır fakat küresel çapta bir panik havası oluşmaz ancak asıl risk çatışmanın uzamasıdır. Özellikle Hürmüz Boğazı'nda kalıcı aksaklık ortaya çıkarsa o zaman mesele kökten değişir. Böyle bir senaryoda petrol fiyatları hızla yükselir. Petrol fiyatlarındaki artış akaryakıt demektir, akaryakıt fiyatlarındaki artış elektrikten ulaşım, gıdadan sanayi üretimine kadar her alanda maliyet artışı demektir. Bu zincirleme etki sonucunda küresel enflasyon 2-3 puan artabilir, küresel büyüme ise 1 ila 2 puan düşebilir yani dünya ekonomisi ciddi bir stagflasyon riskiyle karşılaşabilir. Buradaki temel soru şudur: Türkiye ekonomisi böyle bir tabloya hazırlıklı mıdır? Aslında bu sorunun cevabını savaş haberleri sonrasında piyasalarda yaşanan gelişmeler net biçimde ortaya koymuştur. Saldırı altında bulunan ülkelerin borsaları dahi bizim borsamızdan daha az değer kaybederken, devletin en üst düzey yetkililerinin hedef alındığı bir ortamda dahi İran borsası yükselişle açılırken, bizim borsamız eksi 3 düşüşle açılmıştır. Bu tablo, ekonomimizin kırılganlığına dair çok net bir göstergedir.

Değerli milletvekilleri, ekonomik güven sadece rakamlarla değil öngörülebilirlikle, kurumsal istikrarla ve sağlam politikalarla sağlanır. Eğer küresel riskler karşısında en küçük dalgada piyasalarımız bu derece sert tepki veriyorsa burada yapısal sorun var demektir. Biz muhalefet olarak uyarıyoruz:

Jeopolitik risklerin arttığı bir dönemde mali disiplin, güçlü rezerv yapısı, güven veren para politikası ve üretim odaklı ekonomi programı hayati önemdedir; aksi hâlde, küresel bir şok kırılğan olan dengeleri daha da sarsacaktır.

Değerli milletvekilleri, Öğretmenimiz Fatma Nur Çelik'in hayatını kaybettiği menfur saldırı eğitim ve kamu vicdanını derinden yaralamıştır. Görev yaptığı okulda bir öğretmenin hayatını kaybetmesi kabul edilemez, güvenlik çöküşüdür. Bu olay münferit değildir, bu acı olay eğitim kurumlarımızın savunmasız bırakılmasının, ihmal zincirinin, güvenlik zafiyetinin ve yıllardır ertelenen önlemlerin ağır sonucudur. Eğitim çalışanlarının güvenliği konusunda yapılan uyarılar dikkate alınmadı, gerekli yapısal düzenlemeler hayata geçirilmedi, bunun da sonuçları maalesef böyle acı kayıplar oluyor. Ancak meseleyi yalnızca fiziki güvenlik eksikliği olarak değerlendirmek yanlıştır. Yıllardır öğretmenlik mesleği sistematik biçimde itibarsızlaştırıldı, öğretmen cami avlusunda yem bekleyen güvercine benzetildi. Bu söylemler öğretmenleri toplum nezdinde zayıflatmış, otoritesini aşındırmıştır. Bugünkü yaşanan acı hadise yıllardır biriken değersizleştirme anlayışının da sonucudur. Sürekli tatilini konuştuğunuz öğretmenlerin biraz da katillerini konuşun, sürekli "Yatarak maaşlarını alıyorlar." dediğiniz öğretmenlerin okullardan maaşları alınıyor. "Bana bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olurum." diyen bir ümmetten öğretmen katleder duruma geldik. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Bir milletvekili maaşı öğretmen maaşını geçmesin." emrini bugün Meclis kürsüsünden teklif olarak sunuyor, yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

23'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalg	Gülderen Varlı	Celal Fırat
Bitlis	Van	İstanbul
Ömer Faruk Gergerlioğlu	İbrahim Akın	Beritan Güneş Altın
Kocaeli	İzmir	Mardin
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Sadullah Kısacık
Muğla	Denizli	Adana
Mustafa Bilici	Birol Aydın	Ertuğrul Kaya
İzmir	İstanbul	Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş Altın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; su, toprak, ağaç, hayvan ve tarih için, bütün herkes ve her şey için onurlu bir yaşamı savunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Ağacın insandan, insanın kuştan bağımsız olmadığını biliyoruz ve bunun yanında, demokrasinin ekolojiden, ekolojinin özgürlükten bağımsız olmadığını bilen bir yerden konuşuyoruz. Fakat karşımızda, bundan bihaber, demokrasinin yerine otoriterliği, ekolojinin yerine doğa kırımını, özgürlüğün yerine ise tahakküm ve baskıyı koyan ne yazık ki bir yaklaşım görüyoruz. Bu yaklaşım ki bir ağaca baktığında nefes almak yerine onu ne zaman keseceğini düşünen, bir ırmağa baktığında suyu nasıl plastik şişe koyup satacağını düşünen, tarihî ve kültürel mirası gördüğünde ebedî kılmayı, korumayı değil turistik akıma boğmayı düşünen, sermayeyi seven bir akıl görüyoruz. İşte bu akıl, önümüze “doğa koruma” adı altında doğayı piyasanın insafına terk eden bir teklifle geldi.

Doğaya dair atılan her adımda kılı kırk yarmak gerekirken, yavaş politikanın en gerekli olduğu yerde kapitalizmin hız tutkusuna kapılmış bir yasama telaşı görüyoruz. Bunun tersi ve olması gereken, toplumun, sivil alanın, uzmanların, halkın görüşünü alıp tarihî ve kültürel mirası, saygı boyutunda dünü, onurlu bir yaşam bağlamında bugünü, hem insanın hem doğanın geleceği ekseninde ise yarını düşünerek toplum ve doğa dengesinde politikalar üretmektir. Ancak ne yazık ki haftalardır ekolojistlerin, yurttaşların “Bu yasayı geri çekin.” talebine kulağını tıkayan bir anlayış var. Halka rağmen bu yasanın geçme sebebini merak ediyoruz, kurdun kuşun hilafına çalışmanın nedenini merak ediyoruz; daha çok kâr düsturunu zemin yapan bu tabanı ve bu akli kabul etmiyoruz. Tüm bunlar toplum tarafından fark edilmiyor sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Hâkimler ve Savcılar Kurulunun acele kamulaştırma ve ÇED davaları için ihtisas mahkemeleri kurmasının “ivedi yargılama usulü” adı altında doğa talanını büyüteceğini görmediğimizi zannetmeyin. Bu ihtisaslaştırılmış mahkemelerin jet kararlar vereceğini, kapitalizmin en çok sevdiği hızı sermayenin faydasına açacağını çok net görüyoruz. Üstelik, 23’üncü maddeyle birlikte komik düzeylerde av yasağı cezaları getirilirken doğayı koruduğunuz, doğayı korumak istediğinize inanmamızı istiyorsunuz fakat biz başta Dersim, Şırnak, Mardin olmak üzere birçok kentteki doğa talanı ve canlı katliamıyla bu şekilde mücadele edilmeyeceğini çok net biliyoruz.

Ayrıca, çok net bir şeyden daha bahsetmek gerekir ki Türkiye’de pek çok nesli tükenmek üzere olan hayvan varken ve başta “...”³ olmak üzere bu hayvanlar için bu Meclisin özel yasalar hazırlanması gerekirken toptancı bir anlayışla ne yazık ki ne doğayı ne doğal mirası koruyan bir anlayış değil, yine, sermayenin öne çıktığını görüyoruz. Kültürel varlıkları birer işletme hâline getiriyor bu yasa; yetmiyor, kültürel varlıkların tüm bakım, onarım ve güvenlik sorumlulukları da kiracılara yükleniyor. Mardin’de bir kadının şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdiği Sultan Şeyhmus Türbesi de ne yazık ki bunun en bariz örneklerinden bir tanesi. Pire Merdan Türbesi’nin harap hâliyse yine bir örnek olarak daha gösterilebilir. Doğayı, ekolojik döngüyü ve insan sağlığını olumsuz etkileyen ve bütün çabalarımıza rağmen cevapsız kalan sermaye odaklarından biri ise Mardin İstasyon mevkisinde bulunan kireç fabrikasıdır. İnsanlar fabrikanın isinden kapı, pencere kapalı şekilde dahi korunamamakta, yaşam olumsuz etkilenmekte ama bu uygulamanın sürdürülmesi hâlâ daha devam etmektedir. Sormak istiyoruz: Nedir sizi Mardin İstasyon halkına karşı kireç fabrikasının yanında kılan? Doğayı sermayenin hizmetine sunarak ve kültürel varlıkların özelleştirilmesiyle kendi sorumluluğunuzu şirketlere yüklemekle kendinizi ne yazık ki temize çıkaramazsınız. Kendi sorumluluklarınızı sermayeye devrederek ancak devrettiklerinizin daha fazla tahrip edilmesini, halkın, doğanın, kültürel mirasın karşısında politika üretmenin zeminini kendi elinizle oluşturursunuz. Aynı zamanda, halkın var olan varlıklarını sermayeye devrettiğiniz gibi halkın olan belediyeleri de yine aynı anlayışla gasbederek kayyumlara devrediyorsunuz.

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - On yıllık maziye sahip Mardin'deki kayyum rejiminin meşru olmadığını artık bilmeyen kalmadı. Herkesçe kabul edilmiş olan, resmî olmayan, hukuki olmayan, halk tarafından kabul görmeyen kayyum anlayışı her gün biraz daha Mardin'in, halkın varlıklarını sermayeye peşkeş çekmeye devam ediyor.

Bilinsin ki bizler halkın olan belediyelerimizi mutlaka geri almak için çalışmalarımızı sürdürdüğümüzü, halkın olanın ganimet olarak peşkeş çekilmesini kabul etmeyeceğimizi, yerel demokrasiyi halkla birlikte örmemiz gerektiğini ifade etmemiz gerekiyor. Aynı zamanda bu iradenin önüne daha fazla bent çekilemeyeceğini, bu devrin sonunun artık geldiğini, bir devir kapanırken ve yeni bir devir başlarken herkes için hayırlı olanın ve olması gerekenin ağaca, toprağa, doğaya, kültürel mirasa ve halka dönük rant ve talan odağından uzak halk için politikalar olduğunu ifade ederek hepimizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Gaziantep Milletvekili Sayın Ertuğrul Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, tüm canlılar Rabb'imizin bize emanetidir. Bu inancımız aynı zamanda medeniyet tasavvurumuzun da ayrılmaz bir parçasıdır. Emaneti bizler muhafaza edilmesi gereken önemli bir değer olarak görüyoruz. Lakin muhafaza etmek sadece tarihî binaları restore etmek değildir. Muhafaza etmek sadece kültürümüzü bir sonraki nesillere taşımak değildir. Muhafaza etmek aynı zamanda, Rabb'imizin bizlere emanet ettiği bu muazzam mizanı, bu muhteşem dengeyi korumaktır değerli arkadaşlar. Biz meseleye, bu kanun teklifine bu bakış açısıyla bakıyoruz ve yanlışları buradan sizlere ifade ettik, etmeye de devam ediyoruz. Millî parklarımızı yerel veya uluslararası şirketlerin ticari iştahlarına kurban edecek her türlü girişimin bu emaneti zedeleyeceğini buradan ifade ediyoruz. Doğamızı, yaban hayatımızı, ormanlarımızı maden ruhsatlarının ve betonun malzemesi hâline getirecek her türlü düzenleme bu emanete halel getirecektir diyoruz.

Değerli arkadaşlar, bugün yaşadığımız çevre krizlerinin, müsilağın, kuraklığın temelinde, işte, bu mizanı yok sayan, insanın emrine sunulmuş kaynaklardan makul şekilde istifade etmek yerine âdeta yok etmek için kullanan, doğayı bir çöplük gibi gören anlayışın arkasında bu materyalizm vardır. Modernite, kalkınma, ilerleme gibi süslü kelimeler meselenin özünü asla değiştirmeyecektir. Meselenin özü bu vahşi kapitalizmin doğayı, canlıları, tüm insanlığı gelir getirecek materyaller olarak görmesidir. Karl Marx'ın da dediği gibi, kapitalizm, gölgesini satamadığı ağacı keser değerli arkadaşlar.

Evet, biz bu ülkenin kalkınmasını istiyor ve bunun için de çalışıyoruz. Biz ne yer altı varlıklarımız yerin altında kalsın istiyoruz ne ülke topraklarımız siyanürle kirlatilsin istiyoruz ne de ormanlarımızın yok edilmesini istiyoruz çünkü büyük Türkiye idealinin temel taşı olan toprağımız, suyumuz aynı zamanda geleceğimizi oluşturan en büyük varlığımız, millî değerlerimizdir. Biz merhum Özal'ın vizyonuyla dünyayla rekabet eden, sanayileşen bir Türkiye'nin tarafındayız ancak "kalkınma" demek vatan toprağını bir kupon arazi gibi parselleyip "Ne çıkarsa bahtına." diyerek ekosistemi katletmek değildir değerli arkadaşlar. Memleketin her karış toprağını "Burada kâr var, hadi beton dökelim." diyerek ormanı, zeytinliği, su havzasını feda etmenin vicdani mesuliyetini sizlere bu kürsüden hatırlatıyoruz ve hatırlatmaya da devam edeceğiz. Gerçekten yazık ediyorsunuz değerli arkadaşlar. Onun için bu kanun

teklifindeki intifa hakkı süresi hangi akli, hangi vicdani gerekçeyle doksan dokuz yıla çıkabiliyor, buradan soruyoruz ve buna itiraz ediyoruz, bize makul gerekçelerle bunu izah etmenizi bekliyoruz. Bu dolambaçlı yollarla milletimizin değerlerinin para hırsına kurban edilmesine itiraz ediyoruz.

Biliyorsunuz, yarın İstiklal Marşı'nın kabulünün yıl dönümü değerli arkadaşlar. Bu vesileyle Mehmet Akif'i ve İstiklal Harbi'mizin kahraman şehit ve gazilerini rahmetle anıyorum. Mehmet Akif'in birkaç dizesini de sizlere hatırlatmak istiyorum:

“Yıkmak, insanlara yapmak gibi kıymet mi verir?

Onu en çolpa herifler de emin ol becerir.

Sade sen gösteriver ‘İşte budur kubbe.’ diye,

İki ırgatla iner şimdi Süleymaniye.

Ama ‘Gel, kaldıralım.’ dendi mi, heyhat, o zaman,

Bir Süleyman daha lazım yeniden, bir de Sinan.”

Arkadaşlar, bir asra yayılan tahsislerin sonunda betonlaşmış bir alanın eski hâline getirilerek iade edilmesinin ekolojik olarak imkânsızlığına rağmen neden bu yanlıştan dönmüyorsunuz? Akif'in dizelerinde bahsettiği gibi, bir ormanı dakikalar içinde yok edebilirsiniz ama onu geri getirmek yüzyıllar ister bazen de imkânsızdır değerli arkadaşlar. Bu kanun teklifiyle Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğüne vermeyi arzuladığınız o geniş yetkilerin hukuk devletindeki denetleme ve dengeleme mekanizmalarını tamamen devre dışı bıraktığını görmüyor musunuz? Gelecek nesillere büyük bir kötülüğü devrettiğinizin farkında değil misiniz değerli arkadaşlar? Bürokratların hazırladığı bu kanun tekliflerine ne zaman “Dur!” diyeceksiniz? Biz millî parkların sermaye parklarına dönüştürülmesine itiraz ediyoruz değerli arkadaşlar.

Bu yanlıştan dönün diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin işlenecek hükmünün aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Bu kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara 100 bin Türk Lirası, avlanma izni olmadan ve avlamlarda izin almadan avlananlara 50 bin Türk lirası idari para cezası verilir.”

“Bu maddede yazılı cezaya konu fiillerin 10 yıl içinde tekrarı halinde ceza 10 katı olarak uygulanır.”

Ayhan Barut

Ömer Fethi Gürer

İlhami Özcan Aygün

Adana

Niğde

Tekirdağ

Mühip Kanko

Gülcan Kış

Cavit Arı

Kocaeli

Mersin

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Milli Parklar Kanunu'nu görüşüyoruz. Bu kanun teklifinde geçen hafta Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen maddeler içerisinde birçok taşınmazın Özelleştirme İdaresi kapsamına alınarak satılmasıyla ilgili bir düzenlemenin de geçtiğini görünce ülkemizdeki tüm değerlerin iktidar tarafından her geçen gün satıldığının bir kez daha ortaya çıktığını ifade etmek istiyorum. Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, Milli Parklar Kanunu içerisinde en önemli düzenlemelerden bir tanesi turistik tesisler, enerji hatları, altyapı projeleri ve özel işletmeler için söz konusu alanlarda kırk dokuz yıla kadar intifa hakkı verileceği, başarılı olursa doksan dokuz yıla kadar bu sürenin uzatılabileceğinden bahsedilmekte. Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bir insan hayatının ortalama yetmiş beş yıl olduğunu varsayarsak, bir kişiye burası tahsis edildiğinde, elli yıl ilk dönemde... Ya, şimdi, cumhuriyetimiz 100'üncü yılını daha yeni tamamlamış, siz neredeyse bir devletin şu ana kadar geçen süresine tekabül edecek kadar birilerine bu ülkenin topraklarını vermekten imtina etmiyorsunuz. Ya, bu nasıl bir düzenleme? Milli parklar ülkenin en önemli değerleridir ve siz bu en önemli değerleri istediğiniz kişilere kırk dokuz yıllığına, doksan dokuz yıllığına vermekten de kaçınıyorsunuz. Çok yazık bir uygulama yani en önemli değerlerimizi nasıl böyle uzun süreyle... Zaten bu alanların tahsisi yanlış bir şey ve bu kadar bir süreyle tahsis edilmesi ayrı bir yanlışlık.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ülkemizde var olan ama gündeme gelmeyen bir başka konuyu da buradan bu kanun vesilesiyle gündeme getirmek istiyorum. Özellikle başta ilim Antalya olmak üzere üretim alanlarında, bölgelerinde yaşanan çok önemli bir konu var, özellikle sera bölgelerinde yani örtü altı sebzeçiliğin çok yaygın olduğu illerde adı "ıcarıcı" "ortakçı" "yarıcı" diye ifade edilen işçilerin yani emekçilerin barındıkları evler insani koşullar taşımadığından dolayı yaşanan çok önemli bir sorun var. Tarım alanlarına yapı yapma yasağı nedeniyle naylon, sac, bakalitten yapılmış, korunaksız, soğuktan, sıcaktan, rüzgârdan etkilenen barınaklar var ve bu barınma yerleri nedeniyle, insani koşul taşımayan bu ortamlar nedeniyle tarıma yeni ve kalifiye işçi maalesef ki gelmiyor ve artık çalışmıyor. Buralarda özellikle yeni ve daha insani koşullarda bir ev yapılırsa belediyeler mecburen para cezası veriyor, yıkım kararı alıyor. Şimdi, sera gibi örtü altı sebzeçiliğin yapıldığı yerlerde bir işçi ailenin bakabilecek olduğu alan yaklaşık 4 dönüm kadardır, meyve bahçelerinde aşağı yukarı 50 dönüm, kuru tarım alanlarında ise 100 dönüm civarındadır. Şimdi, özellikle tek parça yani tek parsel niteliğinde bulunan taşınmazlarda tarımla ilgili 1 yapı yapılırsa 2'nciye doğal olarak izin verilmiyor. İzin verilmediği için de işte, diğer işçiler insani olmayan bu yapılarda barınmak zorunda kalıyor ve bu nedenle de ifade ettiğim gibi, kalifiye personel artık tarım alanında faaliyette bulunmak istemiyor. Bu durumda da üretimle ilgili gerçekten önemli sıkıntılar olduğunu ifade etmek isterim.

Orada çalışanlar da bizim insanımız; daha iyi koşullarda yaşaması, ailesiyle, çocuklarıyla daha sağlıklı bir ortamda bulunması onların da hakkı. Sonuçta, çok önemli bir üretim var, özellikle örtü altı sebzeçilik alanında. Bu sayı, örneğin Antalya'da yaklaşık 100 bin kişiye tekabül etmekte yani 100 bin kişiyi ilgilendiren bir sorundan bahsediyorum. Diğer şehirleri de eğer bu aynı değerlendirmeye alırsak belki en az 2 milyon kişi bu durumdan mağdur olmuş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, bitirin.

CAVİT ARI (Devamla) - O nedenle, buradan, ilgililere, yetkililere bu konuda bir çalışma yapmalarını gerektiğini hatırlatmak istiyorum. Tarım yapılmak ve tarımda çalışmak koşuluyla orada bir yaşam olması

yönünden bir imar uygulamasına geçici de olsa izin verilmesi ve o tarım faaliyetinde, o alanda bulunduğu sürece o yapının orada kalabilmesi ön koşuluna bağlı olarak insani yapıların yapılmasına imkân tanınmalı. O vatandaşlarımız da insani değerlere uygun yerlerde kalabilmeli, yaşayabilmeli ve böylelikle de yeni gençlerin tarım alanında faaliyette bulunabilmelerine katkı verilmeli diyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP, İYİ Parti, YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Selcan Taşcı

Ersin Beyaz

Yozgat

Tekirdağ

İstanbul

Burak Dalgın

Metin Ergun

Balıkesir

Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; Türkiye için bir enerji meselesi, gıda meselesi, sınır meselesi, ekonomik istikrar meselesi, velhasıl millî güvenlik meselesi olan bir savaşın komşusuyuz.

Dün bu komşuluk hakkından payımıza düşenleri konuşmak için bir oturum yaptık, duymak istediğim o kadar çok şeyi duyamadım ve duymak istemediğim o kadar çok şeyi duydum ki. Diyor ya İranlı Ferruhzad: "Biz ne kadar kaybetmemiz gereken şey varsa kaybettik, yola ışksız düştük biz. Yüreğini yitirmiş bu zamandan korkuyorum ben." Ben de böyle bir hâletiruhiye içinde birkaç şey söylemek istiyorum dünden sonra.

Komşusu kan ve barut kokarken üzölmek; 21 Marta, Nevruz'a yani en büyük bayramına hazırlanan İran'ın en derin yasını paylaşmak bir meziyet değil. İslam inancına göre günahlarının bağışlandığı ramazan ayında sırf İslam coğrafyasında doğdular diye katledilen bebeklerin günahı boynumuzda bir hafta. Tek başına azap duymak yetmez, yetmeyecek o yaftadan kurtulmaya. Dengeler, çıkarlar, stratejiler, ülküler ve zaruretlere; peki, ya ilkeler arkadaşlar, ya ölçüler? Ölçü dinse sınırsız kudretin tek sahibi Allah'tır, her şeyin tayin edicisi Allah'tır; Allah'ın yerine insanlığa kader tayin etmeye çalışıyor müşrik, Allah'ın yerine ömür biçmeye kalkışıyor. Ölçü dinse dinimize "sapkın" derken tanımız olmaya soyunan iblis; biz iblisin tapınak şövalyesi olamayız, olmamalıyız. Ölçü vicdansa yüzlerce çocuk kefeni girdi bir günde, okulları bombalandı; kimi sığınağa saklandı, bir daha bombalandı ki sağ kurtulmasın biri bile diye. Ölçümüz vicdansa çocuk mezarları üstünde ağızlarından çocuk kanları akan, dişlerinin arasında çocuk kemikleri, İran'ı bombalama şarkısı söyleyen yamyamların vokalisti olamayız, olmamalıyız. Ölçümüz kadının özgürlüğüyse sadece, Amerikalı gazeteci Carlson ülkesinin koşulsuz teslimiyet çağrısının işgalci askerlerin isterlerse İranlı kadınlara tecavüz edebilmesiyle olacağını söylerken benim aklıma Iraklı Nur geldi. Ebu Gureyb işkencehanesinden sızdırabildiği birkaç satırla "Bizi öldürün." diye yalvarıyordu. "Ey

vicdanlarında zerre kadar insanlık, haysiyet, onur, namus duygusu olanlar; buraya saldıran, biz ölüme çoktan razıyız. Hepimize tecavüz ediyorlar ve çoğumuz hamileyiz, doğurmak istemiyoruz, öldürün bizi...” Ki tahmin edersiniz, tam iftar saatindeyiz, bu mübarek günde sansürledim birçok ifadeyi bu mektupta geçen. İşte, biz Şehriyar’ın dilinden “Heç elden özgeye gardaş olar mı/Haramzadalardan yoldaş olar mı/Yılandan, çiyandan yoldaş olar mı...” Ülkesinin bombalanmasını, ülkesinde kadınların ve çocukların katledilmesini dans ederek kutlayınca özgürleşebileceğine inandırılmış gaffet, dalalet ve hatta ihanet içindeki bazı kadınların değil de Tahran meydanına çıkıp da tıpkı Millî Mücadele’de teslimiyetçi mebuslara seslenen Türk kadınları gibi “Ey erkekler, eğer gerçekten erkekseniz bu ülkeye Amerika’yı sokmazsınız, Müslümanların onurunu korursunuz.” diyen kadınların sesi olmalıyız, olacağız. Ölçü demokrasiyse, ölçü hukuksa, ölçü uluslararası barışsa, güvenlikse George Washington’ın Amerikan yerlileri için “Bu vahşi hayvanların tamamen imha edilmesi gerekiyor.” demesinden bugüne Kızıldelilerin battaniyelerine çiçek mikrobi bulaştırmalarından, onları biyolojik denek yapmalarından; Hiroşima’dan, Nagasaki’den, Vietnam’dan Şili’den, Nikaragua, Panama, Afganistan’dan, Irak’tan işlenmiş ve bedeli hiçbir zaman ödenmemiş binlerce insanlık suçundan bugüne bir tek evrensel değere uymamış ve bugün de zaten “İran’da demokrasi olup olmaması umurumda değil.” itirafından çekinmeyen -bedeli olmadığından emin olduğu için- rafineri bombalamadan önce yanık hastanesini, okul bombalamadan önce çocuk hastanesini hedef alan şeytanların taşeronu olamayız, olmamalıyız. İran’ın ateşkes şartı olduğu iddia edilen metinle ilgili yorumlara bakıyorum, haklı ama makul değilmiş, makulün haklı olduğu bir düzen inşa etmeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Had uyarısının, cüret uyarısının işgal edilene değil edene yapıldığı bir düzen... Chomsky hani şu adı sapkın, pedofili tarikatının müritleri arasında geçen büyük teorisyen diyordu ki: “ABD orkestra şefliğinde Batı’ya kazanılmış İran, Türkiye, İsrail ittifakıyla bölgeyi yönetmeyi amaçlıyor.” Biz, arkadaşlar, şefin davulcusu, zurnacısı neyse orkestrasında bize layık gördüğü enstrüman, onun telinden çalmak için hiçbir bebek katiliyle -Netanyahu da Öcalan da, hiçbir bebek katiliyle- aynı safta olamayız, olmamalıyız. İllaki bir şarkı lazımsa da çalmaya “Cehenneme kadar yolun var Sam amca.” olmalı bizim tek şarkımız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

23’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.46****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nermin YILDIRIM KARA (Hatay)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 70'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

24'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp

Gülderen Varlı

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İbrahim Akın

George Aslan

Kocaeli

İzmir

Mardin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ömer Fethi Gürer

İlhami Özcan Aygun

Mühip Kanko

Niğde

Tekirdağ

Kocaeli

Gülcan Kış

Ayhan Barut

İsmet Güneşhan

Mersin

Adana

Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Mardin Milletvekili Sayın George Aslan.

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 24'üncü madde üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye'de yaban hayatı ciddi bir baskı altındadır. Plansız yapılaşma, madencilik faaliyetleri, yanlış ormancılık uygulamaları, büyük altyapı projeleri ve kontrolsüz avcılık pek çok türü yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Hızlı kentleşme, sanayileşme ve tarımsal genişleme doğal yaşam alanlarını daraltarak yaban hayvanlarının yaşam alanlarını parçalamaktadır. Bu durum, hayvanların beslenme, barınma ve üreme alanlarını kaybetmelerine ve bazı türlerin yok olma riskiyle karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. İktidar, bu sorunlara bütüncül çözümler üretmek yerine çoğu zaman yalnızca cezaları değiştirerek ya da mevzuatta küçük düzenlemeler yaparak sorunu çözüyormüş gibi davranıyor; getirilen bu düzenleme de maalesef bu yaklaşımın bir örneğidir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 29'uncu maddesinde yaban hayatını koruma gerekçesiyle bazı değişiklikler yapılmaktadır ancak bu değişiklikler yaban hayatını korumak yerine mevcut düzenlemenin dahi gerisinde kalan düzenlemeler içermektedir. Mevcut düzenlemede belgesi olmadan avlanan kişiler

için hem idari para cezası uygulanmakta hem de iki yıl süreyle avcılık belgesi verilmemektedir. Belgesi olanlar için iki yıl avcılıktan men edilme, bazı ağır ihlallerde ise avcılık belgesinin iptal edilmesi ve kişiye bir daha avcılık belgesi verilmemesi gibi hükümler vardır; bu da özellikle kaçak avcılığa ve koruma altındaki türlerin avlanmasına karşı önemli bir caydırıcılık oluşturmaktadır. Şimdi getirilen değişiklikle bu yaptırım kaldırılmakta ve yerine iki yıl süreyle avcılık belgesi verilmemesi gibi daha sınırlı bir yaptırım getirilmektedir. Yani daha önce çok ağır ihlallerde ömür boyu avcılıktan men edilebilecek kişiler artık yalnızca iki yıl sonra tekrar avcılık belgesi alabilecektir. Oysa yaban hayatına verilen bazı zararlar geri döndürülemez niteliktedir. Nesli tehlike altındaki bir hayvanın öldürülmesiyle ekosisteme verilen zarar iki yıl sonra telafi edilemez. Kısaca belirtmek gerekir ki eski düzenleme ağır ihlaller için daha güçlü ve doğrudan bir caydırıcılık içerirken yeni düzenleme bu caydırıcılığı zayıflatmakta ve yaptırımları fiilen hafifletmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; avcılık faaliyetlerinin kurallara bağlanması, yaban hayatının korunması ve kaçak avcılıkla mücadele edilmesi elbette gereklidir ancak burada sorun, iktidarın her zamanki alışkanlığıyla meseleyi bütüncül bir politika olarak ele almamasıdır. Ne yazık ki getirilen bu düzenleme, Türkiye’de yaban hayatını gerçekten koruyan güçlü bir politika ortaya koymaktan uzaktır, doğayı koruyan değil çoğu zaman yalnızca mevcut sorunları idare etmeye çalışan bir anlayışın devam ettiğini göstermektedir. Yasa dışı avcılığa karşı yasanın mevcut hâli getirilmek istenen düzenlemeye göre daha güçlü bir caydırıcılık sağlamaktadır. Önerilen değişiklik yaptırımları hafifleterek yasa dışı avcılığı dolaylı olarak teşvik edebilecek niteliktedir. Bu nedenle, mevcut düzenlemenin korunması doğanın ve yaban hayatının korunması açısından daha doğru olacaktır.

Kaçak avcılıkla mücadele edilecekse öncelikle güçlü ve sürekli denetim mekanizmalarının kurulması, sahada görev yapan personel sayısının artırılması gerekmektedir. Ayrıca, yaban hayatının korunması ve sürdürülebilir bir yönetim için bilimsel verilerle hazırlanan kapsamlı yönetim planlarının uygulanması gerekmektedir diyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Çanakkale Milletvekili Sayın İsmet Güneşhan. Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Parklar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesi üzerine vermiş olduğumuz önerge hakkında söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye doğal, tarihsel ve kültürel varlıklarının sayısı ve çeşitliliği bakımından dünyanın en önde gelen ve en özgün ülkelerin başında geliyor. Üç farklı biyocoğrafi bölgenin kesişim noktasında bulunan ülkemiz dünyadaki en zengin biyolojik çeşitlilik alanlarından birine sahiptir. Yaklaşık 12 bin bitki türünün bulunduğu ülkemizde bu türlerin yaklaşık yüzde 30’u yalnızca ülkemize özgündür.

Değerli milletvekilleri, bu tablo bize büyük bir zenginlik sunduğu kadar çok ağır bir sorumluluk da yüklemektedir. 2025 yılı itibarıyla ülkemizde 50 millî park, 274 tabiat parkı, 111 tabiat anıtı, 32 tabiat koruma alanı, 136 sulak alan ve 85 yaban hayatı geliştirme sahası bulunmaktadır. Bu alanlar yalnızca gezilecek ve görülecek yerler değildir, aynı zamanda su kaynaklarının, yaban hayatının, endemik türlerin ve kültürel mirasın birlikte var olduğu son derece hassas ekosistemlerdir.

Değerli arkadaşlar, teklifin 24’üncü maddesiyle Kara Avcılığı Kanunu’nun 29’uncu maddesinde yapılan değişiklikler kaçak veya yasa dışı avcılıkla mücadeleyi ciddi bir biçimde zayıflatmaktadır. Mevcut kanuna göre av miktarına ve avlanma sürelerine uymayan, izinsiz ya da yasak yerlerde avlanan kişilerin

bu filleri tekrar etmeleri hâlinde avcılık belgeleri süresiz olarak iptal edilmekte ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmemektedir ancak getirilen bu teklifle bu caydırıcı yaptırım ortadan kaldırılmaktadır, süresiz iptal yerine sadece iki yıllık bir iptal süresi öngörülmektedir. Daha da vahimi değerli arkadaşlar, mevcut yasada zehirli yem kullanan, yasak araç kullanan ve yöntemlerle avlanan, tuzak kuran ya da ışık ve manyetik dalgalarla avlanan kişilerin belgeleri süresiz olarak iptal edilirken bu teklifle aynı kişiler için yalnızca iki yıllık bir yaptırım öngörülmektedir. Zehirle, tuzakla, yasa dışı yöntemlerle yaban hayatını yok eden bu kişiler yalnızca iki yıl sonra yeniden avlanma hakkı elde edebilecektir. Bu düzenleme, kaçak avcılıkla mücadeledeki caydırıcılığı ortadan kaldırmaktadır. Üstelik, teklifle avcılık belgesi iptal edilen kişilerin iki yılın sonunda idari para cezalarını ve tazminatlarını ödemeleri hâlinde yeniden belge alabilmelerinin önü açılmaktadır. Yani açıkça ifade etmek gerekirse değerli arkadaşlar, bu düzenleme bir tür af niteliği taşımaktadır. Bu yaklaşım, yaban hayatını korumak yerine yasa dışı avcılığı fiilen teşvik eden bir anlayışı ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin gerekçesinde millî parklara ve korunan alanlara yıllık ziyaretçi sayısının yaklaşık 70 milyona ulaştığı belirtilmektedir. Daha fazla vatandaşımızın doğayla buluşabilmesi için gerekli altyapı ve üstyapı yatırımlarının hızla tamamlanması ve alternatif turizm koridorları oluşturulması gerektiği ifade edilmektedir. Buradaki asıl amaç; kendi yandaşlarına, kendi çevrelerine, kendi yakınlarına millî parklarımızı... Nasıl ki geçmişte havamız, suyumuz, toprağımız peşkeş çekilmişse şimdi de millî parklarımız kendi yakınlarına, kendi çevrelerine peşkeş çekilmek istenmektedir. Elbette vatandaşlarımızın doğayla buluşması çok önemlidir, çok kıymetlidir ancak millî parklar ve tabiat parklarında koruma, kalkınma ve sürdürülebilirlik dengesi mutlaka ve mutlaka gözetilmelidir. Millî parkların, tabiat parklarının ve yaban hayatı geliştirme sahalarının temel amacı bu ekosistemleri korumak ve gelecek nesillere aktarmaktır. Ancak bu teklifle bu alanların doğal dengesi ve içindeki canlıların yaşam hakkı avcılık kurallarına uymayanların insafına bırakılmaktadır. Unutulmamalıdır ki doğa koruma mevzuatının temel ilkeleri bilimsel planlama, şeffaflık, kamusal denetim ve güçlü yaptırımlardır. Bu ilkeler zayıflatıldığında koruma zırhı inceler. Koruma zırhı incelendiğinde ise geri dönüşü mümkün olmayan kayıplar yaşatır bizlere.

Değerli arkadaşlar, bizim yaklaşımımız çok açık ve nettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

İSMET GÜNEŞHAN (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Doğayla uyumlu kalkınma mümkündür ancak doğayı tahrip ederek kalkınma sürdürülebilir değildir. Türkiye'nin geleceği açısından doğayı koruyan, rant ve talana geçit vermeyen, ekosistem temelli bir yaklaşımla yönetim anlayışını benimsemek zorundayız yani bundan başka da bir çaremiz yok. Bu nedenle Millî Parklar Kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasını öngören bu kanun teklifi tümüyle geri çekilmeli ve doğa koruma ilkeleri doğrultusunda tüm paydaşların içerisinde olduğu, onların da görüş ve düşüncelerinin alındığı yeniden bir düzenlemeye gidilmelidir. Millî servetimiz olan bu doğal alanları ve yaban hayatını korumak yerine onların koruma zırhını çıkarmak ülkemize ve gelecek nesillere yapılacak en büyük kötülüklerden biridir.

Yüce Meclisi tekrar saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)*A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)**3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Muğla'dan gelen öğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi*

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Muğla'dan öğrenci arkadaşlarımız Genel Kurulu izliyorlar, hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinde yer alan "iki yıl süre ile" ibarelerinin "beş yıl süre ile" şeklinde, "iki yıllık" ibaresinin "beş yıllık" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Mustafa Bilici
Muğla	Denizli	İzmir
Sadullah Kısacık	Birol Aydın	Ali Yüksel
Adana	İstanbul	Konya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Konya Milletvekili Sayın Ali Yüksel.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ALİ YÜKSEL (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Teklif, millî parkları, tabiat parklarını, tabiatı koruma alanlarını ve tabiat anıtlarını asli fonksiyonu olan mutlak koruma statüsünden kopararak bu alanları ticari birer işletme sahasına indirgemektedir. Yasa metnindeki ucu açık "zaruret" ve "kamu yararı" ifadeleri büyük enerji projelerinin ve endüstriyel tesislerin millî parkların kalbine saplanmasına hukuki bir kılıf hazırlamaktadır. Yöre halkının ihtiyacı bahanesine sığınarak millî parklar her türlü ağır sanayi müdahalesine açık, denetimsiz birer meta hâline getirilmektedir. Özetle, bu teklif, personel seçiminden mali yönetime, yargısal denetimden mülkiyet haklarına kadar her alanda liyakat ve hukuku dışlayarak millî parkların yönetim yetkisini fiilen sermayeye teslim eden bir talan modelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; devletin yeniden yapılandırılması şarttır. Gelişen ve dönüşen dünya karşısında mevcut kanunlar yetersiz, cezalar ise caydırıcılıktan uzaktır. Hukuk adaleti tesis eden bir zemin olmaktan çok sorunları öteleyen bir prosedüre dönüştürülmüştür. Kurumlar sağlam ve öngörülebilir sistemler üzerinden değil birkaç izan sahibi yöneticinin şahsi gayretiyle ayakta durmaktadır. Toplumun sosyal katmanları arasında uçurum çok derinleşmiştir, ekonomik ayrışma ahlaki ve zihinsel kopuşla birleşmiştir. Ortak değerler, ortak gelecek ve ortak sorumluluk fikri zayıflamıştır. Üstte dokunulmazlık hissi, alta çaresizlik duygusu hâkimdir. Toplumsal değerler sistemli biçimde aşındırılmaktadır. Doğru ile

yanlış, fayda ile zararlı, adalet ile zulüm, iyi ile kötü, güzel ile çirkin arasındaki sınırlar bilinçli olarak bulanıklaştırılmaktadır. Son olarak ortaya saçılan Epstein rezaleti yalnızca bir suç dosyası değildir. Bu rezalet, küresel ölçekte cezasızlık düzeninin, seçkin dokunulmazlığının ve ahlaki çöküşün açık bir itirafıdır. Batı'nın yıllardır yüksek sesle savunduğu insan hakları, demokrasi, hukuk devleti ve medeniyet söylemleri bu dosya karşısında fiilen çökmüştür. Bu hadise, uzun süredir sallanan yapının tabutuna çakılan son çivi niteliğindedir. İşte tam bu noktada tarih bize yol gösteriyor. 1402 Ankara Savaşı Osmanlı Devleti için yalnızca askerî bir yenilgi değildi; otoritenin dağıldığı, kurumların çöktüğü ve meşruiyetin sarsıldığı büyük bir kırılma anıydı. Fetret Devri boyunca eski düzenin sürdürülemediği açıkça ortaya çıktı. İşte o ortamda Çelebi Mehmed devleti eski hâline döndürmeye çalışmadı, aksine, şartları okuyarak onu yeniden yapılandırdı; dağılmış beylikleri birleştirdi, merkezî otoriteyi yeniden kurdu, mali ve idari düzeni toparladı ve devleti yeni bir denge üzerine inşa etti. Osmanlı'nın ikinci kuruluşu olarak anılan bu süreç onarım değil bilinçli bir yeniden kurma iradesiydi. Bugün de benzer bir eşikteyiz; mevcut yapılarla, mevcut reflekslerle ve günü kurtaran düzenlemelerle yol almak mümkün değildir. Devletin yeniden yapılandırılması artık bir tercih değil tarihsel bir zorunluluktur. Gecikmek, sorunları ertelemek ya da makyaj düzenlemelerle süreci idare etmeye çalışmak ödenecek bedeli büyütmekten başka bir sonuç doğurmayacaktır. Çelebi Mehmed'in yaptığı gibi, kırılmayı doğru okumak, cesur kararlar almak ve yeni bir düzen kurmak gerekir; aksi hâlde gecikmenin bedeli yalnızca ekonomik ya da siyasi olmayacaktır. Toplumsal çözülme, değer kaybı ve uzun vadeli istikrarsızlık olarak karşımıza çıkacaktır. Bundan böyle, millî meselemiz günü kurtarmak değil devleti ve toplumu geleceğe taşıyacak yeni bir yapıyı inşa etmek olmalıdır. Bunun için on bir aylık uygulamalarıyla tatbik edilebilir bir Erbakan millî görüşüne ve tatbik edecek bir Fatih'e acilen ihtiyaç vardır. Artık, iş başa düştü diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" İbaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Burak Dalgın

Yozgat

Muğla

Balıkesir

Ersin Beyaz

Uğur Poyraz

İstanbul

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin doğal zenginliklerini âdeta bir ticari mala dönüştüren bu kanun teklifiyle ilgili daha önce de kürsüye çıkmıştım, orada; milliyetçiliğin hamasetle, sloganla değil memleketin toprağına, taşına, havasına, suyuna, kurduna, kuşuna sahip çıkmakla olacağını anlatmıştım. Bugün kanun teklifinin 24'üncü

maddesinin getirdiği fevkalade tehlikeli bir zihniyete dair söz aldım yani suçluyu ödüllendirme, mazbut vatandaş cezalandırma. Biliyorsunuz, yasa dışı avlananların lisansları süresiz iptal ediliyordu fakat bu yeni taslakla bu süre iki yıla indiriliyor. Yani ne deniyor? Suçlulara “Dinlen, gel.” deniyor. Ne deniyor? “Aman, ne olacak ki, boş ver.” deniyor. Bu, her alanda yapıldığı gibi bir örtülü af. Bunun neticesinde yabancılar Türkiye’ye gelirler, kaçak avlanırlar “Aman, ne olacak ki!” derler, geçerler. Bazıları yaban hayatını mahvederler “Aman, ne olacak ki!” derler, geçerler. Bu, maalesef her yere yansıyan bir zihniyet.

Değerli milletvekilleri, doğruyu yapanın sürekli enayi yerine konduğu, yanlış yapanın da bir şekilde yolunu bulduğu bir sistem vicdanları yaralar. Maalesef mevcut sistemde mazbut vatandaşlarımız sürekli cezalandırılıyorlar, buna da alıştılar. Bu cezasızlık kültürünün neticesi, asayişin gerilediği sokaklar.

Bakınız, Uluslararası Organize Suç Endeksi’nin raporlarına göre Türkiye’imiz Avrupa’da 1’inci -ama bu, rezil bir 1’incilik- dünyada 10’uncu sırada. Bu faciaya rağmen ne yapılıyor? Bu Meclisten sürekli birtakım af kanunları çıkarılıyor, birtakım suçlular sokağa salınıyor. “Binler, on binler, yüz binler” derken “Bir sürü insan bundan negatif etkileniyor, zarar görüyor.” derken bu insanlar yabancı değil eşimiz, dostumuz, komşumuz. Adımı net koyalım, gerçek kader kurbanı suçlular değil o suçluların zarar verdiği vatandaşlarımızdır. Adımı net koyalım; suçlulara müsamaha göstermek, sürekli affetmek masuma zulmetmektir.

Bakın, Fatmanur Çelik örneğini maalesef yeni yaşadık. Fatmanur Hanım ve 8 yaşındaki kızı İkra, meseleyi biliyorsunuz. Fatmanur Hanım daha küçükken istismara uğruyor, tecavüzçüsüyle evlendiriliyor, maalesef kötü hayatı devam ediyor. O evlilikten, o zoraki evlilikten doğan kızı da istismara uğruyor. Olayın üstü bir şekilde kapatılıyor. Fatmanur Hanım bu süreçte “Ben baskı altındayım, intihar falan etmeyeceğim.” demesine rağmen maalesef kendisi de yavrusu da geçen hafta ölü bulundu.

Değerli arkadaşlar, “Bu ülkede ancak ölünce haklı oluyoruz.” diyorsa insanlar bunun ahı hepimizi tutar, çok açık söylüyorum. Bakın “Kenarıdicle’de bir kurt kapsa kuzuyu, adliilahi gelir Ömer’den sorar onu.” diye şiir okumak kolay, bu insanlara sahip çıkmak zor. Bu işler şiir okumakla çözülmüyor.

Bu vesileyle gündemdeki umut hakkı meselesine de değinmek istiyorum. Türkiye’de umut hakkı hak eden insan Fatmanur Çelik’ti; Türkiye’de umut hakkı hak eden insanlar ne evde ne işte olan gençler, zam bekleyen, mezarda emeklilik korkusuyla yaşayan çalışanlar, sefalet ücretine mahkûm olan emekliler, evladının beslenme çantasını doldurmaya çalışan anneler, faturayla boğuşan KOBİ’ler ve esnaflar, ayakta kalmaya çalışan girişimciler, güvenli sokaklar isteyen kadınlar ve en çok da çocuklarımız. Umut hakkı katillerin hakkı değil bu insanların hakkıdır. Dürüst vatandaşımız, mazbut vatandaşımız vergisini kuruşu kuruşuna yatırsın ama en basit bir yemeğe dünyanın parasını versin, bir ödemesini geciktirince bütün banka hesapları bloke olsun. Burada bir adalet falan yok. Türkiye suç makinelerine, örgüt liderlerine, katillere gösterdiği müsamahayı orta sınıf vatandaşına göstermek zorundadır. Ekonomik ve toplumsal hayatı sırtlayan orta direk vatandaşımıza uygulanan bu sistematik zulmü de reddediyorum bu kürsüden.

Bu milletin güvenliğini sağlamak Hükümetin boynunun borcudur. Bu milletin ihtiyacı bakkal devlet, televizyoncu devlet değil adil devlettir. Kanun olmadan nizam olmaz. Böyle örtülü aflar, müsamahalar, “Boş verin.” demelerle ancak kamu nizamı yok edilir, devletin orta direği çöker. Ondan sonra adaletin olmadığı yerde millet kendi adaletini sağlamaya kalkarsa çok daha büyük problemlerle karşı karşıya kalırız Allah korusun. Dürüst vatandaşın enayi yerine konmasına, eşkiyayı hükümdar yapan bu anlayışa biz “hayır” diyoruz. Artık en küçük konuda bile cezasızlığa tahammülümüz yoktur. O yüzden bu yasanın 24’üncü maddesinin, bu örtülü affın geri çekilmesini heyetinizden diliyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri ve alkışlar, YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

24’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

25’inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 25’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökçalp

Gülderen Varlı

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

İbrahim Akın

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İzmir

Kocaeli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Mustafa Bilici

Muğla

Denizli

İzmir

Sadullah Kısacık

Birol Aydın

Adana

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun

Mühip Kanko

Gülcan Kış

Tekirdağ

Kocaeli

Mersin

Ömer Fethi Gürer

Ayhan Barut

Niğde

Adana

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş)

- Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milli Parklar Yasası üzerinde konuşuyoruz ama millî olan her şeyi ayaklar altına alıyorlar, özelleştiriliyor, kaçak yapılara muafiyet getiriliyor ve katliam yapan avcılar affediliyor. Bu olacak bir iş değil arkadaşlar. Bakın, bu iktidarın sloganı neydi? “Yerli ve millî olacağız.” diyorlardı değil mi? Ya, ne yerli ve millîsi kardeşim? Yabancı avcılar gelecek, bizim topraklarımızdaki hayvanları vuracaklar, al sana “yerli ve millî.” Var mı bir cevabınız? İşte, sizin “yerli ve millî”niz nedir biliyor musunuz arkadaşlar? Keyfi ve hissîdir. Keyfi ve hissî, son derece duygusal, paraya dayanan bir anlayışla hareket ediyorsunuz. Şimdi, bakın, bu keyfilik ve hissîlik her tarafa yansımış durumda. Millîlikle de bir alakamız yok, yerlilikle de bir alakamız yok. Tamamen Amerika’ya karından bağlı, göbekten bağlı bir anlayışla ülkeyi yönetiyorsunuz. Birleşmiş Milletler var ama sizin için kurul Trump kurulu ve onun maiyetinde devam ediyorsunuz.

İran ve İsrail savaşında Türkiye'nin son derece pasif bir rol aldığını görüyoruz, hepimiz net bir şekilde görüyoruz. Bu garip değil arkadaşlar; bakın, bu kürsüde defalarca ben söyledim, Türkiye ve İsrail arasında ticaret var, defalarca bunu ispatladık. AK PARTİ'li vekiller “Hayır.” dediler. Ben burada defalarca bunun örneklerini gösterdim. Mesela, Nissos Christiana gemisi 7 ve 12 Şubat tarihleri arasında Ceyhan ve Hayfa arasındaydı, gidin bir araştırın. Kimolos tankeri 17-23 Şubat tarihleri arasında Aşkelon Limanı'ndaydı. Bakın, İpsala gemisi ise 6-10 Mart arasında İstanbul'dan Aşkelon'a gitmiş durumda. Ne getiriyor arkadaşlar? Petrol getiriyor. Peki, o petrol ne yapılıyor? Filistinli mazlumların üstüne bombalar yağdıran uçaklara yakıt olarak gidiyor. Bir şey diyebiliyor musunuz? AK PARTİ'li vekillerin burada işi gücü işte “Katil İsrail'i kınıyoruz.” Ya, siz kendi partinizi kınayın arkadaşlar. Nisan 2024'te güya ticaret bitti ancak ticarete öylesine devam ediyorsunuz ki inanılmaz bir şekilde bu ticaret devam ediyor.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı'ndan petrol Azerbaycan'dan geliyor, Türkiye'den naklediliyor -burada söylendi- 1 dolar 27 sent Türkiye komisyon alıyor ve şimdi size bir rakam açıklayacağım, sıkı durun: Bakın, bu süre boyunca -Filistin'deki soykırım boyunca- Türkiye'den İsrail'e giden varil ne kadar biliyor musunuz? 2 milyon varil petrol gitti, 2 milyon varil. Bu da “Yerli ve milliyiz.” diyen bu iktidarın döneminde oldu arkadaşlar. Öylesine yalancılar ki... Bakın, ben burada delilleriyle söylüyorum; buyurun, karşı çıkın, “Yanlış söylüyorsun Ömer Bey.” deyin. Hiçbiriniz hiçbir defa diyemedi ama ondan sonra çıkıp hamaset yapmayı çok iyi biliyor arkadaşlar.

Şimdi, bu meseleler neden oluyor? Biliyorsunuz, ABD'de bir Halkbank davası geçtiğimiz günlerde sonuçlandı. Halkbank davasında nereye geldiğimiz belli, “Al Halkbank, ver petrol.” böyle bir muhabbetle gidiyor. Burada Azerbaycan iktidarı da son derece sorunlu bir yerde. Azerbaycan üzerinden İsrail'e giden petrol nedeniyle şahsıma yönelik de bazı ifadeler kullanıyor Azerbaycan iktidarı. Türkiye üzerinden İsrail'e gönderdiğiniz petrol apaçık ortada, burada bütün belgeleriyle ispatlıyorum. Mayıs 2024 yılında İlham Aliyev “İsrail bizim dostumuzdur.” demedi mi arkadaşlar? Filistin'de katliam, soykırım yapan bir İsrail senin nasıl dostun oluyor kardeşim? Soykırımcı İsrail senin nasıl kardeşin, dostun oluyor; bunu size sorarım buradan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Şimdi, bakın, bu iktidarın sözlerinde hiçbir zaman doğru yoktur. Şu anda, biliyorsunuz, geçtiğimiz hafta Danıştay yine barış akademisyenleriyle ilgili çok kötü bir karar verdi. Sadece barış akademisyenleri mi? Biliyorsunuz, ben bu Meclisten götürülmüştüm, cezaevine atılmışım ve ardından Anayasa Mahkemesi oy birliğiyle bana baştan sona ihlal yapıldığına karar vermiştir. Peki, KHK'li birisi olarak şu anda, geçtiğimiz haftalarda Bölge İdare Mahkemesi ne karar verdi hakkımda biliyor musunuz? İşe dönüşümü yine reddetti. Anayasa Mahkemesinin net kararına rağmen, İdare Mahkemesinin kararına tek kelime yorum yapmadan, bütün itirazlarımıza karşı “İdare Mahkemesi doğru söylüyor.” diyerek kararını verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - İşte, bu iktidar böyle bir iktidardır arkadaşlar; bu denli kötü, yanlış, Anayasa'yı çiğneyen, üstünde tepinen, barış sözünde durmayan, barış akademisyenini de barışı savunamı da kahreden bir iktidara sahipsiniz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Milli Parklar Kanunu'yla ilgili söylenmedik söz kalmadı herhâlde, öyle tahmin ediyorum ve bu Milli Parklar Kanunu "Ben yaptım, oldu." kanunu, "Ben yaptım, oldu." mantığıyla hareket edilmiş ve büyük bir ihtimalle Anayasa Mahkemesinden dönecek, Anayasa Mahkemesinden dönen maddeleri var. Yine, aynı şekilde, kanunları dolaşarak, Anayasa Mahkemesini de yok hükmünde sayarak bildiğinizi okuyorsunuz; okumaya devam edin, gün ola harman ola diyorum.

Bizim de millî parkımız var Manisa'da ve Manisa merkezden millî parka 30 kilometrelik bir yol var. Bu millî parka Manisalılar ulaşamıyorlar. Ulaşmaları için belediye ile Hükûmetin beraber çalışması lazım ve beraber çalışıyorlar mı? Çalışmıyorlar çünkü 2 tane yola ihtiyaç var: Bir kara yoluna ihtiyacımız var, bir de teleferiğe ihtiyacımız var. İzmir tarafı halletti bu işi, hem İzmir Belediyesi bu işi halletti hem de aynı zamanda Hükûmet bu konuda onlara yardımcı olmuştu. O nedenle "millî park" deyip geçmeyelim. Manisa Spil Dağı önemli bir dağ ve Türkiye'de 3 bin endemik bitki var arkadaşlar, 3 bin endemik bitki yani sadece nevi şahsına münhasır olan bitkilerden Manisa'da ise 200 tanesi var ve bizim burada yıllık atlarımız var, yaban öküzlerimiz var, yaban keçilerimiz var ve burası tamamen zengin bir diyar ama buraya vatandaşlarımız yazın nefes almak için dahi ulaşamıyorlar çünkü Manisa sıcak bir iklim, turizmin memleketi, inanç turizminin memleketi, tarımın memleketi ve aynı zamanda sanayinin memleketi, tarihin memleketi. Burası, aynı zamanda, biliyorsunuz, ilk madenî paranın basıldığı yer. İncil'de geçen 7 kilisenin 7'si de Türkiye'de biliyorsunuz. 4 İncil var, bu 4 İncil'in hemen hemen hepsinde

7 tane önemli kiliseden bahsedilir İslamiyet öncesiyle ilgili. 7'si de Türkiye'de ama 3 tanesi Manisa'da: Philadelphia; Amerika'daki Philadelphia ismini buradan, Alaşehir Philadelphia'dan alır. İkincisi Akhisar Thyateira'dır, Thyateira Kilisesi'dir. Üçüncüsü Sart'tır, Sart'ı bilirsiniz belki, Artemis Tapınağı'nın olduğu yerden bir tanesi ve burası da dünyanın 8'inci büyük harikasının bulunduğu veya bazılarına göre Divriği Camisi'yle beraber 9'uncu harika olarak değerlendirilir. Burası dünyanın üzüm cennetidir aynı zamanda, çekirdeksiz üzümde de dünya üzümünün yüzde 50'sini biz üretiyoruz, Türkiye'nin yüzde 85'ini biz üretiyoruz. Zeytinyağında 1'inciyiz, zeytinde de Türkiye'de 2'nciyiz yani 60 milyon ağacımız var. Bir tarım memleketi, tarihin memleketi, 17 şehzade yetişti buradan, 5'i sultan oldu ve Fatih Sultan Mehmet de buradan geldi ve İstanbul'u fethetti, Edirne'ye 3 at çatlatarak gittikten sonra da sultan oldu.

Peki, Manisa'nın problemlerini zaman zaman burada dile getiriyorum. Geçenlerde göletleri dile getirdim, bin günde 1.000 gölet yapılacaktı. Buradan 46 gölet payımıza düşmüştü, 16'sı yapıldı, diğer 30 tanesi yapılmadı demiştim. Barajlardan 2 tanesi tamamlanmadı, hâlâ duruyor Akhisar Gürdük Barajı.

Bir diğer yandan da tren yolu, Manisa merkezden geçecekti hızlı tren. Şimdi, onu da değiştirmişsiniz, Manisa'yı baypas yapmışsınız. Manisa'dan Kemalpaşa'ya gidilecekti, İzmir'i dolaşacaktı. Bu sefer Salihli üzerinden Kemalpaşa'dan gidiyorsunuz.

Diğer önemli bir konuya gelince, 2016 yılında benim gayretlerimle yatırıma alınan, ön projesi yapılan, proje ihalesi yapılan, ihalesi yapıldıktan sonra yola başlanan, inşaatına başlanan Akhisar-Gördes, Gördes-Demirci, Demirci-Selendi-Simav yoluydu fakat burası da "Eh, olur olmaz, yaparız yapmayız." yıllardır duruyor. 2016 neresi, 2026 neresi arkadaşlar; on yıl geçmiş, beş yılda tamamlayacaktınız, beş yıl da size avans vermiş millet, hâlâ yapmamışsınız, herhalde bir beş yıl daha bekler.

Önemli konulardan bir tanesi de akıl hastanesi, ruh ve sinir hastalıkları hastanesi. Manisa'da çok önemli bir hastane, Türkiye'nin ilk akıl hastanelerinden bir tanesi, Gazi Mustafa Kemal Atatürk döneminde

yapıldı, astarı yüzünü geçiyor ve ben buradan milletvekiliyken, iktidar partisinde görevliyken 300 dönümlük bir araziyi Kayapınar'da bunlara tahsis ettirmiştik, yüksek gerilim hatlarını da dışarı aldirmiştik ve buraya bir an önce taşınması lazımdı. Oranın da -Manisa'nın merkez yerinden- otopark yapılması ve rekreasyon alanı yapılması konusunda da projeler vardı çünkü Manisa'nın da -her büyükşehirde olduğu gibi, şehirlerimizi kaybettiğimiz gibi- çok ciddi şekilde otopark ihtiyacı var; hâlâ yapılmadı, bir çivi bile çakılmadı oraya. Yani bu hastane taşınacak, yollar yapılmış, araziler tahsis edilmiş, yapmamışsınız.

Diğer bir konu lise kampüsü. Ben iktidar partisine sesleniyorum: Bakın, lise kampüsü yaparsanız güzel olur. Manisa'da lise kampüsü için Manisa'nın 20 kilometre dışarısında bir lise kampüsü yeri, 360 dönümlük yeri tahsis ettirdik. Millî Eğitim Bakanlığı ile Tarım Bakanlığı görüşerek bu şekilde İl Millî Eğitim Müdürlüğüne TİGEM'in arazisi Hamalın Kırın'ın olduğu yere tahsis edildi ve 10 tane lise buraya taşınacaktı. Böylece, taşındıktan sonra buralar hem otopark olacaktı hem de nefes alacaktı Manisalıları çünkü Manisa merkezde otopark sorunumuz çok büyük boyutlarda ama bugüne kadar yapmadınız, yapamadınız çünkü yapmak istediniz ama yapamadınız, olduğu gibi kalıyor.

Diğer taraftan, değerli arkadaşlar, biz Manisa olarak tarımın memleketiyiz demiştik hatırlarsanız eğer. Bu, Manisa'daki tarımla ilgili olarak vatandaşlarımızın çok ciddi sıkıntıları var. Nedir bunlar? Girdilerle ilgili sıkıntı var mazotla ilgili olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - "Sübvansedeceğiz." diyordunuz, sübvansede kör topal devam ediyor. Diğer taraftan, girdilerimiz, ilaç ve gübre girdilerimiz şimdi gene Körfez kriziyle beraber -bu, İran'a Amerika Birleşik Devletleri ile İsrail'in saldırısıyla- ciddi bir gübre sıkıntısı yaşayacağız. Hani millî iktidar... Biraz önce DEM PARTİ Milletvekili Sayın Gergerlioğlu bahsetti, gübreden bahsetti; çok ciddi sıkıntılar yaşayacak Türkiye. Türkiye tarım toplumu, tarım ülkesi, dünyanın en önemli ovaları burada; 7'nci büyük ovası Gediz'de; Çukurova, Konya Ovası, Harran Ovası, Iğdır Ovası, Muş Ovası olarak dünyanın en önemli ovaları burada. Peki, burada tarımla uğraşıyoruz ve bir savaş kapımızda biliyorsunuz, geldi, devam ediyor bu savaş. Bununla ilgili olarak, yine geçen dönem donla ilgili sıkıntı yaşadık, şimdi gene sıkıntı yaşayacağız. Peki, niye gübre yapamıyoruz biz? Hani her şeye gücümüz yetiyordu, niye gübre yapamadık şimdiye kadar? Neden biz ilaçlarımızı yapamıyoruz, tarım ilaçlarımızı? Hadi tıbbi ilaçları, insanla ilgili ilaçları yapamıyoruz da bu tarımla ilgili ilaçları niye yapamıyoruz? O nedenle, biz, şimdiden söyleyelim, bu Millî Parklar Kanunu Anayasa Mahkemesine gidecek ve "ret" oyu vereceğiz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanı üç yıl önce bir "tweet" attı, "BAĞ-KUR primleri 9000 günden 7200 güne düşecek, müjde!" dedi. Müjdeden bu yana üç sene geçti, bu gerçekleşmedi ama bugün bir müjde daha verdi. Bu müjdede, emekliler yılbaşında aldıkları maaşın enflasyonla erimesi nedeniyle kendilerine bir artı ücret zammı yapılacağını tahmin etti ya da bayram ikramiyesinin 4 bin liradan daha yukarı çıkarılacağını beklerken meğerse hak ettikleri parayı on beş gün önce alacaklarmış; müjde bu(!) Tabii, esas müjde bu kanunun içinde var ya da getirilen çoğu

kanun teklifinde var(!) Bu millî parklar burada ranta açılıyor. Nasıl oluyor? Milli Parklar Kanun Teklifi'yle, korunan alanlardaki her türlü altyapı, üstyapı ve diğer tesislerin Bakanlıkça işletilmesi zorunluluğu ortadan kaldırılıyor, böylece millî parklar yağmaya açılıyor; işte, müjde bu(!) Gene yandaş kayırmacı, birilerine rant sağlayacak bir kanun teklifinin görüşmelerini yapıyoruz. Kanunun özü iki tane ana ayağa dayanıyor; biri millî parklar ranta açılıyor, diğesinde de Bakanlığın elindeki yetkiler alınıp bir Genel Müdürlüğe devrediliyor.

Yine, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüştüğümüz bir kanun teklifi vardı, o da önümüzdeki günlerde Meclise gelecek. Orada da 230 tane arazinin, “kupon arazi” dediğimiz arazinin satışı gerçekleşiyor. Ya, limanı sattınız, enerji santrallerini sattınız, fabrikaları sattınız, hazine arazilerini sattınız, vatandaş sattınız, elde avuçta ne varsa satıyorsunuz; birileri buradan çıkar sağlıyor ama bu ülkenin emeklisini, asgari ücretlisini, dar ve sabit gelirlisini yoksulluğa mahkûm ediyorsunuz.

Ben Meclis tutanaklarına da geçsin diye, bugünkü var olan ekonomik verilere dayalı rakamları paylaşmak istiyorum. Neden? Geçen yıl kuraklık oldu, don oldu; ondan önce deprem oldu, şimdi de savaş çıktı. İyi, ne demek bu? Yani ne oluyorsa oradan kaynaklanıyor, bizden kaynaklanmıyor. Peki, ülkenin durumu ne? Bireysel kredi kartları borçları 3 trilyon lirayken bireysel kredi borçları da 3 trilyon lira. Varlık yönetim şirketlerine olan borçlarıyla birlikte vatandaşın toplam finansal borcu 6 trilyon 336 milyar lira. Bankalar ve finans kuruluşlarının tüketicilerinden zamanında tahsil edemediği için icra takibine aldıkları bireysel kredi ve kredi kartları alacakları 271 milyar 800 milyon lira, batık bireysel kredi ve kredi kartı borçları 373 milyar lira, bireysel krediler ve kredi kartları için vatandaşın bankalara ödediği faiz 118 milyar lira, KOBİ'lerin bankalara borcu 6 trilyon 548 milyar lira, sektörün vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icra takibine alınan krediler ise 214 milyar 200 milyon lira. Bankalarda KOBİ'lere ait toplam 4 milyon 983 bin kredi hesabı bulunuyor, 304 bini takipte tutuluyor. Tarım sektörünün bankalara borcu da 1 trilyon 297 milyar lira; 1 trilyon lirası kamu bankalarından kullandığı, 265 milyar lirası özel sermayeli bankalardan kullandığı kredilerden oluşuyor. Bu piyasaya, bunlara çiftçilerin olduğu borçlar dâhil değil. Piyasa borçlarıyla da çiftçiler tarihin en büyük borçlanma dönemini yaşıyor. Tarım sektöründe zamanında ödenemediği için bankalar tarafından takibe alınan kredi kartları borçları ise 17 milyar 600 milyon lira. İcra dairelerinde UYAP üzerinden açılan ve icra dairelerinde derdest bulunan toplam dosya sayısı 24 milyon 364 bin, derdest dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 700 bin adet artmış. Muhtarlıklara giderseniz tebliğlerle dolu. “Maaşlarda durum nedir?” diye baktığımızda 2026 yılı başında işçi ve bağımsız çalışanların, emeklilerin aylıklarına yüzde 12,19 zam yapıldı. 20 bin liraya çıkarılan en düşük emekli aylığının yaklaşık 1.600 lirası daha yılbaşından bu yana elinden geri alındı, 61.890 lira olan en düşük memur aylığının 4.920 lirası cepten geri alındı, 28.075 lira olan asgari ücretin de 2.232 lirası ilk iki ayda enflasyonla geri alındı. Emekli ve asgari ücretlinin aldığı maaş açlık sınırının altında, memur maaşları yoksulluk sınırının altında; 12 milyon işsiz var, 10 milyona yakın sosyal yardımla yaşayan yurttış var, 50 milyon yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Arkadaşlar, ülkenin gerçeği bunlar. Bunların yaşadığı sorunları görmek, bunlara çözüm üretmek gerekiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Biz burada gelen kanun tekliflerine baktığımız zaman, hepsinin içinde ranta dayalı kayırmacı bir anlayışla oluşturulmuş maddelerin gizlendiği görüyoruz, bunlar ülkenin değerlerinin peşkeş çekilmesi ama ülkenin geniş kesimlerinin içine düşürüldüğü yoksulluk, yokluk, onların yaşadığı ızdıraplı yaşamı da Meclis olarak hissetmek durumundayız.

Sistem olarak Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtik. Herkes de biliyor ki Mecliste 1'inci parti eliyle gelen kanun tekliflerini görüşüyoruz, onları da bakanlık bürokrasisi hazırlıyor. Teknik konuların dışında, bu tür, satışa kaynak yaratan yani mevcutların satılarak elde edilecek rant olan maddelerin dışında biraz da halkın sorunlarına eğilen kanun teklifleri Meclise gelsin, burada el birliğiyle o kanunları çıkaralım, ülkenin geleceğini aydınlık kılalım yoksa ülkemiz iyi bir noktaya doğru gitmiyor diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Burak Dalgın

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Mehmet Akalın

Balıkesir

Bursa

Edirne

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 25'inci maddesi yaban hayatının korunmasına ilişkin hukuki düzenin en ağır yaptırımlarından birini fiilen ortadan kaldıran bir düzenleme içermektedir. Bugüne kadar avcılık sisteminde en ağır yaptırım avcılık belgesinin kalıcı olarak iptal edilmesi olmuştur. Bu karar doğaya karşı işlenen sıradan ihlallerden çok, tekrar eden ağır ve bilinçli ihlaller için uygulanmıştır çünkü yaban hayatına karşı işlenen bazı suçlar vardır ki yalnızca bir kural ihlali değildir, doğanın dengesine direkt müdahaledir. İşte, bu madde tam da bu nedenle sistemin dışına çıkarılmış kişilere yeniden kapı aralamaktadır. Bir zamanlar yaban hayatını korumak için verilen en ağır kararlar bugün tek bir düzenlemeyle anlamını yitirme riskiyle karşı karşıyadır.

Devlet, bir kişiye "Artık bu sistemin parçası olamazsın." dediği hâlde şimdi ise aynı kişiye dönüp "Bir süre sonra tekrar gelebilirsin." demektedir. Dahası, teklifin kendi içinde ciddi bir tutarsızlık bulunmaktadır. Bir yandan yasak alanlarda avlananlara veya belgesiz avlananlara verilen cezaların artırıldığı ifade edilerek kamuoyuna doğanın korunduğu yönünde bir görüntü sunuluyor olmakla birlikte, diğer taraftan ve hemen ardından gelen düzenlemelerle en ağır ihlalleri gerçekleştirmiş kişilere yönelik fiili bir af niteliğinde kapılar açılmaktadır. Tabii, geleneğinizde canileri affetmek olduğu için yine bu av konusunda en ağır ihlalleri yapanları affetmeyi de burada öngörüyorsunuz. Bir kanun küçük ihlaller için cezaları artırırken, doğaya karşı en ağır ihlalleri gerçekleştirmiş kişilere ikinci bir fırsat sunamaz ve sunmamalıdır. O nedenle, söz konusu düzenleme yeniden gözden geçirilmeli ve bu madde mutlaka değiştirilmelidir.

Muhterem milletvekilleri, İstiklal Marşı'mızın kabulünün 105'inci yılı kutlu olsun. Bu vesileyle, İstiklal Marşı şehitlerimizi, Mehmet Akif'i ve onlara bu mücadeleyi verdiren, Akif'e İstiklal Marşı'nı yazdıran iradeyi anlatan dizelerle anmak istiyorum:

“Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem;
 Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem.
 Biri ecdadıma saldırdı mı, hatta boğarım!
 -Boğamazsın ki!
 -Hiç olmazsa yanımdan kovarım.
 Üç buçuk soysuzun ardından zağarlık yapamam;
 Hele hak namına haksızlığa ölsem tapamam.
 Doğduğumdan beri, aşığım istiklale;
 Bana hiç tasmalık etmiş değil altın lale!
 Yumuşak başlı isem, kim dedi uysal koyunum?
 Kesilir belki, fakat çekmeye gelmez boyunum!
 Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta çiğnerim,
 Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim!
 Adam aldırında geç git diyemem, aldırırım,
 Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar kaldırım.”
 Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

26'ncı madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri ayırıklık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp	Gülderen Varlı	Celal Fırat
Bitlis	Van	İstanbul
Ömer Faruk Gergerlioğlu	İbrahim Akın	Nevroz Uysal Aslan
Kocaeli	İzmir	Şırnak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSALASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son dönemde bölgemizde ve dünyada yaşanan savaş, çatışma ve krizler anında Sayın Erdoğan, Sayın Kurtulmuş başta olmak üzere birçok iktidar yetkilisinin dünyada hukukun üstünlüğü değil üstünlerin hukukunun egemen olduğunu, haklı olanın değil güçlü olanın sözünün geçtiği düzen eleştirisini duyuyoruz. Evet, bu eleştirilere katılıyoruz çünkü şu an Gazze'de, Ukrayna'da, Suriye'de, İran'da hukuk işletilmiyor, farkındayız ama asıl soru şu: Bugün bu eleştiri yapanlar Türkiye'de hukukun gerçekten işleyip işletilmediğini sorguluyor mu? Uluslararası hukuka çağrı yapanlar Türkiye'deki hukuk üstünlüğü, hukuka uyma konusundaki karnesinin farkında mı? Bir ülkede hukuk üstünlüğünün tartışılabileceği, tartışılabileceği en basit temel yol şudur: Bağımsız bir

yargı var mı, verilen kararlar yerine getirilip getirilmiyor mu diye bakmaktır. O zaman, dünyada güçlünün hukukunu eleştirenlerin karnesine hep beraber bakalım: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi verilerine göre, Aralık 2025 itibarıyla Türkiye hakkında karar vermesi beklenen başvuru sayısı 18.464, aynı yıl içinde 6.743 yeni başvuru yapılmış ancak bu yapılan yüksek rakamlı başvuruların yanında, daha önce verilen bir o kadar yüksek kararların uygulanıp uygulanmaması da aynı tabloda kendini gösteriyor. Türkiye hakkında uygulanması beklenen 137 grup dosya var yani tek tek başvuru değil; her biri yapısal, kronik sorun olarak addedilenler. Karar verilen dosyalarda ise ihlal kararının yerine getirilmesinde Avrupa Konseyi ülkelerine göre en az rakamda olan ülkelerden biri, ortalama yedi yıl. Şu ana kadar, son on yıllık kararlar içinde yüzde 59'la en çok, kararları yerine getirmeyen ülkelerden bir tanesi, hukuk devleti aşınmış, hukuk üstünlüğü ise aşındırılmış ama iktidara baktığımızda, hep aynı manipülasyon, “Bizde AİHM'nin kararları yüzde 90 oranında uygulanıyor.” deyip propaganda yapıyor. Ancak bu orana baktığımızda, Türkiye'de çok sayıda tekrar eden davaların rakamlarından kaynaklanıyor. Aslında, bu bir ayıp, bu utanılması gereken bir şeyken bir başarı vesikası olarak bizlere sunuluyor.

Yine, en çok ilk ihlal verilip ilk ihlal yerine getirilmeyen ülkelerden bir tanesi Türkiye; yapısal problematik, tüm tematik ihlallerden en az bir tane Türkiye'de ihlal kararı var. Yine, ilk kararın en çok uygulanmadığı ülkelerden biri Türkiye, yüzde 32'yle ilk ihlalin yerine getirilmediği ülkelerden bir tanesi. Şu an Bakanlar Komitesi önünde grup dosya şeklinde bekleyen 44 tane AİHM kararı var. İstatistiğe baktığımızda Türkiye en yüksek 3'üncü ülke, yine, hakeza Bakanlar Komitesinin ihlal prosedürü başlattığı 46 ülkeden bir tanesi Türkiye.

AİHM kararlarının içeriğine baktığımızda ise hukuku ihlal gerekçeleriyle Türkiye'nin siyasal tarihinin paralel bir seyir gösterdiğini görüyoruz. 1990'larda beyaz Torosların kaybettiği faili meçhul dosyalarda Türkiye'de zaman aşımı, Bakanlar Komitesinde ise etkin denetim mekanizması içerisinde ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, uzun tutukluluk, adil yargılanma hakkı; bugün Silivri'de devam eden İmamoğlu kent uzlaşısı kumpasından tutalım, KCK'den Kobani'ye kadar Demirtaş, Yüksekdağ, Tuğluk, Kavala kararlarının bekletildiği, siyasi iklim ile yapısal sorunların bir kronolojisi aynı zamanda Türkiye'nin AİHM ihlal kararları.

Tam da bu kronolojide karşımıza çıkan bir önemli husus da umut hakkı meselesi. Umut hakkı, Türkiye'de ağırlaştırılmış müebbetin, ölünceye kadar hapis cezası rejiminin insanlık dışı muamele sayılması tahmin diyorum ki artık herkesin duya duya, okuya okuya öğrendiği bir mesele. On iki yıl önce verildi, Türkiye'nin belki de en eski uygulanmayan kararlarından bir tanesi. Ardından 4 ayrı ihlal kararı verilen dosya daha var ve Türkiye yapılandırılmış, etkin, yakın denetimde umut hakkı kararıyla ilgili ve şu an Türkiye'de 4 bine yakın mahpusu ilgilendiren bir mesele ancak hâlâ yasal düzenleme yaptınız mı? Hayır. Anayasa 90'a bakıyoruz “Uluslararası sözleşmeler insan hakları bağlamında iç hukuktan üstündür.” diyor. Anayasa 153 yargı kararlarının sadece yasamayı değil, yürütmeyi, yargıyı da bağlayacağını söylüyor ancak mahkeme kararlarına uymayan, umut hakkını ortadan kaldıran...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - ...10 binlerce insanı sivil ölüme mahkûm eden bir ülkede hukukun üstünlüğünden bahsedebilmek mümkün mü? Değil. Bugün bu eleştirileri yapanlar toplumda nasıl bir güven bekliyor, merak ediyoruz. Eğer bir güven tesisi, bir ikna tesisi aranıyorsa ilkesel, somut bir tutum alınmalı ve tam da bu noktada Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda yer verilen Anayasa ve AİHM kararlarına uyulması gerektiği yazılmalı. Aynı rapora buradaki birçok parti imza attı,

İktidar partisi de hakeza. O zaman soruyoruz: Anayasa, AİHM kararlarına uymak için neyi bekliyorsunuz? Adaleti uygulamada önünüze engel olan kim, elinizi tutan kim? Bu ülkede sadece bizler değil dünya tarihinde de hukukun herkese lazım olduğunu, Roma'dan Magna Carta'ya acı olaylarla yaşandığını biliyoruz. O nedenle, sadece bugünü değil geleceği kurtarmak adına, sözlü değil somut, etkin, yazılı AİHM daimi kararlarının uygulanması gerektiğini ifade ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Burak Dalgın

Ayyüce Türkeş Taş

Uğur Poyraz

Balıkesir

Adana

Antalya

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, önerge çekilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Yüksel burada mı, sisteme girmiş?

Ali Yüksel yok.

Sayın Şenyaşar sisteme girmiş.

Buyurun Sayın Şenyaşar.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, yeni yasal düzenlemeyle kesilen trafik cezalarına ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yeni yasal düzenlemeyle trafik cezaları caydırıcılığın çok ötesine geçti. Motosiklet sürücüleri, otomobil sürücüleri, tır şoförleri herkes isyanda. Yeni trafik cezaları araç değerlerini geçiyor. İktidar vekilleri bu fotoğrafa dikkatle baksın, Urfa'nın Suruç ilçesinde asgari ücretle çalışan ve elektrikli motosikletle işe giden vatandaşa 130 bin liralık ceza kesilmiş. Motosikletin değeri 15 bin lira. 15 bin liralık elektrikli motosiklete 130 bin lira ceza kesmenin adı düşman hukuktur. Trafik yasasına el kaldıran iktidar vekillerine soruyorum: Asgari ücretle çalışan bir vatandaşa 130 bin liralık ceza, bu cezayı nasıl ödeyecek? Mübarek ramazan ayındayız, çıkardığımız trafik cezaları yasası insanların hayatını karartıyor, trafik cezaları yasası acilen yeniden gözden geçirilmelidir.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Günaydın, sizin de söz talebiniz var. Şimdi mi kullanacaksınız?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hayır. Aleyhte en son kullanacağım.

BAŞKAN - Sonra, tamam, peki. Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.47

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 21.01****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nermin YILDIRIM KARA (Hatay)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 70'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Sayın milletvekilleri, yeni madde ihdasına dair 2 önerge vardır. Önergeleri sırasıyla okutup Komisyona soracağım. Komisyonun salt çoğunlukla katıldığı önergeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım. Komisyonun salt çoğunlukla katılmadığı önergeleri ise işlemden kaldıracığım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 27- 4915 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Yaban hayvanları, avlanmanın yasaklandığı yer, gün ve süreler de dâhil olmak üzere; insan sağlığına, tarım alanları ile besi ve yaban hayvanlarına zarar verecek sayıda çoğalmaları veya bulaşıcı hastalık taşıdıklarının tespit edilmesi halinde, av ve doğa koruma memurlarına, kolluk kuvvetlerine ve avcılara avlatırılabilir.””

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Osman Sağlam

Ayhan Salman

Çankırı

Karaman

Bursa

Harun Mertoğlu

Emine Yavuz Gözgeç

Rize

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş)

- Sayın Başkanım, olumlu görüşle takdire bırakıyoruz.

ORMAN SARIBAL (Bursa) - Sınırları falan belli değil, gerçekten değil.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş)

- Salt çoğunluğumuz vardır, olumlu görüşle takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.03

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN**KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nermin YILDIRIM KARA (Hatay)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 70'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Yeni madde ihdasına ilişkin okuttuğum önergeye Komisyonun katılıp katılmadığını tekrar soruyorum...

OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Önergeyi geri çekiyoruz, öbür önergeyi işleme alacağız.

BAŞKAN - Önerge geri çekilmiştir.

Yeni madde ihdasına dair diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 28- 4915 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesine “Merkez Av Komisyonunca belirlenecekler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile geleneksel avcılık” ibaresi ve üçüncü fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Geleneksel avcılığa ilişkin usul ve esaslar Genel Müdürlükçe belirlenir.””

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Osman Sağlam

Faruk Çelik

Çankırı

Karaman

Artvin

Muhammed Avcı

Harun Mertoğlu

Ali Şahin

Rize

Rize

Gaziantep

Mehmet Ali Cevheri

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KIRIŞCI (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, salt çoğunluğumuz vardır, katılıyoruz.

BAŞKAN - Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Madde üzerinde söz talebi yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir.

Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için bundan sonra maddeler üzerindeki önerge işlemlerine mevcut sıra sayısı metindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

27'nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp Bitlis	Gülderen Varlı Van	Celal Fırat İstanbul
Ömer Faruk Gergerlioğlu Kocaeli	İbrahim Akın İzmir	Mahmut Dindar Van

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş)

- Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Van Milletvekili Sayın Mahmut Dindar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Görüşmekte olduğumuz Çevre Kanunu, Milli Parklar Kanunu ve Kara Avcılığı Kanunu üzerinde yapılan değişiklikler millî parkları, sulak alanları ve yaban hayatı sahalarını koruma alanı olmaktan çıkarıp işletme alanına dönüştürmektedir. Bu teklifte doğa artık korunması gereken bir yaşam alanı değil, gelir getiren bir yatırım sahası olarak görülmektedir. Oysa biliyoruz ki hayvanlara yönelik yaşam hakkı ihlalleri Türkiye'de ciddi bir sorundur. Hayvanlara yapılan işkence, kötü muamele ve eziyet vakalarının önemli bir kısmı ya yaptırımsız kalmakta ya da caydırıcı cezalarla karşılanmamaktadır. "Avcılık" dediğimiz şey, keyif için hayvan katletmektir. "Eğlence" "spor" ve "ticari faaliyetler" adları altında hayvanlar sistematik biçimde öldürülmektedir. Bu tablo içinde avcılık politikaları ayrı bir sorun alanıdır. Çok ciddi bir biçimde yasaklanması gereken avcılık türleri denetimsiz bir şekildedir. "Kontrollü avcılık" denilerek meşrulaştırılan uygulamalar gerçekte yaban hayatının ticarileştirilmesidir. Kendi hâlinde, doğal alanında insandan kaçan canlılardan ne istiyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, her yıl ihaleye çıkarılan av kotalarıyla canlıların yaşam hakkı paraya çevrilmektedir. Ekosistemin dengesi bir tüfeğin namlusuna, bir ihale dosyasına sığdırılmaz. Şu an dünyanın gündeminde olan Epstein dosyası insanın bu hırsını, hadsizliğini göstermek için ibretlik bir vakadır. Yaşama, insana, doğaya ve canlı yaşamına saygısı olmayanların uyguladığı bu vahşetin bir benzerini "avcılık" adı altında meşrulaştıramazsınız.

"Av turizmi" adı altında yürütülen bu faaliyetler yalnızca hayvan nüfusunu azaltmamaktadır, aynı zamanda bireysel silahlanmayı teşvik ederek toplumsal güvenliği de zedelemektedir. Ruhsat verilen her silah sadece hayvanları keyfi bir şekilde öldürmüyor, her gün tanık olduğumuz kadına yönelik suçlar, çocuğa yönelik suçlar, topluma yönelik suçlar bu silahlarla, bu ruhsatlarla işleniyor; bu cinayet şebekesine ruhsat verilmemelidir.

Bu düzenlemeyle av belgesi iptal edilmiş kişilere yeniden avcılık belgesi verilmesinin önü açılmaktadır. Bir kişinin belgesi hangi gerekçeyle iptal edilmiştir? Kaçak avcılık mı yapmıştır, kota ihlali mi yapmıştır, yasaklı türleri mi vurmuştur? Eğer bu fiiller nedeniyle belge iptal edildiyse aynı kişiye yeniden belge vermek hangi kamu yararına hizmet etmektedir? Bu, ihlali ödüllendirmek değil midir, caydırıcılığı ortadan kaldırmak değil midir?

Değerli milletvekilleri, ekolojik kriz çağında yaşıyoruz. Orman yangınları, kuraklık ve biyolojik çeşitlilik kaybı her geçen gün artmaktadır. Böyle bir dönemde yapılması gereken, avcılığı teşvik etmek değil, yaban hayatını güçlendirecek koruma mekanizmalarını artırmaktır. Av belgesi iptal edilenlere

yeniden hak tanımak yerine rehabilitasyon, eğitim ve sıkı denetim süreçleri işletilmelidir. Bir hayvanı keyfi için katleden bir insanın psikolojisi tedavi edilmelidir. 21'inci yüzyılda canlı yaşamı bu şekilde kırma uğratmanın hiçbir gerekçesi olamaz. Halkın yararı ekosistemin korunmasındadır. Gerçek kamu yararı doğayı ticarethane gibi görmekte değildir değerli AKP'liler. Doğada gelecek kuşakların da hakkı vardır ve var olan doğal yaşam sağlıklı biçimde geleceğe aktarılmalıdır. Yaban hayatını korumayan bir yasa, avcılığı teşvik eden bir yasa, ruhsatı iptal edilmiş kişilere yeniden ruhsat veren bir yasa doğayı koruyamaz; bu nedenle, hem avcılığı teşvik eden politikalara hem de ihlal edenlere ikinci bir ayrıcalık tanıyan düzenlemelere açıkça karşı çıkıyoruz. Bu, meta değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MAHMUT DİNDAR (Devamla) - Hayvanlar hedef tahtası değildir, yaşam hakkı pazarlık konusu yapılamaz değerli AKP'liler.

Son olarak, insan yaşamı doğal yaşama bağlıdır. Avcılık ve rant politikalarının yok ettiği doğal yaşamın uzun vadede insan türünü de yok edeceğini görmemiz için daha ne yaşamamız gerekiyor diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Burak Dalgın

Yozgat

Muğla

Balıkesir

Ersin Beyaz

Rıdvan Uz

İstanbul

Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz konuşacaktır. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Divan, kıymetli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, "devlet" dediğimiz sadece bina, tabela ve yönetmelikten ibaret değildir. Devlet, adalet varsa devlettir. Devlet, adaletle ayakta durur, güvenle yürür. O sebeple, milletin evladı okula giderken "Bugün başıma bir şey gelir mi?" diye düşünmüyorsa devlet devlettir. Öğretmen sınıfa girerken "Acaba evime dönebilecek miyim?" demiyorsa devlet devlettir. İşte, biz bugün bu basit ama hayati eşikten geriye düşmüş durumdayız.

Kıymetli milletvekilleri, devlet başkanlarının kaçırıldığı, başkentlere bombaların yağdığı, suikastların normalleştirildiği bir çağdan geçiyoruz. İsrail ve ABD'nin İran üzerinden Orta Doğu'da yarattığı gerilimin bölgeyi istikrarsızlaştıracağını biliyoruz; BOP eş projesinin yıka yıka, aşama aşama kapımızı dayanacağını biliyor ve görüyoruz. Peki, bu durum Türkiye'yi nasıl etkiliyor? Burada asıl mesele şudur:

Ülkeyi yöneten iktidar risk analizi yaparken risklere değil de kendi iktidarının fırsatlarına bakıyor ise sıkıntı burada başlıyor. Deprem oluyor, hazırlık yok; Kartalkaya’da yangın oluyor, hazırlık yok; İliç, Soma maden faciası oluyor, hazırlık yok. Neden? Çünkü hazırlık kurum ister, kurum liyakat ister, liyakat hukuk ister. Türkiye, kurumlarıyla güçlü olmak zorundadır. Millet ayrıştırılarak, muhalefet düşmanlaştırılarak, hukuk çiğnenerek cephe kuramayız. İç cephe milletin ortak aklına saygı duyularak kurulur, Meclis bu ortak aklın da tecelligâhıdır.

Kıymetli milletvekilleri, iktidar “Kürt meselesi” diyerek milletin aklıyla adeta dalga geçiyor. Bugün Türkiye’de bir Kürt meselesi yoktur çünkü konuşulan Kürt değil terör ve elebaşısıdır. Çanakkale’de omuz omuza savaştığımız, aynı siperde aynı ekmeği bölüştüğümüz, aynı bayrağın gölgesinde aynı kaderi paylaştığımız Kürtler bu milletin kardeşidir. Bu topraklarda biz Kürtlerin, Kürtler de bizimdir.

“Şu cihan harbi nedir? Var mı ki dünyadaki eşi?

En kesif orduların yükleniyor dördü beşi.

Tepeden yol bularak geçmek için Marmara’ya,

Kaç donanmayla sarılmış ufacak bir adaya.” dediği o Çanakkale’de birlikte aynı kıbleye döndüğümüz, aynı bayrağın altında gölgelendiğimiz, aynı vatanın toprağında gömüldüğümüz; aynı mezarlıklarda, birlikte koyun koyuna yattığımız bir birlikteliğimiz vardır. Biz böyle büyük Türk milleti olduk.

Mesele etnik kökenlerimiz değil mesele hepimize doğrultulan terörün silahıdır. Terör örgütleriyle mücadeleyi sulandıran, vatandaşı etnik etiketlere sıkıştıran her dil hem Türk’e hem Kürt’e kötülük eder çünkü bu dil kardeşliği değil ayrılığı besler, eşitliği değil şüpheyi büyütür.

Dünya yanarken, bölgemizde devletler sallanırken, sınırlarımızın hemen ötesinde istikrarsızlık büyürken teröristlerle masaya oturup İmralı canisiyle pazarlık yapanlar bu milletin ne istediğini maalesef hâlâ anlayamıyorlar. Bu milletin akli küçümsenecek bir akıl değildir. Bu millet oyunları sahada görür, niyetleri satır aralarında okur.

“Terörsüz Türkiye” diyerek, “terör” ile “Türkiye”yi aynı cümlede kurarak Kürt meselesi hâline sokamazsınız. Devletin temelini oluşturan vatandaşlık bağına mı dinamit koymak istiyorsunuz? Türk milletinin ortak kimliğini zayıflatıp ülkeyi etnik fay hatlarına itmek mi istiyorsunuz? Peki, kimlerin işine yarar bu, hangi küresel senaryoların değirmenine su taşır?

Bölgemizde yeni bir emperyal akıl işletiliyor: Ulusların ortak kimliği zayıflatılsın, devletler parçalı ve yönetili bir hâle getirilsin, toplumlar birbirine düşürülsün; sonra da “ara buluculuk” adı altında herkesin boynuna yeni prangalar takılsın. Dün Irak’ta gördük, dün Lübnan’da gördük, dün Suriye’de gördük, bugün İran üzerinden aynı tartışmaları izliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

RIDVAN UZ (Devamla) - Etnik kimliklere seslenerek devletleri içten kırılanaştırmak özgürlük değil kimlik zehriyle yönetim mühendisliğinden başka bir şey değildir. Türkiye’nin ihtiyacı birilerini memnun etme siyaseti değil milleti birleştirme siyasetidir. Türkiye’nin ihtiyacı sözde iç cephe masalı değil gerçek huzurdur. Gerçek huzur adaletin işlenmesiyle, kurumların sağlamlığıyla, liyakatin esas alınmasıyla olur. O zaman milleti ayrıştırmayı bırakacaksınız, muhalefeti düşman görmeyi bırakacaksınız, hukuku aparat olarak kullanmayı bırakacaksınız diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Önergemizi geri çekiyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge geri çekilmiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

28'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp	Gülderen Varlı	Celal Fırat
Bitlis	Van	İstanbul
Ömer Faruk Gergerlioğlu	İbrahim Akın	Öznur Bartın
Kocaeli	İzmir	Hakkâri

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Sadullah Kısacık
Muğla	Denizli	Adana
Mustafa Bilici	Biröl Aydın	Necmettin Çalışkan
İzmir	İstanbul	Hatay

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur Bartın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZNUR BARTIN (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu kanun teklifiyle iktidarın "millî parklar" kisvesi altında doğayı nasıl bir rant ve talan alanına dönüştürmek istediğini, bu talan siyasetinin Kürt meselesindeki çözümsüzlükle ve güvenlikçi politikalarla nasıl iç içe geçtiğini anlatmak istiyorum.

Önümüzdeki kanun teklifinin adında "doğa koruma" geçse de aslında bir doğa tasfiyesi projesidir. İktidar, yirmi üç yıllık pratiğinde olduğu gibi, doğayı bir yaşam alanı değil sermayenin doymak bilmeyen kâr hırsına kurban edilecek ekonomik bir kaynak olarak görüyor. Bu teklif, millî parkları sermaye talanına dönüştürme hamlesidir. Getirilmek istenen düzenlemeyle korunan alanlarda enerji, maden ve petrol gibi geniş bir yelpazede özel şirketlere kapı aralanıyor. "Kamu yararı" kavramı yargı kararlarını yok saymanın bir aparatına dönüştürülüyor.

Değerli halkımız, bu talan siyasetinin en somut örneği Hakkâri Cilo ve Sat Dağlarında yaşanıyor. 2020 yılında millî park ilan edilen bu kadim coğrafyamız bugün ekolojik bir yıkımın eşiğinde; iki buçuk milyon yıllık Cilo buzulları iklim krizinin yanı sıra bölgedeki askerî faaliyetler, madencilik ve kontrolsüz turizm nedeniyle son otuz yılda yüzey alanının yüzde 55'ini kaybetti, buzulların kalınlığı 200 metreden 50 metrenin altına düştü. İktidarın "koruma" dediği şey bu buzulların üzerine beton dökmek, iş makinalarıyla o ekosistemi çiğnemektir.

Peki, bu millî park statüsü neye hizmet ediyor? Bir yandan halkın kendi yaylasına, atalarının topraklarına gitmesi "özel güvenlik bölgesi" denilerek yasaklanıyor, valilik iznine bağlanıyor; diğer yandan 25 bin

kişilik kitleler, ağır iş makineleri ve altyapı faaliyetleriyle bu hassas ekosistemin kalbine, buzul göllerine Hakkâri Valiliği tarafından taşınıyor. Halk için yasak olan doğa, sermaye ve iktidarın gösteriş siyaseti için sömürülebilir bir mülk hâline getiriliyor; bu çelişki teklifin ruhundaki samimiysizliğin kanıtıdır. Halkın dışlandığı bir koruma modeli koruma değil mülksüzleştirme. Soruyorum size: Kendi coğrafyasına yabancılaştırılan bir halkın doğası nasıl korunabilir? Bu, o doğanın özüne ve insanına karşı bir savaştır. İşte, tam da burada ekoloji ile barışın, doğa ile demokrasinin kopmaz bağına görmemek imkânsızdır. Kürt meselesinin çözümsüzlüğü üzerine inşa edilen güvenlik barajları, HES'ler ve güvenlik gerekçeli ormansızlaştırma politikaları sadece toplumsal barışı değil coğrafyamızın geleceğini de kurutuyor. Bizler ekolojik yaşamı ve demokratik toplum ilkelerini merkeze alan bir paradigmayı savunuyoruz. Zap havzası ve bölge kentlerindeki enerji politikaları ve madencilik ruhsatları sadece ekosistemi değil Kürt halkının tarihsel hafızasını ve yaşam damarlarını hedef almaktadır. İktidar doğayı tahakküm altına alarak toplumu da teslim alabileceğini sanıyor ama yanılıyor. Kürt meselesinin demokratik çözümü aynı zamanda bu toprakların suyunun, ormanının ve buzulunun da kurtuluşudur. Doğayı tahakküm altına alan zihniyet ile halkın iradesini kayımlarla gasbeden zihniyet aynı kaynaktan beslenmektedir. Bizim demokratik cumhuriyet paradigmamız, yerel demokrasinin güçlendiği, halkların ve inançların eşitlendiği kadar ekolojik dengelerin de anayasal güvenceye kavuştuğu bir toplumsal sözleşmeyi esas alır. Kalıcı bir barış ancak insan ile doğa arasında da âdil bir ilişki kurmakla mümkündür. Barış gelmeden bu toprakların çiçeği bile özgürce açamaz.

Cilo'daki buzullar erirken yalnızca doğa değil bu ülkenin ortak geleceği ve hukuk devleti ilkesi de erimektedir. Bu nedenle doğanın ve yaşam alanlarının sermayeye peşkeş çekilmesini öngören bu teklifi kabul etmiyoruz. Halklarımızın barış özlemi açıktır. Bu doğrultuda AİHM kararları derhâl uygulanmalıdır. Başta Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ olmak üzere hapishanelerde tutulan tüm seçilmişler özgürlüklerine kavuşturulmalıdır. Kayımlar geri çekilmeli, hasta mahpuslar tahliye edilmelidir. Sayın Abdullah Öcalan açısından umut hakkı tanınmalı, kalıcı barışın tesisine hizmet edecek demokratik ve hukuki düzenlemeler bir an önce hayata geçirilmelidir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki öneriler üzerinde ikinci konuşmacı Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bayram öncesi son kanun teklifi görüşülen oturumun son dakikalarındayız. Ne yazık ki böyle bir günde görüştüğümüz kanun maddesi kaçak avcıya af. Tabii, kanunun içeriğinde genel olarak ne var? Ne yazık ki kaçak avcılarının affedilmesi, parkların imara açılması, ruhsatla ilgili hususlarda bütün bakanlıkların, belediyelerin devre dışı bırakılması, parklarda döner sermaye işletmelerinin açılması ve denetim dışına, Sayıştay dışına çıkması var.

Burada özellikle içinde bulunduğumuz maddeyle ilgili şunu söylemek isterim: Gerçekten affa çok meraklıysanız, bayram arifesinde bütün ülke büyük bir af beklentisi içerisinde; ülkede TCK 158 mağdurları, KHK'liler, göreve iade kararı aldığı hâlde, hakkında takipsizlik, beraat verildiği hâlde göreve iade edilmeyen mağdurlar bugün bir bayram müjdesi bekliyor, binlerce öğrenci af bekliyor; 15 Temmuzda düz er olarak Silahlı Kuvvetlere teslim olmuş, komutanlarının emrini yerine getirdiği için müebbet hapse mahkûm olanlar, onların aileleri buradan çıkacak bir müjdeyi heyecanla bekliyor. Bununla beraber askeriyede stajyer teğmen olarak bulunanlar af bekliyor. Elbette bugün, kaçak avcılardan daha önce affı hak etmiş olanların affedilmesinden daha doğal bir şey yok.

Değerli milletvekilleri, yasanın içerisinde defalarca konuştuğumuz, gündüz gündüz geldiğimiz nokta ortada. Ben burada şunu özellikle söylemek isterim: Ülkemiz önce üst kurullar ülkesi oldu; enerji üst kurulu, şeker üst kurulu, bilmem ne üst kurulu. Bunlar bitti, şimdi başkanlıklar hâline geldik yani bürokratik oligarşiden bahsedilenler ülkeyi tek adamın eline teslim etti. Bir taraftan BTK, TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, İletişim Başkanlığı, Siber Güvenlik Başkanlığı, Varlık Fonu; bu kurumların hepsi, bütün kamuyu, bürokrasiyi, bakanlıkları devre dışına çıkaran, tek bir şahsın söz sahibi olduğu kurumlardır. Bugün bu yasayla buna biri daha ekleniyor, Millî Parklar Müdürlüğü ekleniyor. Böylece, kamu otoritesini tamamen devre dışına çıkaran bir kanunla beraber bir kurumun daha ortaya çıktığını ne yazık ki üzülmeye görüyoruz.

Bir taraftan bayram arifesi dedik, bir taraftan da savaş arifesi. Savaşın ta içindeyiz; tehlike kapımızda, tepemizden füzeler uçuşuyor ama Türkiye Büyük Millet Meclisi ne yazık ki “Kaçak avcılarını nasıl affederim?”le ilgili yasa çıkarmakla meşgul. Böyle bir dönemde iç tahkimden söz ederken, iç barıştan söz ederken bu mağdur insanları görmezden gelmek her şeyden önce bu yüce Meclisin mehabetine aykırıdır değerli milletvekilleri.

Özellikle de bir başka hususu da arz etmek isterim ki ülkenin bu kadar krize maruz kaldığı bir dönemde, krizle karşı karşıya olduğu, savaş tamtamlarının çaldığı bir dönemde en üst düzeyden, en üst perdeden hâlen iç atışmalarla muhalefet ile iktidar arasında söz yarışına giriyor olmak, en ciddi toplantılarda birbirlerine saldırıyla toplantıyı bölmek hiçbir şekilde devlet adamlığına yakışmaz, bu ülkenin geleceğine verilecek bir destek hiçbir şekilde değildir.

Değerli milletvekilleri, yasa teklifi içerisinde ÇED meselesini atlayıp geçiyoruz. Evet, ÇED bu ülkenin üzerinde bir kamburdu, çok uzun aylar, seneler süren bir işkenceydi ama siz hastayı tedavi etmek için “Ensesine bir kurşun sıkalım, ölsün, kurtulsun.” diyorsunuz. Bugün ÇED’i yok saymak bu ülkeye verilebilecek en büyük zararlardan biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Özellikle de bir kuruma yazı yazdık, kurum eğer ÇED’le ilgili süreçte cevap vermezse otomatik olarak “Evet.” demiş sayılır; bu, her şeyden önce kamu otoritesinin kendini yok saymasıdır. Burada diyoruz ki: Biz, devlet filanı değiliz; ben, devlet olacağım, bir kurumun başı olarak bir başka kuruma yazı yazacağım, o adam da yazıya cevap vermediği için evet sayacağım. Böyle bir şey hiçbir şekilde makul görülemez.

Bugün deprem bölgesi yeni tehditlerle karşı karşıya. Açılan yüzlerce taş ocaklarıyla, maden ocaklarıyla hele de deprem sürecinde işler hızlı olsun diye âdeta yangından mal kaçırırçasına bütün köyler tehdit altında. Buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kürsüsünden haykırıyorum: Bu ülkenin geleceğine yazık etmeyin, bayram müjdesi verin, bayram affı verin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 28’inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Burak Dalgın

Yozgat

Muğla

Balıkesir

Yüksel Arslan

Ersin Beyaz

Uğur Poyraz

Ankara

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Değerli milletvekilleri, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Edirne'den Kars'a, İzmir'den Van'a, Samsun'dan Adana'ya kadar Türkiye canımızdan aziz bildiğimiz ebedî vatanımızdır. Aziz vatanımızın her köşesine muhabbetle bakıyor, ayaklarımızı bastığımız her karışını ayrı ayrı seviyoruz. Toprağın altında ve üstünde olan her şeyi millî varlığımız olarak kabul ediyoruz. Bilindiği üzere, su kaynakları açısından zengin bir ülke olduğumuz söylenemez. Küresel iklim değişikliği pek çok ülke gibi bizi de etkiledi.

Değerli milletvekilleri, meteoroloji verilerine göre Türkiye genelinde metrekaireye düşen yıllık ortalama yağış metrekairede 600 metreküp ancak geçen yıl 420 metreküpte kaldı, dolayısıyla düştü yani ve bu değer son elli iki yılın en düşük seviyelerinden biri oldu. Ortaya çıkan tablo ise ülkemizi kuraklık tehdidiyle karşı karşıya bırakmıştır. Pek çok şehirde barajların dip seviyesine kadar gerilemesine neden oldu. Ülkemizin kalbinin attığı Ankara da bu durumdan büyük ölçüde etkilenmiştir. Çok şükür 2025 yılının sonlarında başlayan yağışlar bugüne kadar bereketli bir şekilde devam etmiştir. Yağan kar ve yağmur suları kısa vadeli ihtiyaçlarımızı karşılamış gibi gözükse de ancak yarın ne olacağını bilmiyoruz. O sebeple, rehavete kapılmadan tedbirlerimizi almaya devam etmemiz gerekiyor. Yağmur suyunu toplamak için çok sayıda yöntemler var ama en önemlisi geniş toplama havzaları oluşturarak baraj kurmaktır.

Değerli milletvekilleri, alınması gereken tedbirlerden birini burada açıkça belirtmek istiyorum. Ankara'da Beypazarı'nın 24 kilometre kuzeyinde, Güdül'e 7,5 kilometre mesafede Süvari Deresi vardır. Kanyon gibi derin bir vadide akan dere bazı yerlerde 10 metreye kadar da daralıyor, âdeta bir boğaza dönüyor. Vadinin iki yakasındaki kayalar da yaklaşık 150-200 metreye kadar yükseliyor. Özellikle bahar aylarında debisi çok yükselen derenin suları bugüne kadar değerlendirilmedi. O nedenle, kendi hâlinde akarak bir noktada Kırmır Çayı'yla birleşiyor ve oradan da Nallıhan ilçemizin sınırlarında bulunan Sarıyar Barajı'na dökülüyor. Bugüne kadar kendi hâlinde boşa akan su ekonomik değere de dönüştürülebilir, tıpkı Çoruh Vadisi'ne kurulan barajlar gibi. Süvari Deresi'nin aktığı vadiye de 80-100 metre dolgu betonla içme suyu ve sulama barajı da kurulabilir. Baraj havzasında toplanan suyu cebri boru sistemiyle Beypazarı, Polatlı, Sincan, Ayaş ilçelerimize de ulaştırabiliriz, vatandaşımızın içme suyunu bu şekilde temin ederiz. Böylece, geniş bir alanda tarımdan da faydalanılabilir.

Değerli milletvekilleri, esasında DSİ bu konuda bir çalışma yapmıştı. 2012 yılında "Uruş Sami Demirbilek Barajı" adıyla baraj inşaatına karar verildi ancak gerekçesini bilmediğim bir sebeple hazırlanan proje hangi rafa kaldırıldı ya da hangi çekmeceye konuldu bilmiyorum, orada bırakıldı. Bu konu proje bazlı alınarak hızlı bir şekilde baraj inşa edilmelidir diye düşünüyorum. Proje 2026 yılının yatırım programına alınıp inşa edilseydi inşa maliyeti yaklaşık 6 milyar olacaktı. Bu konuyu 2023 yılında verdiğimiz bir soru önergesiyle Tarım Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'ya da sormuştum. Sayın Yumaklı bize projenin 2024 yılı Yatırım Programı'na alınması için değerlendirme sürecinin devam ettiğini söyledi. Sorumuzu 2023

yılında sormuştuk, cevabımızı aynı yıl içinde almıştık ancak 2023, 2024, 2025 yılları bitti, 2026 yılındayız ve hâlâ Uruş Sami Demirbilek Barajı'nın yapılmasını bekliyoruz. Su ihtiyacımızın had safhada olduğu bir dönemde sularımızın boşa akıp gitmesini istemiyoruz. Mevcut kaynaklarımızın etkin ve verimli şekilde kullanılarak insanımızın ihtiyaçlarını karşılayacak hâle getirilmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

29'uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 29- Bu Kanun 01/01/2029 tarihinde yürürlüğe girer.”

Gökhan Günaydın

Mehmet Tahtasız

Orhan Sümer

İstanbul

Çorum

Adana

İzzet Akbulut

Ömer Fethi Gürer

Burdur

Niğde

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Adana Milletvekili Sayın Orhan Sümer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, 230 sıra sayılı Milli Parklar Kanunu Teklifi'nin 29'uncu maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada “Milli Parklar Kanunu'nda değişiklik” adı altında önümüze getirilen, ancak özünde vatan toprağının son kalelerine yönelik bir talan fermanı olan bu yasa teklifini konuşmak milletimiz için aslında acı vericidir.

Değerli milletvekilleri, az sonra oylayacağımız bu teklif, alelacele hazırlanmış, paydaşlarından kaçırılmış, üniversitelerin ve meslek odalarının kapısından dahi geçirilmemiş, kapalı devre yama bir plandır. İktidarın yirmi üç yıllık rant iştahı bitmemiş olacak ki şimdi çocuklarımızın nefes borusu olan millî parklara, tabiat anıtlarına ve sulak alanlarımıza göz dikmiştir.

Değerli milletvekilleri, buradan sormak istiyoruz: Yangından mal kaçırır gibi bu acele nedir? Neden Bayındırlık ve Çevre Komisyonlarını bypass ettiniz? Nedeni aslında çok açık, konunun uzmanları bu metne baksa orada koruma değil beton ve ihale görecektir.

Üzülerek söylüyoruz: Bu teklif yasama ciddiyetine aykırı, Anayasa'yı ise paspas eden bir metindir. Anayasa'nın 169'uncu maddesi açıkça der ki: “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz, devletçe yönetilir ve işletilir.” Peki, sizler ne yapıyorsunuz? 6 ve 27'nci maddelerle yönetimi, işletmeyi hatta yaban hayatını koruma görevini özel şirketlere devrediyorsunuz. Bu sadece bir yetki devri değil aslında Anayasa'nın ruhuna sıkılmış bir kurşundur.

Millî parkları kırk dokuz yıllığına, başarı oranıyla da doksan dokuz yıllığına şirketlere peşkeş çekmek bu millete yapılabilecek en büyük ihanettir. Doksan dokuz yıl ne demektir sayın milletvekilleri? Torunlarımızın bile göremeyeceği bir süreyi 3-5 müteahhidin insafına bırakmak demektir. (CHP sıralarından alkışlar) Daha dün Atatürk Orman Çiftliği'ni mahkeme kararlarını çiğneyerek betonlaştıran, Kaz Dağları'nı maden şirketlerine kurban edenler, Akbelen'de köylünün zeytinine çökenler bugün bize doğa turizmi masalları anlatmasın. AKP'nin "kamu yararı" dediği şey aslında şirket kârıdır, "turizm teşviki" dediği ise doğanın bağrına saplanacak beton hançeridir. Üstelik bu teklifle doğayı korumakla görevli personelin niteliğini bile muğlaklaştırıyorsunuz. Uzman orman mühendislerini sistemin dışına itip "alan kılavuzu" adı altında liyakatsiz kadrolaşmanın da önünü açmış oluyorsunuz. Daha da vahimi, kaçak avcılık yapan 60 bin kişiye âdetâ af getiriyor, cezaları caydırıcılıktan çıkarıyorsunuz. Ülkemizin birçok bölgesinde kaçak avcılık yapan ayrıcalıklı dostlarınızı korumak için yaban hayatının dengesini de bitkisel üretimin geleceğini de riske atıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, "hazırlattırılır" diyerek planlama yetkisini kamudan alıp özel bürolara devrettiğinizde o bürolar ormanı değil sadece kendi kazanacağı parayı düşünür. Kaçak yapıların yıkımı için gereken mahkeme kararı şartını kaldırıp "İdare uygun görürse kullanır." dediğinizde de o kaçak yapıları meşrulaştırmış oluyorsunuz; bu hukuksuzluk, bu keyflik, bu "ben yaptım oldu" zihniyetinin zirvesindedir. İster inanın ister inanmayın, bakın, ramazan ayındayız, bunu yapan da ah alır arkadaşlar; kurtların, kuşların, derelerin, dağların, çiçeklerin, böceklerin de ahını alır.

Daha önce de defalarca olduğu gibi ne desek fayda etmeyeceğini bilerek, gözünü rant bürümüş odaklara, Cumhuriyet Halk Partisi olarak ticari işgale, millî parklarımızın müşteri memnuniyeti masalarına meze edilmesine asla geçit vermeyeceğimizi bir kez daha buradan hatırlatıyoruz. Bu teklif, doğayı korunacak bir miras değil nakde çevrilecek bir arsa olarak gören hastalıklı bir bakış açısının ürünüdür. Gelin bu yanlıştan dönün, tarihe "doğa katliamcısı" olarak geçmeyin, bu talan fermanını geri çekin.

Kimse unutmasın, doğa, siyasi iktidarların seçim kampanyası sponsoru değil bir milletin ortak geleceği, namus borcudur diyor, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 29- Bu Kanun Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer."

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Mustafa Bilici

Muğla

Denizli

İzmir

Sadullah Kısacık

Biröl Aydın

Necmettin Çalışkan

Adana

İstanbul

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; Parklar Kanunu'nu görüşürken depremde tamamen yerle bir olmuş -deprem sonrasında da yapılacak tek iş konut yapmak- insanlara şu kadar adet konut teslim edelim; aç kalsınlar, işsiz kalsınlar, doğası tahrip olsun; hiçbir şeyin önemslenmediği bir ilden söz edeceğim.

Öncelikle şunu belirtmem gerekir ki evet, depremden sonra çok sayıda konut yapıldı, konut yapımına Hatay Belediyesini AK PARTİ kazandıktan sonra başlandı. Bunun etik açıdan değerini vicdanınıza sunuyorum. Şunu belirtmek isterim ki büyük törenlerle 455 bin konut yapıldığı söylendi. Depremin en yoğun gününde Hatay'da konteynerde yaşayan insan sayısı 217 bin idi. Bu arada Suriye'de savaş bitti, Suriyeliler döndü. Birçok insan Hatay'da iş bulamadığı için başka illere taşındı, ayrıldı, bir miktarı kendi imkânlarıyla köyüne konteyner tipi, baraka tipi ev yaptı ve bir miktarına da kamu, konutları teslim etti. Şu anda konteynerde kalan insan sayısı 120 veya 130 bin civarında, net sayı elimizde yok ama kesin olarak 100 binin üzerinde insan hâlen konteynerlerde yaşıyor. Ve teslim edildiği söylenen konutlar şu: “Şu biten... Şu yarım kalan... Şu yanındaki hafriyat olan yere de biz bina yapacağız, buranın üçüncü katında çıkacak daireyi sana vereceğiz.” diyerek iş yapıldı. Oysa kamuya yakışan dürüst davranmaktı, “Henüz bitmemiş ama senin hak sahibi olduğunu tescilliyoruz, hafriyata inanma.” denmesi gerekirdi.

Değerli milletvekilleri, pek çok sorundan bazılarını arz etmek isterim. Depremin üzerinden üç yıl geçti, hâlen davetiye usulü ihale yapılıyor. Oysa çok acil bir dönem için ilk üç ayda kamunun acil araç, mazot ihtiyacı vardı, su ihtiyacı vardı, bu normaldi ama üç yıl sonra hâlen siz bu kanunu, depremi istismar ederek açık ihale, kapalı ihale yapmadan doğrudan davetiye usulüyle birilerine bu ihaleleri verirsiniz niyetiniz sorgulanır. Bu noktada, bu yanlışları düzeltmeye davet ediyorum.

Bunun dışında, evet, konut yapılıyor ama iş yerleri hâlen ortada yok. Sadece tören bazlı o televizyonlarda seyrettiğiniz, mekânsal anlamda vitrin sayılabilecek yerlerdeki iş yerleri yapılıyor, oraların “drone”larla çekimi yapılıyor, sanki Hatay'ın tamamı düzelmiş gibi lanse ediliyor. Bugün KOSGEB ödemelerinin geri dönüşü geldi, mart ayında ödenecek; insanlar hayat normale dönmediği için borçlarını ödeyemiyor, gündemde yok. Esnaf kredi çekecek, “Borcu yok.” kâğıdı isteniyor. Muhtemelen bu görev için gelen insanlar “robot” diyeceğim, robot da değil, kendileri de hata olduğunu biliyor ama Hazine ve Maliye Bakanını aşmadıkları için ipe sapa gelmez, akıl dışı, mantık dışı taleplerle ne yazık ki Hatay esnafı muhatap olmak zorunda kalıyor. Esnafa deniyor ki: “Bana borcu yok kâğıdı getir.” Ya, bu adam depremdede, borcu olduğu için zaten senden para istiyor ve istedikleri borcu yok kâğıdı getirmek.

Hatay'ın önemli sorunlarından biri yol sorunu. Evet, bir tünel inşaatı başladı ama bunun çok daha hızlı tamamlanması gerekir. Hepsinden de öte Hatay Akdeniz'deki hiçbir ilden daha geri kalmayan bir turizm cennetidir. Dağları, ovası, orman turizmi, tarih turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, gastronomi turizmi, sağlık turizmiyle dünya güzeli bir şehirdir ama ne yazık ki komşularının hemen bir çoğunun yararlandığı turizm potansiyelinden Hatay sıfır derecede, hiç yararlanmamaktadır. Bu açıdan Hatay'ın acilen turizm şehri ilan edilmesi, bu noktada destek verilmesi gerekiyor. Başka illerin önu açıldı, destek verildi, sonrasında bu potansiyel değerlendirildi, ne yazık ki Hatay bundan mahrum.

Değerli milletvekilleri, kamuya düşen önemli görevlerden biri inşaatları denetlemek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, TOKİ konutlarında beton döküldü mü diye denetim yapılıyor ama bakın, şu anda inşaatlarda İranlı, Afganlı kaçak işçi çalıştırılıyor ve bu işçilerin bazılarının ücreti ödenmeden oradaki müteahhitler tarafından kapı dışarı ediliyor, zorla gönderiliyor. Gariban, ağzını

açıp hakkını talep edemiyor. Kamu olarak göreviniz buralarda çalışan insanların sigortalarını takip etmek, ücretlerinin ödenip ödenmediğini takip etmektir. Bütün şehrin, ilçelerin çıkışlarına barikat kurulmuş, sanki savaş hâlinde bir ülkeyiz, her 20 kilometrede bir kimlik kontrolü yapılıyor ama buradaki gariban, yabancı işçi ücretini aldı mı almadı mı, bunu hiçbir şekilde takip eden yok.

Hatay’da tarihî tescilli evler var. Bunlara sadece Bakanlık proje desteği veriyor oysa bunların yapımını da üstlenmesi gerekir. Bütün bunların ötesinde Hatay ne yazık ki henüz ayağa kalkamadı.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Temelli söz istemiş, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Demokratik Birlik Partisi Eş Genel Başkanı Salih Müslim'e ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kuzey ve Doğu Suriyeli siyasetçi, Demokratik Birlik Partisi Eş Genel Başkanı Sayın Salih Müslim'i yitirdiğimizi öğrendik. Kendisi Suriye'nin demokratikleşmesi ve bölgenin barışı için bütün ömrünü adanmış çok iyi bir insandı. Üzüntümüz büyüktür. Kendisine Allah'tan rahmet diliyoruz, ailesine ve halkımıza da başsağlığı diliyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)*

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinde yer alan "yayımlı tarihinde" ibaresinin "yayımlandığı tarihte" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Burak Dalgın

Yasin Öztürk

Uğur Poyraz

Balıkesir

Denizli

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYÜŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Denizli Milletvekili Yasin Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Değerli milletvekilleri, teklifin 29'uncu maddesine gelmiş bulunuyoruz.

Şunu açıkça ifade etmek istiyorum: Bu teklif kabul edilip yürürlüğe girdiği anda yalnızca bir kanun değişikliği yürürlüğe girmiş olmayacak, aynı zamanda Türkiye'nin kalan son yeşil alanlarının da ranta

açılmasının yeni bir safhasına geçmiş olacağız. Bakınız, bu teklif 10 Ekim 2025 tarihinde Meclise sunulmuş ve (2/3308) esas numarasıyla kayda alınmıştır. Komisyon süreci de ortadadır. Esas komisyon Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu, tali komisyonlar ise çevreyi, turizmi ve bütçeyi ilgilendiren komisyonlardır ancak ne yazık ki tali komisyonlarda sağlıklı bir değerlendirme yapılmadan, paydaşlar dinlenmeden, bilim insanları ve sivil toplum kuruluşları çağrılmadan bu teklif “ben yaptım oldu” anlayışıyla Komisyondan geçirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bu teklifin özeti şudur: Yetkiyi tek elde toplamak ve korunan alanları izin, tahsis, işletme zinciri üzerinden piyasaya açmak. Teklifte Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün âdeta bir ticari işletme mantığıyla yeniden kurgulandığını görüyoruz. Döner sermaye işletmeleri kurulması, gelirlerinin artırılması hatta döner sermaye tutarının Cumhurbaşkanınca 5 katına kadar yükseltilebilmesi gibi düzenlemeler getiriliyor. Bu ne demektir biliyor musunuz? Koruma kurumunun gelir hedefi olan bir yapıya dönüştürülmesi demektir. Yani doğayı korumanın ölçüsü artık ekolojik denge değil, “Ne kadar ceza kesildi, ne kadar harç toplandı ve ne kadar tahsilat elde edildi?” hesabı olacaktır.

Bir başka kritik mesele de şudur: Teklifin birçok maddesinde “Usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.” denilmektedir. Planlama nasıl yapılacak, yapılaşma koşulları ne olacak, personelinin görev alanı nasıl belirlenecek; hepsi yönetmeliklere bırakılıyor. Bu ne demektir? Bugün Mecliste çerçevesi boş bir kanun geçirilecek, yarın bir sabah Resmî Gazete’de yayımlanacak olan bir yönetmelikle korunan alanlarda yapılaşmanın kapısı ardına kadar açılacaktır. Bu yaklaşım yasama iradesini küçümsemektir. Bu yaklaşım Meclisi devre dışı bırakmaktır. Ve daha vahimi, korunan alanlarda elde edilen yapı ve tesislerle ilgili getirilen düzenlemeler. Mahkeme kararına gerek olmaksızın idarenin doğrudan yıkım yapabilmesine imkân tanıyan hükümler getiriliyor. Bu, son aşama tartışmalı bir düzenlemedir çünkü bu düzenleme mülkiyet hakkına doğrudan müdahale edilmesi anlamını taşımaktadır. Bu anlayışın özeti şudur: Yargı denetimi yavaş, biz hızlanıyoruz. Peki, hukuk güvenliği ne olacak? Peki, masumiyet karanesi... AK PARTİ’si iktidarının yaklaşımı burada da aynıdır, denetim istemiyorlar çünkü denetim olduğunda rant mekanizmaları rahat işlemez.

Değerli milletvekilleri, “kamu yararı” ve “zaruret” gibi son derece ucu açık kavramlarla millî parkların ve tabiat parklarının içine enerji iletim hatlarından altyapı tesislerine kadar pek çok müdahalenin önü açılmaktadır. Bu kavramların Türkiye’de nasıl kullanıldığını hepimiz biliyoruz. Önce kamu yararı tabelası asılır, ardından maden gelir, ardından HES gelir, ardından yol gelir, ardından beton gelir, sonra da bize şu masal anlatılır: “Çevreye duyarlı yatırım yapıyoruz.” Gerçekte olan ise şudur: Parçalanmış habitatlar, bozulan ekolojik dengeler, yok olan endemik türler. Kara Avcılığı Kanunu’na ilişkin düzenlemelerde de ciddi bir çelişki bulunmaktadır. Bir yandan cezalar artırılmış gibi gösteriliyor, öte yandan tekrar eden fiillerle geçmişte kalıcı bir yasakla sistem dışına çıkarılan af benzeri kapılar aralanıyor. Bu yaklaşım tutarsızlıktır çünkü doğayı korumak ciddi bir iştir. AK PARTİ’sinin yaptığı ise şudur: Bir eliyle cezaları artırmış gibi yaparken diğer eliyle aynı kapıyı yeniden açmaktır.

Değerli milletvekilleri, şu an 29’uncu maddeyi görüşüyor olmamız bu teklifin sorunlarının ortadan kalktığı anlamına gelmez; tam tersine, bu teklif, korunan alanları yönetme iddiasıyla hazırlanmış gibi görünse de gerçekte korunan alanları pazarlama mantığını aynı metin içerisine yerleştirmektedir. Doğayı korumak yerine, biyolojik çeşitliliği güçlendirmek yerine, sulak alanları güvence altına almak yerine bu alanları yapılaşma baskısına, özel işletmeciliğe ve gelir arayışına açan bir düzen kurulmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - İşte bu nedenle çağrımız nettir: Bu Meclis milletin emaneti olan millî parkları günübürlük siyasi hesaplara, yandaş işletmeciliğine ve denetimsiz yetki devrine kurban edemez. Biz İYİ Parti olarak AK PARTİ'sinin yıllardır sürdürdüğü doğayı yalnızca ekonomik bir kaynak, korumayı ise sıradan bir bürokratik işlem olarak gören bu anlayışa karşı mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz. Tüm bu nedenlerle Genel Kurulu kalan son yeşil alanlarımızı riske atacak bu düzenlemeye "hayır" demeye davet ediyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

30'uncu madde üzerinde önerge yoktur.

30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylamasından önce, İç Tüzük'ün 86'ncı maddesi gereğince biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 milletvekiline söz vereceğim.

İlk söz, lehte olmak üzere Adana Milletvekili Sayın Abdullah Doğru'ya aittir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 230 sıra sayılı Milli Parklar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu teklif, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu Türkiye Yüzyılı vizyonumuz doğrultusunda, kalkınma ile çevreyi karşı karşıya getirmeyen, tam tersine, doğayla uyumlu bir yönetim anlayışını güçlendirmeyi amaçlayan tarihî bir düzenlemedir. Bu teklif, yalnızca teknik bir mevzuat değişikliği değil ormanlarımızın, yaban hayatımızın ve biyolojik çeşitliliğimizin yani bu ülkenin doğal mirası ve gelecek kuşaklarının emanetidir.

Özellikle son yüzyılda sanayileşme, nüfus artışı ve küresel iklim değişikliği gibi faktörler hassas ekosistemleri olumsuz etkilemiştir. Doğa korumanın temel yapı taşı olan ekosistemler bitki, hayvan, su ve hava gibi varlıkların muazzam bir birlikteliğinden oluşur. Bu birliktelik su dolaşımı ve enerji akışı gibi ekolojik süreçlerin mekanizmasını oluşturarak canlı topluluklar için kritik sistemler sağlar.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımızın da defaatle ifade ettiği gibi, tabiata, çevreye ve hayata dair bakış açımızı düzeltmezsek dünya yaşanır bir yer olmaktan tamamen çıkar. Bizim kalkınma anlayışımız tabiatı yok ederek değil, tabiatı koruyarak büyümektir. Devletimiz bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da ormanını, suyunu, dağını koruyan, aynı zamanda vatandaşın doğayla sağlıklı şekilde buluşmasını sağlayan bir yönetim anlayışı sürdürecektir çünkü bizim kalkınma anlayışımız doğayla çatışan değil, doğayla uyum içerisinde olan bir kalkınma anlayışıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ülkemizin doğa koruma politikasının en köklü mevzuatlarından biridir. Kanunun yürütücüsü olan Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü 28 Aralık 2024 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle özel bütçeli bir kuruluş olarak yeniden yapılandırılmıştır. Doğal kaynak değerlerimizi koruyup gelecek nesillere taşıyan bu genel müdürlük uluslararası sözleşmelerin gerekliliklerini sahada icra eden kurumumuzdur. Nitekim Adana'mızda bulunan ve uluslararası sözleşmelerden Bern Sözleşmesi kapsamında korunan deniz kaplumbağalarının yuva yaptığı ve yavru bıraktığı ülkemizde 20 tescilli yuvalanma sahilinden Yumurtalık ve Akyatan Sahilleri ve aynı zamanda Ramsar Sözleşmesi'ne tabi olan

bu güzide sulak alanları koruyan, burada beslenen göçmen kuşlara barınma imkânı sağlayan, biyolojik çeşitliliği ve yaban hayatını kayıt altına alan yine bu kurumumuzdur. Artan nüfus ve iklim değişikliğinin etkileri bu alandaki uygulamaların daha etkin ve güçlü bir idari yapıyla yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Görüşmekte olduğumuz teklifle yetki alanları netleşecek, idari süreçler sadeleşecek ve karar alma mekanizmaları hızlanacaktır. Temel hedefimiz kurumsal kapasiteyi artırarak korumayı güçlendirmek, güçlü kurumlar eliyle güçlü koruma sağlamaktır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu Çevre, Kalkınma ve Güçlü Türkiye Vizyonu doğrultusunda özellikle biyolojik çeşitliliğin en zengin havzalarından biri olan Çukurova’ımız başta olmak üzere millî parklarımızın korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere daha güçlü şekilde aktarılması adına son derece önemli bir adım olduğuna inanıyor ve destekliyoruz. Adana’ımızda hayata geçirilen ve Sayın Bakanımızın destekleriyle yükselen Çukurova Biyolojik Çeşitlilik Müzesi gibi vizyoner projeler doğa koruma bilincinin güçlü kurumsal yapılarla nasıl kalıcı hâle getirileceğinin en somut göstergelerindedir.

Bu düşüncelerle, söz konusu kanun teklifinin ülkemize, milletimize ve gelecek nesillerimize hayırlı olmasını diliyorum. Sözlerime son verirken oyumuzun lehte olduğunu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İkinci söz, aleyhte olmak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Gökhan Günaydın’a aittir.

Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Değerli Başkanım, sayın milletvekili arkadaşlarım; evet, Millî Parklar Kanunu’nun görüşmelerini tamamlamış bulunuyoruz. “Bilimsel, estetik ve kültürel açıdan nadir bulunan, koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip, devlet tarafından koruma altına alınmış üstün nitelikteki doğal alanlardır.” diye tanımlanıyor millî parklar.

Türkiye, millî parklarla ve tabiat alanlarıyla sınırlı olmayan çok geniş bir floraya ve faunaya sahip. Öylesine büyük bir biyolojik çeşitliliğe sahibiz ki biz, Anadolu’da yalnızca bir tek memleket olan Türkiye’de 12 bin bitki çeşidinden fazla bitki var ve bunların 4 bini endemik yani bütün dünyaya Anadolu’dan yayılmış. Buna karşılık, 44 ülkeyi barındıran Avrupa’daki bitki çeşidi sayısı ancak bu kadar.

Peki, biz acaba floramıza ve faunamıza sahip çıkabiliyor muyuz? Birkaç rakam vereyim arkadaşlar: 1980’de bu memlekette 1 milyon manda vardı, şu anda 177 bin manda var, 1980’de 20 milyon keçi vardı, şu anda 11 milyon keçi var yani Türkiye zaten beslediği evcil hayvanları, beslenme için kullandığı hayvanları bile besleyemez hâle gelmiş.

Bunun yanında, elbette millî parkların dışında, tabiat koruma alanları, yaban hayatı geliştirme sahaları, tabiat anıtları, sulak alanlar niteliğindeki değerlerimiz getirilen düzenlemeyle rant, imara ve betonlaşmaya açılıyor.

Türkiye’deki sulak alanlar çok kötü amaçlarla kurutuldu ve bugün Türkiye iklim değişiminin tam göbeğinde bulunuyor. Akdeniz havzası, iklim kuşaklarının 150 ila 300 kilometre kuzeye kaydığı, iklim değişiminin en sert yaşandığı bölgelerden bir tanesidir. Burada birbirimizi yiyoruz “X belediyesi su veremiyor, Y belediyesi su veremiyor.” diye. Oysa gerçek ne? Türkiye sulak alanlarını, yutak alanlarını hızla mahvediyor ve dolayısıyla biz daha az yağış alıyoruz, daha çok mevsim anomalilerine sahip oluyoruz. Şimdi, getirdiğiniz düzenleme bütün bunların üzerine ne koyuyor? En değerli alanlarımızı, titizlikle korumamız, nesiller arası adalet ilkesi uyarınca gelecek kuşaklara devretmemiz gereken alanları birçok yapıya açıyoruz. Ben söyleyeyim size: Ulaşım, elektrik, iletim, nakil hattı, petrol ve doğal gaz hattı, trafo, haberleşme, su, atık su, termal ve benzeri yapımlar. Ne kaldı geriye arkadaşlar? Yani bütün bu çerçeveyi

millî parkların göbeğine yapabiliyorsunuz. Atık suyu da, suyu da, termali de, petrolü de millî parkların göbeğine yapabiliyorsunuz. Oysa onlar, bir kez daha söylüyorum, buraya bir nimet olarak verilmiş; o biyoçeşitlilik dünyanın başka bir yerinde yok ve biz oraları hoyratça harcamaya hazır hâle getiriyoruz.

Millî parkları açıkça şirketlerin rant alanı hâline getiriyorsunuz. millî parkları işletilebilecek birer turistik lokanta hâline dönüştürüyorsunuz. “Hayır.” diyenlere yasanın içeriğiyle ilgili konuşmaya hazırım. Onu hiç kimse öyle işletmemeli, millî parklar bir turizm alanına dönüştürülmemeli. Şüphesiz, günlük gitmek için ya da gecelik, basit konaklama için uygun tesisler kurulabilir ama bunlarda neler yapıldığını çok iyi biliyoruz. Birçok önemli husus var zihniyeti çok açık gösteriyor. Diyorsunuz ki: “Millî parklarda eğer millî parklarla ilgili düzenlemelere aykırı binalar yapılmışsa o binaların yıkımı için mahkeme kararı gerekmez.” Biz de diyoruz ki: “Ya, bakın, mahkeme kararına bile gerek duymadan bir korumacı anlayış. Hukuku dolanmaya çalışıyor ama hiç olmazsa koruma amacıyla dolanmaya çalışıyor.” Sonra arkasına bir cümle daha ekliyorsunuz, diyorsunuz ki: “Bu tip yapıları Genel Müdürlük kullanabilir.” Yani bir başkası millî park üzerine kaçak bir binayı tecavüz eder şekilde dikmiş, sen orayı tespit etmişsin, el koymuşsun, yıkmak ve özüne döndürmek yerine Genel Müdürlük kullanabilirmiş. Genel Müdürlük kullandığı zaman kaçak olmuyor mu? Genel Müdürlük kullandığı zaman millî parkın ruhuna aykırı olmuyor mu? (CHP sıralarından alkışlar) İnanılmaz gerçekten arkadaşlar, bunu düşünebilmek ve bunu yazabilmek gerçekten kolay bir mantıkla açıklanabilir bir şey değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Ve nihayet şunu söyleyeyim: Yaban hayatı... Ben bütün içtenliğimle söylüyorum, bir tarife belirliyorsunuz: “Benim millî parkımda şu, şu, şu hayvanları şu kadar paraya gelip avlayabilirsiniz.” Adam Amerika’dan, Avrupa’dan en gelişmiş silahlarla geliyor, senin millî parkında yaban hayvanını avlıyor. Bu onurunuz dokunmuyor mu arkadaşlar? Bir kere daha söylüyorum: Bu onurunuz dokunmuyor mu? Bırakın yaban hayvanlarımızı, ne paraya ihtiyacınız varsa biz toplayıp size verelim. Ayıptır, gerçekten ayıptır! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Dolayısıyla ruhuyla, özüyle, lafzıyla, metniyle asla kabul edemeyeceğimiz; Anayasa’ya aykırı olmaktan öte, Türkiye’nin uygarlık birikimine aykırı olan bu düzenlemeye Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak ret oyu vereceğimizi kamuoyuna ilan ediyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Komisyon Başkanının söz talebi var.

Buyurun.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, Gazi Meclisimizin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

13 Ekim 2025 tarihinde Meclis Başkanlığımıza teslim edilen 230 sıra sayılı Kanun Teklifi 20 Ekim 2025 tarihinde Komisyonumuzda görüşülmüş ve raporlaştırılmıştır. 17 Şubat 2026 tarihinde Meclis Genel Kurulunda başlayan görüşmelerimiz, inşallah, bugün itibarıyla, 11 Mart 2026’da tamamlanmış olacaktır. Kanunumuzun hazırlanması safhasından Komisyonumuzda görüşülmesi, şimdi de Genel Kurulumuzda değerlendirilmesi ve yasalaşması sürecinde katkı sağlayan, görüşlerini ortaya koyan tüm milletvekillerimize

en kalbî şükranlarımı sunuyorum. Değerli Meclis Başkanlık Divanımıza, Meclis çalışanlarımıza da aynı şekilde şükranlarımı ifade ediyorum.

Yaklaşan Kadir Gecenizi ve akabindeki Ramazan Bayramı'nızı tebrik ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 230 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 311

Kabul : 243

Ret : 68⁴

Kâtip Üye

Adil Biçer

Kütahya

Kâtip Üye

Nermin Yıldırım Kara

Hatay”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2'nci sırada yer alan 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Millî Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

3.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 12 Mart 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.35

⁴ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 230) Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

Sıra Sayısı : 230
 Oylama Saati : 22:29
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 238
 Reddedenler : 68
 Çekimsizler : 0
 Boş : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 8
 Toplam : 314
 Açık Üyelikler : 8
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Ret
Adana	Bilici	Bilal	CHP	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul
Adana	Hatimoğulları Oruç	Tulay	DEM PARTİ	Katılmadı
Adana	Karamık	Sunay	AK PARTİ	Kabul
Adana	Kısacık	Sadullah	YENİ YOL	Ret
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı
Adana	Türkeş Taş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul
Adana	Zenbici	Ahmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul ² /Mük. ¹
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Demir	Nejla	DEM PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Sakık	Sırrı	DEM PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Altınsoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul ² /Mük. ¹
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Aksaray	Yaldır	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Arslan	Yüksel	İYİ PARTİ	Ret
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Aydın	Koray	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	CHP	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Celebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Ret
Ankara	Diñer	Semra	CHP	Ret
Ankara	Doğan	Mesut	YENİ YOL	Ret
Ankara	Durmaz	Sadir	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Ergin	Sadullah	YENİ YOL	Katılmadı
Ankara	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Ret
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Sarıerođlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	İdris	YENİ YOL	Katılmadı
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Taşcier	Gamze	CHP	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Katılmadı
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yamalı	Mustafa Nedim	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Ret
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Zorlu	Kürşad	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Ret
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Ret
Antalya	Çavuşođlu	Mevlüt	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Celik	Kemal	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Antalya	Çorabatur	Sururi	CHP	Katılmadı
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Kabul
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Katılmadı
Antalya	Kaya	Aykut	CHP	Katılmadı
Antalya	Kılıç	Şerafettin	YENİ YOL	Ret
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM PARTİ	Katılmadı
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Yazıcı Özbudun	Serap	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Katılmadı
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Ret
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Ret
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Çömez	Turhan	İYİ PARTİ	Ret
Balıkesir	Dalgın	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Öztaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Sarı	Serkan	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Katılmadı
Bartın	Aldatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı
Batman	Nastroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Kabul
Batman	Oduncu Kutevi	Zeynep	DEM PARTİ	Katılmadı
Batman	Ramanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	DEM PARTİ	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Bingöl	Hülakü	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Ret
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Bedirhanoglu	Turan	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Çağlar Gökalp	Semra	DEM PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM PARTİ	Ret
Bolu	Akgül	İsmail	BAĞIMSIZ	Kabul
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Katılmadı
Bolu	Coşkunyürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Ret
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı
Bursa	Atmaca	Mehmet	YENİ YOL	Ret
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Gözükara Durmaz	Emel	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayihan	CHP	Katılmadı
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Ret
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	YENİ YOL	Ret
Bursa	Türkoğlu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Ret
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Zırhlıoğlu	Fevzi	MHP	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Katılmadı
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Ret
Çanakkale	Uz	Rıdvan	İYİ PARTİ	Ret
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Katılmadı
Çorum	Ahlacı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Katılmadı
Çorum	Kayrıcı	Vahit	MHP	Katılmadı
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Ret
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Katılmadı
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret
Denizli	Silkin Ün	Sema	YENİ YOL	Ret
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Akça Cupolo	Ceylan	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kamaç	Mehmet	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
Diyarbakır	Türkoğlu	Halide	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Ret
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Ün	Ediz	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Ret
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Elazığ	İşikver	Semih	MHP	Kabul
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Rıdvan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Sarıgül	Mustafa	CHP	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Danış Betaş	Meral	DEM PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Ret
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Gaziantep	Bozatlı	Mesut	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Bünyamin	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Çelikaslan	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Katılmadı
Gaziantep	Kaya	Ertuğrul	YENİ YOL	Ret
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Işık Gezmiş	Elvan	CHP	Katılmadı
Giresun	Konal	Ertuğrul Gazi	MHP	Katılmadı
Giresun	Temür	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Katılmadı
Hakkari	Barın	Öznur	DEM PARTİ	Ret
Hakkari	Düşünmez	Onur	DEM PARTİ	Katılmadı
Hakkari	Parlak	Vezir Coşkun	DEM PARTİ	Ret
Hatay	Çalışkan	Necmettin	YENİ YOL	Ret
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Ret
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Ret
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Katılmadı
Hatay	Mullaoğlu	Servet	CHP	Ret
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nermin	CHP	Ret
Iğdır	Alagöz	Cantürk	AK PARTİ	Kabul
Iğdır	Hun	Yılmaz	DEM PARTİ	Katılmadı
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Katılmadı
Isparta	Halıcı	Hikmet Yalım	CHP	Katılmadı
Isparta	Sönmez	Hasan Basri	BAĞIMSIZ	Kabul
Isparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgeydi	Gamze	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Bırol	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Ayırım	Şamil	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN REFAH	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Cevizoğlu	Mustafa Hulki	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demir	Doğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul*/Mük.'1
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enginyurt	Cemal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN REFAH	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Fırat	Celal	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Gören	Seda	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Ret
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Işık Ercan	Tuğba	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İzsiz	Seyithan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadgil	Saliha Sera	TİP	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karal	Hasan	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Karslı	Şengül	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Mustafa	YENİ YOL	Ret
İstanbul	Kaya	Bülent	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı
İstanbul	Konal Süslü	Yıldız	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Konukcu Kok	Keziban	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Otlı	Çiçek	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Özçağdaş	Suat	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı
İstanbul	Öztürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Rızvanoğlu	Evrin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Saki	Özgül	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sıvacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şik	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Katılmadı
İstanbul	Temurci	Selim	BAĞIMSIZ	Ret
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yağın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yankömeroğlu	Ayşe Sibel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Yöner	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
İstanbul	Zeybek	Gökan	CHP	Katılmadı
İzmir	Akın	İbrahim	DEM PARTİ	Katılmadı
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	YENİ YOL	Katılmadı
İzmir	Bölünmez Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Bursalı Aksoy	Şebnem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çubuk	Burcuğül	DEM PARTİ	Ret
İzmir	Derişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharem	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kâya Ösen	Seda	CHP	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nalbantoglu	Rıfat Turuntay	CHP	Ret
İzmir	Osmanağaoglu	Tamer	MHP	Katılmadı
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Özale	Ümit	CHP	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Katılmadı
İzmir	Türel	Rahmi Aşkın	CHP	Katılmadı
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	CHP	Katılmadı
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç	Zuhal	MHP	Kabul
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kirişci	Vahit	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Katılmadı
Karabük	Keskinliç	Durmuş Ali	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Katılmadı
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul
Kars	Kılıç Kocyiğit	Gülüstan	DEM PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Ekmecki	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Uluay	Halil	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Arikan	Mahmut	SAADET PARTİSİ	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Böhürler	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Bakı	MHP	Kabul
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Katılmadı
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı
Kayseri	Özsoy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul
Kırkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kırkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Ret
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Ret
Kırklareli	Sarıçam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Katılmadı
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Katılmadı
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	BAĞIMSIZ	Kabul
Kocaeli	Aşila	Mehmet	YENİDEN REFAH	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Hülagü	Sadettin	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Ret
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı
Kocaeli	Tipioğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul ¹ /Mük.'1
Kocaeli	Yıldızı	Harun Özgür	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Altunyalız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Ret
Konya	Ekici	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	AK PARTİ	Kabul
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN REFAH	Katılmadı
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ölmeztoprak	İnaç Sıraç Kara	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul/Mük.'1
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Arıncı	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	CHP	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Manisa	Yenişehircioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Aşlan	George	DEM PARTİ	Ret
Mardin	Aydeniz	Salihe	DEM PARTİ	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM PARTİ	Ret
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Başarıır	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Bozan	Ali	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	AK PARTİ	Katılmadı
Mersin	Dinç	Faruk	HÜDA PAR	Katılmadı
Mersin	Dinçer	Talat	CHP	Ret
Mersin	Ekmen	Mehmet Emin	YENİ YOL	Ret
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Katılmadı
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Kabul
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Ret
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Otgöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Ret
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Ret
Muğla	Özdağ	Selçuk	YENİ YOL	Ret
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Katılmadı
Muş	Boz Çakı	Sümeyye	DEM PARTİ	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM PARTİ	Ret
Nevşehir	Çalışkan	Emre	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Kabul
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Ret
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Ret
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Katılmadı
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Kabul
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Rize	Mertoğlu	Harun	AK PARTİ	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	CHP	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Katılmadı
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Karaman	Mehmet	YENİ YOL	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Samsun	Kırçalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Siirt	Bakırhan	Tuncer	DEM PARTİ	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Sarıtaş	Sabahat	DEM PARTİ	Katılmadı
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul?/Mük.!
Şanlıurfa	Dusak	Abdürrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Emin	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Şenyavaşar	Ferit	DEM PARTİ	Ret
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul?/Mük.!
Şırnak	Doğan	Ayyegül	DEM PARTİ	Katılmadı
Şırnak	İrmez	Mehmet Zeki	DEM PARTİ	Katılmadı
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM PARTİ	Ret
Tekirdağ	Avşar	Cem	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Ret
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Taşcı	Selcan	İYİ PARTİ	Ret
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Ret
Tokat	Aldemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 230
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Büyükdin	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Karaismailoğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Katılmadı
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM PARTİ	Katılmadı
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Ret
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Çiftyürek	Sinan	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM PARTİ	Ret
Van	Kaçmaz Sayyigit	Gülcan	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul/Mük.!
Van	Uçar	Zülcüf	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Varlı	Gülderen	DEM PARTİ	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Katılmadı
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Katılmadı
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Katılmadı

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, TBMM Yerleşkesi'ne vatandaşların girişlerine ve bazı güvenlik uygulamalarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/41408)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Numan KURTULMUŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sırrı SAKIK
Ağrı Milletvekili

TBMM kampüsü zaman geçtikçe vatandaşlar için gezilmesi, ziyaret edilmesi zor bir hale gelmiştir. Geçmişte çok rahat gezilen kampüs zaman içinde önemli değişimler geçirmiştir

Bu kapsamda;

- 1- 1990'lı yıllardan günümüze TBMM kampüsüne giriş protokolleri, genelgeleri, yönetmelikler kaç defa ve ne şekilde değişmiştir?
- 2- TBMM kampüs girişlerine ve kampüs içlerine konulan bariyer ve turnikelerin konulma tarihleri nedir?
- 3- Kampüs içinde görevli güvenlik güçlerinin son 25 yıl içinde yıllara göre değişen sayıları nedir?
- 4- Kampüs ormanının içinde daha önce kafeterya ve şoför çalışanların dinlenme alanı olarak kullanılan alana polis karakolu ne zaman kuruldu? Burada zırlı araç bulundurulmasının sebebi nedir?
- 5- Geçmişte vatandaşların hafta sonu TBMM kampüsüne girerek yararlanabildikleri kütüphane ve kampüs ormanına girişler ne zaman sonlandırılmıştır?
- 6- Vatandaşlara randevuyla giriş ne zaman getirilmiştir?
- 7- Randevuyla giren vatandaşlara kampüs içinde gezebilecekleri alanları sınırlayan renkli giriş kartları uygulamasına ne zaman geçilmiştir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1815550
Konu : Soru Önergesi

11.03.2026

Sayın Sırrı SAKİK
Ağrı Milletvekili

İlgi : 17.02.2026 tarihli ve 7/41408 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Yerleşkesi'ne vatandaşların girişlerine ve bazı güvenlik uygulamalarına ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

EK

CEVAPLAR:

Cevap 1., 2., 3., 4., 5., 6. ve 7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Yerleşkesi ve kullanımındaki binalarda güvenliğin sağlanması ve gereken önlemlerin alınmasına yönelik esas ve ilkelerin yer aldığı TBMM Güvenlik Yönetmeliği'nde 1990 yılından günümüze kadar sekiz defa değişiklik yapılmıştır. Yönetmelik hükümleri kapsamında TBMM'ye görev, ziyaret veya gezi maksadıyla gelen herkes güvenlik uygulamasından geçtikten sonra ibraz edecekleri geçerli kimlik belgesi karşılığında kendilerine verilen ziyaretçi giriş kartını alarak Yerleşke'ye girebilmektedirler.

TBMM'yi ziyaret etmek isteyen vatandaşlara yönelik randevulu sistem uygulaması 2006 yılında hizmete girmiştir. Randevu ile giriş yapan ziyaretçilerin Yerleşke içerisinde gezebilecekleri alanları sınırlayan giriş kartı uygulamasına 2015 yılında geçiş yapılmıştır. TBMM Ana Bina'da bulunan turnikeler Ağustos 2018 tarihinde; Çankaya, Ayrancı, Dikmen Nizamiye girişlerinde bulunan turnikeler Mart 2014 tarihinde konulmuştur. Ziyaretçi Randevu Sistemi Haziran 2015 tarihi itibarıyla kullanıma açılmıştır.

TBMM ve eklentilerinde güvenlik hizmetleri TBMM Koruma Daire Başkanlığınca yeterli sayıda personel ile sağlanmaktadır. Önerge tarihi itibarıyla Kampüs ormanı içinde polis karakolu ve zırhlı araç bulunmamaktadır.

TBMM Kütüphanesi 2011 yılına kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphane Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesi kapsamında hafta sonları da hizmet vermiştir. Ancak, 2011 yılında çıkarılan 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilat Kanunu ve 2012 yılında yeniden düzenlenen Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kütüphane ve Arşiv Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle Kütüphane'nin hafta sonları hizmet vermesi sonlandırılmıştır.

